

สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

นางสาว อรุณีย์ สุขะตุงคะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์และสื่อสารการแสดงผล

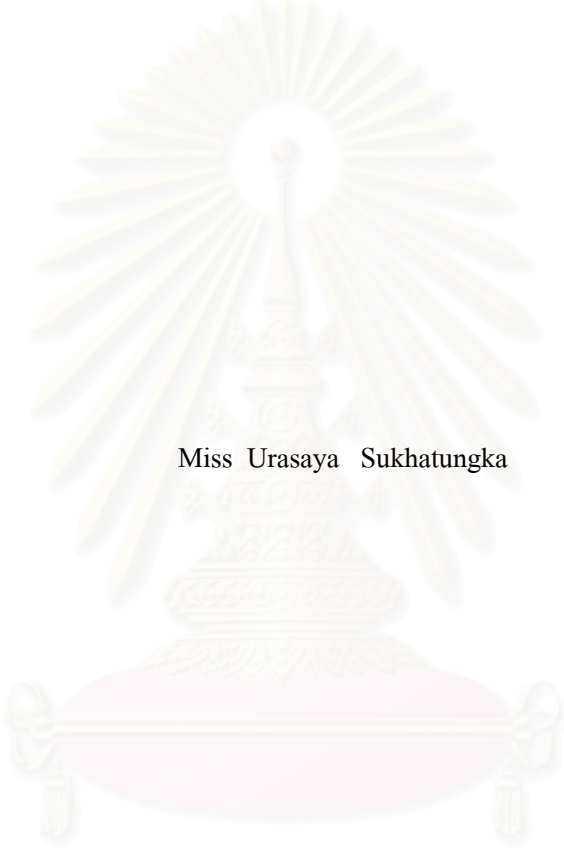
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5128-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STATUS AND ROLE OF MASTER CEREMONY IN TELEVISED
ROYAL CEREMONY LIVE PROGRAM

Miss Urasaya Sukhatungka

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Speech Communication

Department of Speech communication and Performing Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5128-1

อูร์สยามัน สุชะตุงคะ : สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ (STATUS AND ROLE OF MASTER CEREMONY IN TELEVISED ROYAL CEREMONY LIVE PROGRAM) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์, อ.ที่ปรึกษา
ร่วม : อ.สุกัญญา สมไพบูลย์ . จำนวน 171 หน้า . ISBN 974-17-5128-1

วิทยานิพนธ์เรื่อง "สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกร คุณสมบัติของพิธีกร กระบวนการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ทักษะและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกร และรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ รวมถึงพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบสหวิธีวิทยาการ (Multiple Methodology) ประกอบด้วยการวิจัยเอกสาร(Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) และในส่วนของผู้รับสารได้ใช้วิธีการทำแบบสอบถาม (Questionnaire)

ผลการวิจัย

1. พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ โดยเฉลี่ยจะมีอายุ30ปีขึ้นไปและมีความรู้ทางด้านนิเทศศาสตร์ สามารถถ่ายทอดข้อมูลและความรู้แก่ผู้ชมได้
2. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกร จะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับรายการ ได้แก่ มีภาพลักษณ์ของที่น่าเชื่อถือ มีทักษะทางด้านการใช้ภาษาและน้ำเสียงที่ดี มีความรู้เกี่ยวกับงานพระราชพิธีและสามารถใช้คำราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ
3. กระบวนการทำงานของพิธีกรแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ การเตรียมความพร้อมและเตรียมข้อมูลก่อนการถ่ายทอดสด การทำงานระหว่างการถ่ายทอดสด และการประเมินผลหลังการถ่ายทอดสด ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการทำงานแบ่งเป็น 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยที่เกิดจากตัวพิธีกรเอง ได้แก่ เตรียมข้อมูลไม่มากพอ มีเวลาเตรียมงานน้อยและการใช้คำราชาศัพท์ สำหรับปัจจัยที่เกิดจากภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงหมยกำหนดการ สถานการณ์ขบถและอุปสรรคทางด้านเทคนิค
4. ผู้ชมมีความสนใจในเรื่องการใช้คำราชาศัพท์และการให้ข้อมูลความรู้ของพิธีกร รวมทั้งรูปแบบของรายการที่ควรถ่ายทอดให้น่าสนใจ นอกจากนั้น ผู้ชมยังชื่นชอบพิธีกรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญงานพระราชพิธีที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก และมีความตั้งใจที่จะชมภาพของพระมหากษัตริย์ในรายการ
5. ผู้ชมส่วนใหญ่จะรับชมรายการในลักษณะชมบ้าง และชมแค่เฉพาะบางช่วงของรายการเนื่องจากเป็นรายการที่มีช่วงเวลาที่ยาวนาน

ภาควิชา วาทยุทยาและสื่อสารการแสดง .....ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา วาทยุทยา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2546.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4585139228 : MAJOR SPEECH COMMUNICATION

KEY WORD : STATUS AND ROLE / MASTER CEREMONY / LIVE PROGRAM

URASAYA SUKHATUNGKA : STATUS AND ROLE OF MASTER CEREMONY

IN TELEVISED ROYAL CEREMONY LIVE PROGRAM. THESIS ADIVISOR :

ASSOC.PROF.THIRANAN ANAWATSIRIWONG ,COADVISOR : SUKANYA

SOMPAIBOON ., 171 .pp. ISBN 974-17-5128-1

This thesis on the subject of “Status and Role of Master Ceremony in Televised Royal Ceremony Live Program” aim to study following topics; the criteria of MC selection, MC attributes, work process, difficulties and obstacles in their works, attitudes of views toward MC and Live televised royal ceremony program, as well as their viewing behavior. This research is qualitative and is done through multiple methodology data collection in conjunction with documentary research, In-depth interview, focus group, and questionnaire.

Research results

1. MCs of televised royal ceremony program have an average age of 30 and up,generally skilled with mass communication science and are able educators.
2. Fundamental criteria in MC selection are their suitability to program type,composed personality,fair verble skill and voice,and their knowledge to royal ceremony and appropriate uses of language.
3. MC working processes are divided up into 3 steps, which are preparation and information gathering,during-the-program routines,and afterward assessment. As for difficulties challenging MC, they can be grouped into 2 factors, which are 1.)Problems arise from MCs themselves such as lack of preparation time, and difficulty in using royal languages,and 2.)Outside factors such as sudden change of schedule venues and technical difficulties.
4. Audiences are more aware of the use of language and information given by the MC when they narrate the program. In addition, audiences are likely to favor familiar faces over newcomers.
5. Most viewers are occasional and often view only some parts of programs,since they have to spend more long time to view the whole program.

Department Speech Communication and Performing Arts Student’s signature.....

Field of study Speech Communication..... Advisor’s signature.....

Academic year 2003..... Co-advisor’s signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ เกิดจากแรงบันดาลใจในการทำงานของผู้วิจัย และได้รับการส่งเสริมเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ถิรพันธ์ อนวัชศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการวิจัย รวมทั้งอาจารย์สุกัญญา สมไพบุลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ที่กรุณาให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัย ทั้งในเรื่องของการทำงานและการศึกษา รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท ประธานวิทยานิพนธ์ที่กรุณาแนะนำทาง อันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นนี้

บุคคลสำคัญอีกท่านที่ต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง คือ พลตรีประพาส สกุนตนาค อาจารย์ที่ช่วยฝึกฝนและให้กำลังใจแก่ลูกศิษย์ที่เป็นพิธีกรคนนี้ ตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวาทยุทธศาสตร์และสื่อสารการแสดงทุก ๆ ท่าน ที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์อันทรงคุณค่าแก่ผู้วิจัย รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุก ๆ คน ในความเป็นเพื่อนที่ดี โดยเฉพาะ พี่น้อง , จำ , นก , เมย์ , จิง สำหรับความอบอุ่น เอื้ออาทรที่มีให้ต่อกันเสมอ

สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้โอกาสทางการศึกษาและคอยห่วงใยทุกเวลา ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาที่เข้าใจ ขอขอบคุณพี่ ๆ ศูนย์ผลิตรายการที่อยู่เคียงข้างตลอดมา และสำหรับบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งไม่สามารถระบุชื่อได้ทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า	
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ	
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ	
สารบัญ.....	ช	
สารบัญตาราง.....	ณ	
บทที่		
1 บทนำ		
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1	
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3	
ปัญหาคำวิจัย.....	3	
ขอบเขตของการวิจัย.....	4	
นิยามศัพท์.....	4	
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5	
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	5	
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....		6
แนวคิดเกี่ยวกับภาษาศาสตร์กับสังคม.....	6	
แนวคิดเรื่องการพูดผ่านสื่อโทรทัศน์.....	8	
แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคและทักษะการเป็นพิธีกร.....	13	
แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์และพระราชพิธี.....	15	
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารและบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน.....	17	
แนวคิดเรื่องทัศนคติของผู้รับสาร.....	20	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23	
3 ระเบียบวิธีวิจัย		
วิธีดำเนินการวิจัย.....	26	
แหล่งข้อมูล.....	26	

สารบัญ (ต่อ)

การสุ่มตัวอย่างและสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
4 ผลการวิจัย.....	35
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	123
รายการอ้างอิง.....	141
ภาคผนวก.....	145
ก. ตัวอย่างภาพพิธีกรเปิดรายการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์.....	146
ข. ข้อมูลผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อย.....	151
ค. แบบสอบถาม.....	152
ง. ตัวอย่างคำสั่งถ่ายทอดสดของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก.....	155
จ. ตัวอย่างหมายกำหนดการถ่ายทอดสด.....	169
ฉ. ตัวอย่างคำราชาศัพท์ที่ใช้ในการถ่ายทอดสด.....	170
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	171

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงระดับอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	74
4.2 แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	75
4.3 แสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง.....	76
4.4 แสดงรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง.....	77
4.5 แสดงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อพิธีกร.....	78
4.6 แสดงข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อพิธีกร.....	80
4.7 แสดงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรายการ.....	81
4.8 แสดงข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรายการ.....	82
4.9 แสดงรายชื่อพิธีกรที่กลุ่มตัวอย่างรู้จัก.....	84
4.10 แสดงรายชื่อพิธีกรที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบ.....	85
4.11 แสดงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบจักรภพ เพ็ญแข.....	86
4.12 แสดงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบศุภรัตน์ นาคบุญนำ.....	87
4.13 แสดงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบชงทอง จันทรางศุ.....	87
4.14 แสดงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบสายสวรรค์ ขยันยิ่ง.....	88
4.15 แสดงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบพิธีกรคนอื่น.....	89
4.16 แสดงช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบจักรภพ เพ็ญแข.....	89
4.17 แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบจักรภพ เพ็ญแข.....	90
4.18 แสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบจักรภพ เพ็ญแข.....	91
4.19 แสดงช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบศุภรัตน์ นาคบุญนำ.....	91
4.20 แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบศุภรัตน์ นาคบุญนำ.....	92
4.21 แสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบศุภรัตน์ นาคบุญนำ.....	93
4.22 แสดงช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบชงทอง จันทรางศุ.....	93
4.23 แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบชงทอง จันทรางศุ.....	94
4.24 แสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบชงทอง จันทรางศุ.....	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.25 แสดงช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบสายสวรรค์ ขยับยิ่ง.....	95
4.26 แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบสายสวรรค์ ขยับยิ่ง.....	96
4.27 แสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ชอบสายสวรรค์ ขยับยิ่ง.....	97
4.28 แสดงทัศนคติที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี.....	98
4.29 แสดงทัศนคติที่มีต่องานพระราชพิธีพีฆฆฆ.....	100
4.30 แสดงทัศนคติที่มีต่องานพระราชพิธีเสด็จฯ ถวายผ้าพระกฐินฯ.....	102
4.31 แสดงทัศนคติที่มีต่องานพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนฯ.....	104
4.32 แสดงทัศนคติที่มีต่องานคณะบุคคลเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล.....	106
4.33 แสดงทัศนคติที่มีต่องานพิธีถวายเครื่องราชสักการะฯ.....	108
4.34 แสดงทัศนคติที่มีต่องานสโมสรสันนิบาต.....	110
4.35 แสดงเหตุผลที่ชอบชมรายการ.....	112
4.36 แสดงเหตุผลที่ไม่ชอบชมรายการ.....	113
4.37 แสดงเหตุผลที่ไม่ได้ชมรายการ.....	114
5.1 แสดงเวลาที่ชมโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	115
5.2 แสดงช่วงเวลาในการชมโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	116
5.3 แสดงความบ่อยครั้งในการชมรายการของกลุ่มตัวอย่าง.....	116
5.4 แสดงความบ่อยครั้งในการชมจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	117
5.5 แสดงลักษณะการชมรายการของกลุ่มตัวอย่าง.....	118
5.6 แสดงลักษณะการชมจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	119
5.7 แสดงเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการ.....	120
5.8 แสดงเหตุผลที่ชมรายการจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	121

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่เทคโนโลยีโทรทัศน์ในฐานะเทคโนโลยีด้านสื่อสารมวลชนชนิดใหม่ ได้เริ่มเข้าสู่สังคมไทยตั้งแต่ทศวรรษที่ 2500 เป็นต้นมา การจัดทำรายการถ่ายทอดนอกสถานที่ (OUTSIDE BROADCASTING) หรือ O.B. ในช่วงแรกนั้น เป็นการผลิตรายการนอกห้องส่งของสถานี ที่มีเพียงรถถ่ายทอดนอกสถานที่ (OUTDOOR BROADCASTING VAN) 1 คัน ประกอบด้วยตัวรถ (พวงมาลัยซ้าย) เครื่องส่ง MICROWAVE สำหรับส่งสัญญาณภาพไปที่สถานี ซึ่งส่งภาพได้อย่างเดียว การส่งเสียงไปที่สถานีต้องใช้เครื่องส่ง FM และใช้เครื่องรับ-ส่งระบบ VHF ติดต่อระหว่างสถานีกับรถถ่ายทอด ซึ่งในการถ่ายทอดสดแต่ละครั้ง ทางฝ่ายจัดรายการจะต้องจัดแผนผังรายการออกอากาศ ไม่ให้มีรายการสด และหลังจากถ่ายทอดรายการสดเสร็จจะต้องต่อด้วยรายการภาพยนตร์เพียงอย่างเดียว เนื่องจาก การถ่ายทอดแต่ละครั้งจะต้องขนย้ายอุปกรณ์จำนวนมาก และเหลือกล่องไว้ในสถานีเพียงกล่องเดียวเท่านั้น โทรทัศน์ในสมัยก่อน จึงนับเป็นของใหม่สำหรับประเทศไทยและประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายทอดสด ที่ดูจะเป็นเรื่องใหญ่เพราะเครื่องไม้เครื่องมือยังไม่ทันสมัย และไม่มีโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยทำการสอนบุคลากรที่จะมาทำงานประเภทนี้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องฝึกเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการให้เป็นนักแสดงและพิธีกรกันเอง (พลตรีถาวร ช่วยประสิทธิ์ อดีตหัวหน้าฝ่ายจัดรายการสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก, สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2546)

นอกจากนั้น พลตรี ถาวร ช่วยประสิทธิ์ อดีตหัวหน้าฝ่ายจัดรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ได้กล่าวถึงการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ในสมัยก่อนว่า จะมีเฉพาะบางงานที่จำเป็นอย่างเช่น งานพระราชพิธี ก็จะมีงานสวนสนามของกองทัพบก และงานเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ นอกจากนี้ถ้ามีพิเศษเกี่ยวกับในวัง ก็จะมีพระราชทานมาเป็นการส่วนพระองค์ และในส่วนของพิธีกรผู้บรรยาย จะไม่ออกหน้ากล้อง ต้องนั่งอยู่หลังคนที่ผู้ใหญ่นั่งแล้วดูมอนิเตอร์ ถ้าอยากเห็นภาพจริงก็มองลอดออกไป โดยจะมีคนคอยชี้บอกว่าถึงตรงไหนแล้ว งานพระราชพิธีเป็นงานที่มีระเบียบเรียบร้อยทุกอย่าง การบรรยายจะไม่พูดมาก แต่สิ่งที่ต้องระวังก็คือ อย่าพูดเรื่องอื่นออกไป ทุกคนจะรู้จึงต้องใช้ภาษาไปกัน

การทำหน้าที่โฆษกงานพิธีต่าง ๆ เป็นงานที่เสี่ยง เพราะเป็นรายการสด ถ้าพูดอะไรผิดออกไปจะลำบากแก้ไขไม่ได้เลย (พลตรีถาวร ช่วยประสิทธิ์, 2531 : 298) นอกจากนี้ สิ่งที่ต้องคอยสั่งสอนพิธีกรรุ่นหลังให้จำเอาไว้ก็คือ อย่าพูดซ้อนกับเพลงสรรเสริญพระบารมีเพลงชาติและพระบรมราโชวาท คำกราบบังคมทูล หรือคำกล่าวของผู้หลักผู้ใหญ่เป็นอันขาด เพราะบางครั้งเสียงที่ไม่ได้มีข้อห้ามไม่ให้พากย์ทับ แต่ก็ไม่สมควรกระทำ เช่น ถ้าผู้ชมทางบ้านกำลังบันทึกเทปพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ซึ่งต้องการบันทึกเสียงเหนือเวทีที่เป็นประวัติศาสตร์ของชาติ หากพิธีกรพูดขึ้นมา อย่างนี้ ผู้ชมก็พากันตำหนิได้ (พลตรีถาวร ช่วยประสิทธิ์, 2531 : 299)

ปัจจุบัน ระบบการถ่ายทอดสดนอกสถานที่ ได้เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น สถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ สามารถถ่ายทอดสดเหตุการณ์สำคัญ ๆ ให้คนไทยทั่วประเทศได้ชมกันง่ายขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานพระราชพิธี ซึ่งนับเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากเป็นกิจกรรมหรือพิธีกรรมอันเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยการดำเนินงานถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีนั้น พิธีกรผู้บรรยายนับเป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญ เนื่องจากต้องดำเนินรายการสด ถ้าหากเกิดความผิดพลาดอะไรก็จะปรากฏสู่สายตาของท่านผู้ชมทันที และในส่วนของงานพระราชพิธี ซึ่งเป็นงานที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตน ตามกำหนดกิจกรรมโดยเคร่งครัด และจะเห็นได้ว่าบรรยากาศเป็นไปอย่างมีพิธีรีตองเป็นทางการอย่างยิ่ง ดังนั้น พิธีกรในรายการจึงต้องถ่ายทอดเนื้อหาด้วยถ้อยคำ และเชื่อมโยงรายการให้มีความต่อเนื่องและน่าสนใจ

ฉัตรวรุณ ดันนะรัตน์ (2522, 298) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของโฆษก ซึ่งหมายความรวมถึงพิธีกรไว้ว่า ต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี สง่างาม แต่งกายดี รสนิยมดี มีความรู้เฉพาะด้านและศึกษาค้นคว้าความรู้ทั่วไป รวมทั้งการมีไหวพริบ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีเสียงพูดชัดเจน แจ่มใส ออกเสียงได้อย่างถูกต้อง ความเร็วพอเหมาะ รวมทั้งมารยาทดี มีอารมณ์ขัน และเลือกใช้ถ้อยคำภาษาได้ดี นอกจากนี้ พิธีกรที่ดียังต้องมีพื้นฐานสำคัญในจิตใจอีก 4 ประการ คือ ความยืดหยุ่น ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความตั้งใจจริงมีความรับผิดชอบ และความพร้อมที่จะพัฒนา

จากหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะมุ่งศึกษาถึงสถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ เนื่องจากในปัจจุบัน จำนวนพิธีกรที่ก้าวเข้ามาทำหน้าที่นี้ค่อนข้างจะน้อยกว่าจำนวนของพิธีกรถ่ายทอดสดงานประเภทอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่ การถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี นับเป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่ง ของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ที่ต้องถ่ายทอดเป็นประจำทุกปี แต่ทางสถานีโทรทัศน์มักจะให้ผู้ประกาศข่าวของช่องมาทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี และในบางครั้งยังต้องทำหน้าที่ร่วมกับพิธีกรที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของทางสถานีโทรทัศน์แม่ข่าย เนื่องจากต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้มีความรู้ มีส่วน

เกี่ยวข้องกับงานพระราชพิธีนั้น มาเป็นพิธีกรร่วมบรรยายด้วย เพื่อให้ผู้ชมได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น อันเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้รายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีดังกล่าว เป็นไปอย่างสมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้ พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ จึงน่าจะมีคุณสมบัติพิเศษที่แตกต่างจากผู้ประกาศข่าวหรือพิธีกรถ่ายทอดสดประเภทอื่น ๆ รวมทั้ง ภาระงานการทำงานของพิธีกร ที่ต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ตลอดจนการรับรู้ถึงทัศนคติและทัศนคติ รวมถึงพฤติกรรมกรเปิดรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ เพื่อให้ทราบถึงผลตอบกลับของผู้ชมซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบรายการได้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์
2. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกและคุณสมบัติของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์
3. เพื่อศึกษากระบวนการทำงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ทางโทรทัศน์
4. เพื่อศึกษาทัศนคติและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ทางโทรทัศน์
5. เพื่อศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับชมรายการ ถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ทางโทรทัศน์

ปัญหาคำวิจัย

1. สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์เป็นอย่างไร
2. หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกพิธีกร และคุณสมบัติของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์เป็นอย่างไร
3. กระบวนการทำงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ มีอะไรบ้าง
4. ทัศนคติ และทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์เป็นอย่างไร
5. พฤติกรรมกรเปิดรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์เป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาในเรื่องของพิธีกรถ่ายทอดสด งานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ตั้งแต่ พ.ศ.2542-2546 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มามีพระราชพิธีที่สำคัญ อาทิ พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม ในปีพ.ศ.2542 อันประกอบด้วยพระราชพิธีอันสำคัญ และน่าสนใจเป็นพิเศษ รวมทั้งยังมีช่วงระยะเวลาที่พอจะทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของพิธีกรได้อีกด้วย นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะพิธีกร ผู้ทำหน้าที่บรรยายงานพระราชพิธีประจำ รัฐพิธีและพิธีที่จัดขึ้น เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ซึ่งมีการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้แก่

1. พระราชพิธีพืชมงคล จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ
  2. พระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐิน โดยกระบวนพยุหยาตราชลมารค
  3. พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์
  4. คณะบุคคลต่าง ๆ เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล ณ ศาลาดุสิตดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต
  5. พิธีถวายเครื่องราชสักการะและจุดเทียนชัยถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ ณ ท้องสนามหลวง
  6. งานสโมสรสันนิบาต ณ สนามหน้าตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล
- โดยผู้วิจัย จะทำการศึกษากระบวนการดำเนินงานของพิธีกร ตั้งแต่ ขั้นตอนการเริ่มต้นก่อนจะกำหนดพิธีกรถ่ายทอดสด จนมาถึงกระบวนการทำงานและหลังจบการทำงาน รวมถึงผลตอบกลับจากผู้ชม

นิยามศัพท์

1. **พิธีกรถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์** หมายถึง ผู้ที่กล่าวเปิดรายการเพื่อต้อนรับผู้ชมเข้าสู่การถ่ายทอดสด และบรรยายภาพเหตุการณ์ที่ถ่ายทอดอยู่ในขณะนั้นจนจบและกล่าวปิดรายการ
2. **สถานภาพ** หมายถึง ภูมิหลัง ประวัติการศึกษาและการเริ่มต้นก้าวเข้าสู่อาชีพพิธีกร
3. **บทบาท** หมายถึง การทำหน้าที่ของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ทางโทรทัศน์
4. **พระราชพิธี** หมายถึง เฉพาะพระราชพิธีประจำ รัฐพิธี และพิธี ที่จัดขึ้นเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และมีการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยเป็นประจำทุกปี

5. **ทัศนะ** หมายถึง ความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์ในแง่มุมต่างๆ
6. **ทัศนคติ** หมายถึง ความเชื่อ ความรู้ ความรู้สึกและการประเมินของบุคคล
7. **พฤติกรรมการเปิดรับชม** หมายถึง ความถี่หรือความบ่อยครั้งและลักษณะที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเปิดรับชมรายการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ พิธีกรถ่ายทอดสดรายการประเภทอื่น ๆ
2. ทำให้เข้าใจถึงคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ
3. ความรู้ที่ได้จากการศึกษากระบวนการทำงานของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีสามารถนำมาเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานของพิธีกรรุ่นหลัง เพื่อให้เข้าใจปัญหาและอุปสรรคตลอดจนวิธีการแก้ไขปัญหาของพิธีกรถ่ายทอดสด งานพระราชพิธีทางโทรทัศน์
4. ผลการวิจัยนี้ จะทำให้ทราบถึงทัศนะ และทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีและพิธีกรในรายการ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานและรูปแบบการถ่ายทอดรายการ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
5. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับชม การถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ทางโทรทัศน์

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ นับเป็นรายการที่มีความสำคัญเป็นอย่างสูงเพราะในงานดังกล่าวจะมีภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถและพระบรมวงศานุวงศ์ ดังนั้น การขอความอนุเคราะห์สำเนาเทปบันทึกภาพการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี จากสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ บางสถานีปฏิเสธไม่ให้ความร่วมมือเพราะต้องได้รับการ อนุญาตจากสำนักพระราชวังหรือหน่วยงานต่าง ๆ ก่อน จึงทำให้ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูล เทปบันทึกภาพจากสถานีโทรทัศน์ช่องนั้นได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิเคราะห์ถึง สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาษาศาสตร์กับสังคม
2. แนวคิดเรื่องการพูดผ่านสื่อโทรทัศน์
3. แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคและทักษะการเป็นพิธีกร
4. แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์และพระราชพิธี
5. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารและบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน
6. แนวคิดเรื่องทัศนคติของผู้รับสาร

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาษาศาสตร์กับสังคม

แทบทุกสังคมมีการจัดระดับสูงต่ำของกลุ่มต่างๆ ในสังคม ซึ่งเรียกว่า การจัดช่วงชั้นสังคม (social stratification) การจัดระดับดังกล่าว ทำให้เกิด ชั้นสังคม (social class) ขึ้น โดยคนที่อยู่ในชั้นสังคมที่ต่างกันจะมีค่านิยม วิถีชีวิต และภาพลักษณ์ของตนเองต่างกัน นอกจากนี้ ความแตกต่างระหว่างชั้นสังคมยังสามารถมองเห็นได้จากสิ่งภายนอก เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และทรัพย์สินสมบัติสิ่งของเครื่องใช้อื่นๆ เช่น ที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ เป็นต้น ระบบชั้นสังคม มีหลายระบบ ถ้าจำแนกหยาบๆ ได้แก่ ระบบชั้นสังคมแบบเปิด ซึ่งอยู่คนละขั้วกับระบบชั้นสังคมแบบปิด ซึ่งได้แก่ระบบวรรณะ (caste) ในสังคมที่มีระบบชั้นสังคมแบบเปิด สมาชิกทุกคนสามารถเลื่อนจากชั้นหนึ่งไปยังอีกชั้นหนึ่งได้เท่าที่ความสามารถของเขาจะอำนวยโดยไม่มีผู้ใดกีดขวาง แต่ในระบบวรรณะผู้ใดเกิดมาในวรรณะใดก็ต้องอยู่ในวรรณะนั้นจนตาย

สำหรับประเทศไทย การแบ่งชั้นสังคมต่างจากสังคมตะวันตกหรือสังคมอุตสาหกรรม เช่น ญี่ปุ่น อังกฤษ และอเมริกา ซึ่ง อังกาบ ผลากรกุล (1972, อ้างถึงใน ออมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2541) กล่าวว่า เราอาจแบ่งคนในสังคมไทย ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภทที่มีอำนาจสูง ได้แก่ พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ พวกตระกูลเชื้อพระวงศ์ พระชนชั้นผู้นำ ซึ่งได้แก่อาชีพที่มีเกียรติ ผู้นำทางการเมือง และธุรกิจ ข้าราชการ และอาชีพที่ใช้ความชำนาญทางวิชาชีพหรือพวกคอปกขาว อีกประเภทที่ไร้อำนาจและมีสถานภาพต่ำ ได้แก่ เกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน พ่อค้าธุรกิจย่อย

แม่คำ และคนใช้ตามบ้าน จากการแบ่งประเภทเช่นที่กล่าวนี้ อังกาบ ผลากรกุลสรุปว่า ปัจจัยสำคัญที่แยกคน 2 ประเภทให้แตกต่างกันคือ ชนค้ำเหน็ด ยศ ตำแหน่งหน้าที่ การศึกษา ศาสนา และการรับราชการ

การที่สังคมมองว่าชั้นหนึ่งมีศักดิ์ศรีมากกว่าอีกชั้นหนึ่งซึ่งบ่งว่าพฤติกรรมด้านต่างๆ ของคนในชั้นที่มีศักดิ์ศรีมากย่อมต่างๆ ไปจากอีกชั้นด้วย ดังนั้น รูปแบบของภาษาที่ชั้นที่มีศักดิ์ศรีใช้ย่อมเป็นรูปแบบที่มีศักดิ์ศรีด้วย ชั้นสังคมจึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่กำหนดความแตกต่างของภาษาที่ผู้พูดใช้ ทั้งนี้ เป็นเพราะคนในสังคมมีค่านิยม และทัศนคติเกี่ยวกับชั้นสูง ชั้นต่ำต่างกัน

ภาษาต่างๆล้วนมีหน้าที่ทางสังคม ภาษาจะสัมพันธ์กับสถาบันทางสังคมด้วย เช่น เป็นภาษาประจำชาติ เป็นภาษาศาสนา เป็นภาษาที่ใช้เฉพาะเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นภาษาที่ใช้ในสื่อมวลชน เป็นต้น ภาษาต่างๆในสังคมไทย อาจจำแนกประเภทตามเกณฑ์ลำดับชั้นหรือระดับความสำคัญ หรือระดับความมีอำนาจหน้าที่ตั้งแต่สูงไปหาต่ำ หรือต่ำไปหาสูง และเนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมลำดับชั้น (hierarchical society) ภาษาต่างๆจึงอาจจัดลดหลั่นตามลำดับชั้นของความสำคัญหรือบทบาทที่มีต่อสังคมได้

การมีลำดับชั้นของภาษา ทำให้ความไม่เท่าเทียมกันกลายเป็นสถาบันในสังคมไทย โดยลำดับชั้นของสังคมไทยทำให้การเลื่อนชั้นทางสังคม(upward mobility)เป็นไปได้ง่าย เพราะคนที่จะเลื่อนชั้นจะต้องเรียนรู้ภาษาที่อยู่ในลำดับชั้นของภาษา อันเป็นสัญลักษณ์ของการเลื่อนชั้นในสังคมไทยด้วย ภาษาไทยจึงเป็นภาษาศักดิ์ศานา ซึ่งมีการใช้ถ้อยคำแสดงฐานะของบุคคลว่าต่ำสูงกว่ากัน การใช้ถ้อยคำในภาษาที่มีชั้นหรือวรรณะนี้ เรียกว่า “ราชาศัพท์”

คนไทยเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้สูงสุด ตลอดเวลาที่ผ่านมา ในฐานะทรงเป็นพระประมุขของชาติ การพูดจาเพ็ดทูลหรือปฏิบัติสิ่งใดต่อพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระองค์เจ้า เจ้าฟ้าและหม่อมเจ้า จะมีระเบียบเป็นพิเศษมาแต่โบราณ และต้องเปลี่ยนภาษาธรรมดาเป็นภาษาที่ต่างออกไป ภาษาที่มีรูปแบบต่างออกไปเมื่อใช้ในกรณีเฉพาะนี้ คือ ทำเนียบภาษา ที่ใช้วันฉิลิตตายตัว คือรูปแบบของภาษาที่ใช้พูดกับบุคคลที่เป็นที่เคารพสักการะสูงสุด เช่น ภาษาที่ใช้กราบบังคมทูลพระมหากษัตริย์ และราชาศัพท์ที่ใช้บรรยายพระราชกรณียกิจต่างๆ

ราชาศัพท์ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย ถือเป็นทำเนียบภาษาหนึ่งของภาษาไทย ทำเนียบภาษาเป็นคำที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ คิดขึ้นเพื่อใช้แทนคำภาษาอังกฤษว่า register หมายถึง วิชาภาษาที่แตกต่างจากวิชาอื่นๆ โดยการใช้ มีชั้นหรือวรรณะ มีระดับถ้อยคำตามความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลที่ทำการสื่อสาร มีกาลและเทศะ มีการใช้ต่างกันตามหน้าที่ สถานการณ์ วัตถุประสงค์ และแวดวงอาชีพ (นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิตร, 2521:64-65)

ราชาศัพท์ ภาษาไทย เปรียบได้กับอนุภาษา (dialect) หนึ่ง มีทั้งสำนวนพูดและสำนวนเขียน มีทั้งสำนวนกันเองและสำนวนพิธี คำศัพท์ที่ใช้ในทำเนียบภาษาราชศัพท์ของไทยมีจำนวนมาก แต่คำที่ปรากฏในตำราบางคำก็ล้าสมัยและไม่ใช้แล้ว และอาจมีคำสมัยใหม่เกิดขึ้นซึ่งยังไม่ปรากฏในหนังสืออีกด้วย ผู้พูดภาษาไทยที่หมั่นสังเกตจะเป็นผู้ที่ใช้ราชาศัพท์ได้ถูกต้อง นอกจากนั้น เมื่อกล่าวเป็นข้อความต่อเนื่องราชาศัพท์ยังเพิ่มความยากในการใช้ขึ้นอีก เพราะลักษณะของประโยคและถ้อยคำที่ใช้ไม่เป็นไปตามกฎไวยากรณ์ ของภาษาไทยปกติ นอกจากนั้นยังมีการใช้ภาษาต่างไปตามชั้นของราชวงศ์อีกด้วย

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถอธิบายถึงคุณสมบัติพิเศษที่ใช้ในการคัดเลือกพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ทางโทรทัศน์ ที่แตกต่างจากพิธีกรถ่ายทอดสดประเภทอื่นๆ คือต้องระวังในการใช้ถ้อยคำที่มีระดับของคำ หรือศักดิ์ของคำ นอกจากนั้น การใช้ราชาศัพท์ที่ถูกต้อง ยังเป็นศักดิ์ศรีของผู้ใช้ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้รักษาวัฒนธรรมทางภาษาอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติด้วย

2. แนวคิดเรื่องการพูดผ่านสื่อโทรทัศน์

การพูดออกโทรทัศน์เป็นการพูดเพื่อสื่อความหมาย และเป็นการสื่อความหมายแบบยุคทีวี (Television acts through a two-step influential flow) นอกจากนี้ ยังเป็นการสื่อความหมายที่รวดเร็ว และได้ผล เพราะผู้ชมได้เห็นตัวผู้พูดและมีความรู้สึกว่าผู้พูดได้พูดกับผู้ชมโดยตรง โทรทัศน์เป็นสื่อทั้งภาพและเสียง จึงมีความยุ่งยากและซับซ้อนในด้านเทคนิค จากการทำผู้ชมโทรทัศน์จะได้เห็นตัวผู้พูดและได้ยินเสียงผู้พูดด้วย ผู้พูดจึงต้องพูดด้วยใบหน้าและร่างกาย ผู้พูดจะต้องท่องจำเรื่องที่จะพูดเป็นอย่างดี มีการซ้อมพูดหลายๆ ครั้งพร้อมทั้งแสดงท่าทางและสีหน้าให้เป็นธรรมชาติ (ฉัตรวรุณ ดันนะรัตน์, 2517:225)

เมื่อเริ่มรายการ และกล้องโทรทัศน์เริ่มทำงาน ผู้พูดจะต้องมองที่กล้องถ่ายภาพ โดยไม่ใช้สายตาอ่านต้นฉบับ ซึ่งผู้พูดต้องสังเกตว่า กล้องที่มีดวงไฟเปิดสว่างอยู่นั้นเป็นกล้องที่กำลังถ่าย ออกอากาศถ้ามีหลายกล้อง ผู้พูดควรถามช่างกล้องก่อนว่าจะให้มองกล้องใด ทั้งนี้ ผู้พูดควรรู้จัก อุปกรณ์และสัญญาณสำคัญในรายการสด ได้แก่ ไมโครโฟนและกล้องบันทึกภาพสำหรับโทรทัศน์ รวมทั้งสัญญาณแสดงการออกอากาศและการยุติในการออกอากาศทางโทรทัศน์ ตลอดจนเข้าใจ ความหมายของสัญญาณมือที่ผู้กำกับเวทีจะสื่อสารว่าต้องการให้ทำอะไร เช่น ให้มองกล้อง เงียบ หยุด พูดเร็วขึ้นหรือลดเสียงลงหน่อย เป็นต้น เพราะในขณะที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ผู้กำกับเวทีจะ ไม่สามารถพูดกับผู้พูดได้ เพราะอยู่ใกล้กันเสียงที่บอกจะออกอากาศไปด้วย จึงจำเป็นต้องใช้ภาษา ไม้(Gesture Language)ซึ่งเป็นสัญญาณมาตรฐานสากลที่รู้จักกันทางโทรทัศน์

เมื่อสัญญาณออกอากาศเริ่มขึ้น ผู้พูดต้องมีความพร้อม ใจจดจ่อกับการพูดของตนเอง อย่าพะวงกับสิ่งอื่นรอบตัว รวมทั้งการทำงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ เพราะจะทำให้สมาธิในการ ทำงานสูญเสียไปได้ นอกจากนั้นในการแสดงอาภักปิริยาท่าทางต่างๆควรแสดงแต่น้อย ด้วยท่าที่ที่ นุ่มนวลเพื่อไม่ทำให้ผู้ฟังรำคาญตาหรือดูเหมือนกับเป็นการแสดงมากกว่าเป็นกิริยาที่มาจากความ จริงใจ

การพูดทางโทรทัศน์ ผู้พูดควรตระหนักว่าไม่ได้พูดต่อหน้าผู้ฟังจำนวนมหาศาลในที่ เดียวกัน แต่เป็นการพูดกับแต่ละคนที่อยู่ในที่ต่างๆกระจัดกระจายกันไป เพราะฉะนั้นจึงควรพูดใน ลักษณะสนทนากับผู้ฟัง ให้ความรู้สึกเป็นกันเอง ด้วยน้ำเสียงปกติเหมือนการพูดคุยในชีวิตประจำวัน แต่ต่างจากการพูดส่วนตัวคือการใช้คำสุภาพ การนำเสนอเนื้อหาสาระก็ต้องคำนึงถึงประโยชน์ สาธารณะชน ไม่พูดในเรื่องส่วนตัวที่ไม่เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

สำหรับการใช้ภาษาในโทรทัศน์ ผู้พูดควรใช้ภาษาพูดที่ค่อนข้างเป็นระเบียบแบบ แแผน(Formal speaking language) รวมทั้งใช้ภาษาพูดให้ถูกหลักภาษา อักษรวิธียึดตามคำอ่านของ ราชบัณฑิตยสถาน อ่านคำย่อเป็นคำเต็มได้ถูกต้อง เช่น ในการออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ การ เรียงลำดับคำในประโยค ความสมบูรณ์ของข้อความและการใช้คำให้ตรงกับความหมาย โดย พยายามพูดให้รวดเร็วและได้ใจความสมบูรณ์ ตลอดจนไม่พูดคัดเสียงหรือพูดภาษาวิบัติผิดเพี้ยนไป จากภาษาปกติ

สิ่งที่พึงระวังในการพูดผ่านสื่อโทรทัศน์

1. ไมโครโฟน จะดูดเสียงมากดังนั้นเอกสารต่างๆ เมื่อพลิกไปมาจะเกิดเสียง นอกจากนี้ระยะห่างที่ปากอยู่ระหว่างไมค์ต้องสม่ำเสมอ มิเช่นนั้น จะฟังเหมือนคุณภาพเสียงไม่ดี
2. ไม่ควรเคาะโต๊ะหรือทำให้เกิดเสียงอื่นๆ ดังเข้ามาและควรดูแลสุขภาพ ออกอากาศด้วย
3. ข้อมูลที่เตรียมไป รวมถึงเวลาพูดนั้น ต้องชัดเจนและเข้าใจง่าย ถ้าเป็นตัวเลขหรือสถิติก็ควรประมาณเอา
4. ไม่ควรพูดแบบท่องจำแต่ควรพูดให้เป็นธรรมชาติ
5. ผู้ฟัง ไม่สามารถจะเห็นการเปลี่ยนแปลงใดๆ ของผู้พูดได้ยืนแต่เสียง ดังนั้นจึงไม่ควรหยุดช่วงเว้นจังหวะนานเกินไป

นอกจากนั้น การเตรียมตัวก่อนออกอากาศ ผู้พูดควรศึกษารายการโทรทัศน์นั้นก่อน เพื่อรูปแบบการนำเสนอ บรรยากาศของรายการ เพื่อเตรียมแนวทางและปรับวิธีพูด ทั้งนี้ ผู้พูดจะต้องเตรียมเนื้อหาที่จะพูด ตามวัตถุประสงค์ต่างๆ ดังนี้ (สุกัญญา สมไพบุลย์, 2546)

1. พูดเพื่อให้ข้อมูล/ความรู้ การศึกษา(to inform/to educate) เป็นการพูดแสดงข้อเท็จจริง ชี้แจง อธิบาย ต่อผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังเข้าใจในสาระสำคัญของเรื่องราวดังกล่าว ตลอดจนการพูดเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ หรือเรื่องราวใหม่ๆ เนื้อหาของผู้พูดจะเป็นข้อเท็จจริงต่างๆ ที่คนส่วนใหญ่ยอมรับ
2. เพื่อจรรโลงใจ/เพื่อความบันเทิง(to inspire/to entertain) เป็นการพูดเพื่อสร้างความรู้สึที่ดีให้เกิดกับผู้ฟัง ก่อให้เกิดความรู้สึที่ดีงาม อุดมคติหรือหลักการดำเนินชีวิต ความน่าชื่นชมในการกระทำ ความคิด วัตถุ โดยอาจมีสุภาษิต ข้อคิด คำคมต่างๆ เป็นองค์ประกอบของการพูดชนิดนี้ ในส่วนของการพูดเพื่อความบันเทิงจะเป็นการพูดเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึที่ดีสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย อาจเป็นการเล่าเรื่อง การหยอกล้อ
3. เพื่อโน้มน้าวใจ/โฆษณาชวนเชื่อ(to persuade/to propaganda) เป็นการพูดเพื่อให้ผู้ฟังเห็นด้วย คล้อยตามหรือมีความเชื่อมั่นในสิ่งนั้นๆ เพื่อจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความเชื่อทัศนคติ และการกระทำ โดยอาจจะเป็นประเด็นต่างๆ ไปหรือเรื่องเฉพาะ โดยทั่วไปการพูดเพื่อการโน้มน้าวใจจะมีจุดมุ่งหมาย ๓ ประการ คือ เพื่อให้บุคคลเกิดความเชื่อและการกระทำใหม่ เพื่อให้บุคคล

เปลี่ยนหรือเลิกความเชื่อและการกระทำแบบเก่า หรือเพื่อให้บุคคลยึดมั่นในความเชื่อหรือการกระทำเดิมที่มีอยู่ให้หนักแน่นยิ่งขึ้น ในส่วนของการพูดโฆษณาชวนเชื่อเป็นการมุ่งจูงใจให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยไม่คำนึงถึงว่าจะใช้วิธีการใด แม้จะผิดศีลธรรมโดยบุคคลุมไปหมด ไม่มีหลักฐานมาสนับสนุน

ประเภทของการพูดแบ่งตามวิธีการพูด (สุกัญญา สมไพบูลย์, 2546:1-3)

1. การพูดอย่างท่องจำ (Memorize Speech/Reciting from Memory)

เป็นการพูดที่ผู้พูดได้เตรียมตัวโดยการท่องเนื้อหาที่จะใช้พูดมาเป็นอย่างดี เนื้อหาจะครอบคลุมครบถ้วนในกำหนดเวลา ภาษาที่ใช้มีการเรียบเรียงและกลั่นกรองมาเป็นอย่างดี แต่การนำเสนอจะดูไม่เป็นธรรมชาติ ผู้พูดไม่สามารถปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับผู้ฟังหรือสถานการณ์แวดล้อมได้และหากมีเนื้อหาตรงส่วนใดที่เกิดการสะดุดขึ้นมาก็จะทำให้การพูดดูตะกุกตะกักไม่ต่อเนื่อง

2. การพูดแบบกะทันหัน (Impromptu Speech)

คือการพูดที่ผู้พูดไม่ได้เตรียมพร้อมมาก่อนล่วงหน้า มักจะมีเวลาสั้นๆ ในการเตรียมตัว การจะพูดประเภทนี้ได้เป็นอย่างดีนั้น ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถเฉพาะตัวของผู้พูด ซึ่งควรตระหนักถึงประเด็นหลักของรายการ เพื่อจะได้ไม่พูดนอกเรื่อง รักษาเวลาได้ดีและเข้ากับผู้ฟัง ทั้งนี้ ผู้พูดอาจจดลำดับขั้นในการพูด โดยคิดคำนำกับสรุปให้เป็นที่ประทับใจคนฟัง โดยยกสุภาษิต คำคม บทประพันธ์ต่างๆ ที่จำได้อย่างถูกต้อง มาใช้ให้การพูดนั้นดูดีที่สุดใน เนื่องจากการพูดประเภทนี้จะเป็นธรรมชาติและแสดงให้เห็นความสามารถของผู้พูด สามารถนำเหตุการณ์ในขณะนั้นไปพูดได้ ซึ่งจะสร้างชีวิตชีวาให้กับเรื่องที่พูด แต่ทั้งนี้ เนื่องจากไม่มีเวลาเตรียมตัวล่วงหน้า ดังนั้นการเลือกใช้คำหรือการเรียบเรียงลำดับเนื้อหาในการพูดอาจจะยังไม่ดี ไม่ครอบคลุมประเด็น พูดออกนอกเรื่องหรือสรุปจบไม่ได้เสียทีเดียว

3. การพูดแบบอ่านจากร่างหรือต้นฉบับ (Reading from a Manuscript)

เป็นการพูดแบบอ่านจากต้นฉบับที่ได้เขียนไว้เรียบร้อยแล้ว มักใช้ในโอกาสที่เป็นพิธีการหรือในโอกาสพิเศษต่างๆ โดยไม่ต้องทำให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้น ซึ่งการอ่านที่ดีนั้นควรทำให้เป็นธรรมชาติ ผู้พูดควรได้อ่านต้นฉบับก่อนเพื่อตรวจดูการแบ่งวรรคตอนหรือฝึกอ่านคำเฉพาะต่างๆ และถ้าเป็นไปได้ผู้พูดควรเขียนเรื่องนั้นด้วยตนเอง นอกจากนี้ควรมีการซ้อมด้วยการอ่านออกเสียงเพื่อตรวจสอบว่าน้ำเสียงหรือความดังขนาดไหนกำลังดี และคำเฉพาะต่างๆ ออกเสียงอย่างไร

โดยผู้พูดสามารถพูดได้อย่างมั่นใจ ไม่ต้องกังวลว่าจะลืมเนื้อหา เพราะมีต้นฉบับให้อ่านและสามารถใช้คำพูดที่สละสลวย ถูกต้องและเป็นไปตามเวลาที่กำหนด แต่ข้อดีของการพูดประเภทนี้คือ เป็นการพูดที่ไม่เป็นธรรมชาติจะเป็นการอ่านมากกว่า จึงทำให้เกิดความน่าเบื่อและหากไม่ได้เตรียมการพูดมาก่อนเมื่ออ่านผิดพลาดย่อมเกิดความเสียหาย เนื่องจากมีต้นฉบับแล้ว

4. การพูดตามความเข้าใจหรือพูดตามโครงร่าง (Extemporaneous Speech)

เป็นการพูดที่ผู้พูดมีความรู้หรือความชำนาญดีแล้ว ในการเตรียมพูดจะมี speaking outline เป็นบัตรคำสำหรับหัวข้อใหญ่ ข้อย่อยและคำพูดที่อ้างอิงหรือมีความสำคัญเท่านั้น การพูดลักษณะนี้จะเป็นธรรมชาติ สามารถสื่อความหมายของวัจนภาษาและอวัจนภาษาได้อย่างกลมกลืน และช่วยให้การพูดมีสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด การพูดประเภทนี้เป็นการพูดที่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า และสามารถนำมาพูดได้อย่างเป็นธรรมชาติ ผู้พูดสามารถปรับหรือยืดหยุ่นเนื้อหาให้เข้ากับสถานการณ์หรือผู้ฟังได้ ช่วยสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองและผู้ฟังสามารถที่จะมีส่วนร่วมได้ อย่งไรก็ตามถ้าหากผู้พูดยังไม่ชำนาญจะเกิดความประหม่าอาจทำให้หลงลืมเนื้อหาหรือประเด็นสำคัญของหัวข้อที่จดไว้ได้และความมีอิสระในการพูดแต่ละประเด็นอาจทำให้ผู้พูดในเรื่องหนึ่งเรื่องใดมากเกินไปจนเกินเวลาหรือทำให้ประเด็นรองๆหรือเนื้อหาปลีกย่อยถูกหลงลืมหรือต้องถูกตัดออกได้

ทักษะในการสร้างประสิทธิภาพของเสียง

เนื่องจากการพูดผ่านทางสื่อโทรทัศน์ น้ำเสียงของพิธีกรนับเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างความหมายให้กับคำศัพท์โดยการเปล่งเสียงออกมา แสดงความหมายด้วยโทน ความดัง อัตรการเปล่งเสียง เสียงสูงต่ำ เบา ดัง เป็นการแสดงทัศนคติ อารมณ์ บุคลิกภาพ และช่วยสร้างให้เกิดการสื่อสาร

โดย สุกัญญา สมไปบุลย์ (2546,อ้างถึงใน Baird and Knowler,1952) ได้อธิบายว่ามาตรฐานของเสียงที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีลักษณะดังนี้

1. audibility คือมีน้ำเสียงที่ดังพอจะทำให้ฟังรู้เรื่อง ไม่เบาหรือดังเกินไป
2. vocal pleasantness มีน้ำเสียงชวนฟัง ไม่แปร่ง พร่า แหบ บาดหู
3. fluency สามารถพูดได้อย่างต่อเนื่อง ลื่นไหล ไม่ตะกุกตะกัก มีคำว่าเอ้อ อ้าให้น้อย

4. flexible/responsiveness มีน้ำเสียงที่ยืดหยุ่นปรับได้หลายเสียง ไม่เป็น monotone เพื่อให้การพูดน่าสนใจ นอกจากนี้เสียงยังควรมีความน่าเชื่อถือด้วย

จากแนวคิดเรื่องการพูดทางโทรทัศน์ ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์กระบวนการทำงานตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ เนื่องจากการทำหน้าที่ดังกล่าวจำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อมและมีทักษะเกี่ยวกับการพูดทางโทรทัศน์

3. แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคและทักษะการเป็นพิธีกร

พิธีกร (Master of ceremonies) คือผู้ที่ดำเนินรายการในงานพิธีการต่างๆ หรือเพื่อออกอากาศทางโทรทัศน์ ตั้งแต่เริ่มจนจบรายการ ในการจะเป็นพิธีกรนั้น หลักสำคัญก็คือความเข้าใจในกระบวนการสื่อสาร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ บุคคลเหล่านี้ต้องสื่อสารให้เป็น และตระหนักถึงองค์ประกอบของการสื่อสารว่ามีอะไรบ้าง เช่น มีผู้ส่งสาร สื่อ สาร ผู้รับสาร รวมทั้งปฏิริยาตอบกลับ(feedback)ด้วย ตลอดจน รู้ขั้นตอนหรือรายละเอียดทั้งหมดของงานล่วงหน้า สามารถพูดตามลำดับขั้นตอนของงานแต่ละโอกาสได้อย่างเหมาะสม จนจบงานตลอดจนควบคุมสถานการณ์ได้ ควบคุมบรรยากาศของงานเพื่อหาสิ่งเพิ่มหรือตัดทอนบางสิ่งบางอย่างออกไป หากผู้ที่เป็นพิธีกรจะต้องให้คนฟัง(คนดู) เห็นตัว การแต่งกายต้องสวยงามเหมาะกับโอกาสแต่ละงาน บุคลิกภาพจะต้องดี มีไหวพริบ สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้และควรมาถึงงานก่อนเวลาเริ่มงานตามที่ระบุไว้ในกำหนดการ นอกจากนี้ พิธีกรจะต้องสามารถประสานงานกับเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายได้ ทั้งนี้ พิธีกรต้องควบคุมเวลาให้งานแต่ละขั้นตอนสามารถดำเนินไปได้อย่างกระชับ น่าสนใจ โดยการกล่าวเปิดรายการเกริ่นนำ ร้อยเรียง และกล่าวปิดรายการ ที่มีการเชื่อมโยงซึ่งกันและกันอย่างราบรื่น

สิ่งสำคัญในการสื่อสารของการเป็นพิธีกรคือการพูด เพราะในการดำเนินรายการนั้นแม้จะมีอุปกรณ์หรือโสตทัศนูปกรณ์ใดๆ มาช่วยก็ตาม สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ก็คือการใช้คำพูดในการอธิบายให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งสุกัญญา สมไพบุลย์(2546)ได้ชี้ให้เห็นถึงแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของการเป็นพิธีกรไว้ดังนี้

ทักษะการเป็นพิธีกร

1. stage owner คือเป็นเจ้าของเวที สามารถควบคุมความเป็นไปบนเวทีได้ รู้ว่าจะพูดเมื่อไร สมควรแก่เวลาแล้วหรือจะเลือกใครมามีส่วนร่วม

2. program moderator พิธีกรต้องรู้กำหนดการของงานหรือรายละเอียดทั้งหมดของงานล่วงหน้า เพื่อจะได้สามารถดำเนินรายการหรือแบ่งสัดส่วนการพูดให้เหมาะสมกับเวลาหรือปัจจัยอื่นๆ

3. situation controller พิธีกรต้องควบคุมสถานการณ์ได้ ดูบรรยากาศของงานเพื่อหาสิ่งเพิ่มหรือตัดทอนบางสิ่งบางอย่างออกไป บางครั้งอาจใช้เทคนิค แสง สี เสียงเข้ามามีส่วนในการดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง

4. social linkage พิธีกรควรเป็นตัวเชื่อมให้คนที่มาร่วมงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถละลายพฤติกรรมได้(ice breaking)

นอกจากนี้ยังมีเทคนิควิธีการนำเสนอสำหรับพิธีกร ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้ ภาพลักษณ์ที่ดีในการนำเสนอ

1. บุคลิกภาพดีทั้งภายในและภายนอก
2. มีความรู้ดี คือรู้อย่างรอบรู้และมีความคิดสร้างสรรค์
3. สามารถถ่ายทอดได้ดี ต้องมีตัวอย่างชัดเจน เรียงลำดับประเด็นให้เข้าใจง่าย
4. มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถใช้จิตวิทยามาประยุกต์ในการนำเสนอมีการยิ้มแย้มแจ่มใส
5. มีจริยธรรมดี คือ พูดด้วยความปรารถนาดีต่อผู้ฟัง

การเตรียมตัวก่อนการนำเสนอ

เตรียมความคิด	การพูดที่เย็นเยือกเกิดจากการคิดที่ไม่ยาวพอ
เตรียมจิตใจ	เตรียมความมั่นใจและสมาธิ
เตรียมร่างกาย	สุขภาพ การพักผ่อนให้เพียงพอ บุคลิกการแต่งกาย
เตรียมเรื่องที่จะพูด	คู่มือเรื่อง คำนำ สรุป อย่างมั่นใจ โดยอาจมี speaking outline ติดตัวไว้ด้วย
เตรียมอุปกรณ์	อุปกรณ์ต่างๆควรใช้เฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น อย่าให้ความผิดพลาดของอุปกรณ์มาส่งผลต่อการพูดที่ผิดพลาด

นอกจากนั้น พิธีกรในงานแบบเป็นพิธีการ บุคลิกภาพของพิธีกรจะต้องแต่งกายให้เหมาะสมกับงาน ต้องดูให้สุภาพเรียบร้อยตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า โดยรองเท้าต้องเป็นรองเท้าหุ้มส้นทั้งสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี สุภาพบุรุษอาจสวมชุดสูทสากลหรือสวมชุดไทยเป็นเสื้อแขนยาวคอตั้งจะเป็นผ้าธรรมดาหรือผ้าไหมก็ได้ แต่ถ้าเป็นผ้าไหมจะดูดีกว่าผ้าธรรมดา เพราะเสื้อที่สวมจะช่วยทำให้พิธีกรดูสง่างามน่าเชื่อถือ ถ้าเป็นสุภาพสตรี ควรแต่งกายให้มิดชิดสวมกระโปรงเสื้อสูทสากลหรือชุดสูทผ้าไหมไทยหรือชุดไทยผ้าถุงยาว แต่ไม่ควรมีลวดลายดอกดวงเลอะเทอะ ควรสวมถุงน่องและรองเท้าหุ้มส้นสีดำหรือสีครีม(ขาว)แต่ไม่ควรสวมรองเท้าสีฉูดฉาด การแต่งผมแต่งหน้าสวยงาม ประดับเครื่องประดับพอเหมาะไม่มากไม่น้อยเกินไป

4. แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์และพระราชพิธี

แนวคิดเรื่องภาพลักษณ์

ภาพลักษณ์ (Image) เดิมใช้คำว่า “จินตภาพ” หรือ “จินตภาพ” แต่ไม่ได้รับความนิยมจนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ.2519 พลตรีพระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ จึงได้ประทานเสนอให้ใช้คำว่า “ภาพลักษณ์” แทนแต่ก็ยังได้รับความนิยมน้อย เพราะได้มีผู้ใช้คำว่า “ภาพพจน์” กันอย่างแพร่หลายในความหมายของคำว่า “Image” ทั้งที่แท้จริงแล้ว “ภาพพจน์” เป็นคำภาษาไทยที่ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Figure of Speech” ซึ่งหมายถึง การพูดที่เป็นสำนวนโวหาร ทำให้นึกเห็นภาพ ดังนั้น ตามความหมายที่ถูกต้องแล้ว ควรใช้คำว่า “ภาพลักษณ์” เพราะจะตรงกับความหมายของคำว่า “Image” ในภาษาอังกฤษมากกว่าคำว่า “ภาพพจน์” ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเลือกใช้คำว่า “ภาพลักษณ์” ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สำหรับความหมายของคำว่า “ภาพลักษณ์” ได้มีนักวิชาการให้คำจำกัดความไว้มากมาย เช่น Claude Robinson and Water Barlow (1959) ให้คำจำกัดความว่า ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคล ที่มีความรู้สึกนึกคิดต่อองค์กร สถาบัน และภาพในใจนั้น อาจจะได้มาจากประสบการณ์โดยตรงและประสบการณ์โดยอ้อม

มานิต รัตนสุวรรณ (2520) ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์เป็นความประทับใจในสิ่งที่เรารู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือคนใดคนหนึ่ง หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง จะเรียกว่าชื่อเสียงก็ได้

Kenneth E. Boulding (1956, อ้างถึงใน ช่อพกา วิริยานนท์, 2538) ได้อธิบายว่า ภาพลักษณ์เป็นความรู้และความรู้สึกของคนเราที่มีต่อสิ่งต่างๆ ที่เราสร้างขึ้นเองจากการสะสมเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ

รอบตัวที่เราได้ประสบ เรามักตีความหมายหรือให้ความหมายแก่สิ่งนั้นด้วยตัวของเราเอง ภาพลักษณ์ที่เรามีต่อสิ่งต่างๆในโลกและพฤติกรรมของเราจึงขึ้นอยู่กับความรู้เดิมและจากประสบการณ์ที่เรามีอยู่ทางความคิดอีกด้วย เมื่อภาพลักษณ์ที่มีอยู่แล้วได้รับการกระทบจากสิ่งที่ได้รับรู้ใหม่ จะเกิดการกระทบต่อภาพลักษณ์ ทำให้มีสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งในสามประการต่อไปนี้ เกิดขึ้นได้คือ

- 1.ภาพลักษณ์ที่เกิดยังคงเดิมไม่กระทบกระเทือนแต่อย่างใด
- 2.ข้อมูลใหม่ที่ได้รับเข้ามามีทิศทางเดียวกับภาพลักษณ์เดิม จะสามารถเรียกหรือความสนใจทำให้เกิดการประเมินคุณค่าและอาจทำให้ภาพลักษณ์เดิมเปลี่ยนแปลงไปบ้าง
- 3.ข้อมูลใหม่ในสารทำให้ภาพลักษณ์เดิมถูกเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง ในบางกรณีอาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อโครงสร้างที่คำจุนภาพลักษณ์อยู่

เมื่อบุคคลมีภาพลักษณ์ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในความรู้สึกนึกคิดของตนแล้ว ภาพลักษณ์นี้จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยาก เพราะต้องไปกระทบกระเทือนโครงสร้างของพฤติกรรมมากมาย การสร้างภาพลักษณ์ถึงแม้จะยากแต่ก็ง่ายกว่าการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ที่สูญเสียไปแล้ว

Daniel J.Boorstin (1970) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับ “ภาพ” ว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์ตั้งใจสร้างขึ้นเพื่อจำลองเหตุการณ์ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติแต่มีผู้วางแผนไว้ มีการเสนอซ้ำและเสนออย่างต่อเนื่อง ความน่าสนใจอยู่ที่ความกำกวมของเหตุการณ์ที่ถูกนำเสนอ และเป็นการคาดเดาสีที่นำจะเกิดขึ้นในอนาคตจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น ภาพลักษณ์จึงเป็นความดีเลิศซึ่งไม่ใช่ของจริง เป็นการตั้งเคราะห์ขึ้นมาจากองค์ประกอบหลายอย่างเพื่อให้สนองต่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะเพื่อสร้างความประทับใจให้เกิดแก่สาธารณชน นอกจากนี้ ภาพลักษณ์ยังถูกสร้างขึ้นให้น่าเชื่อถือ เข้าใจง่าย ไม่เกินจริงเป็นที่ยอมรับของประชาชน รวมทั้งสอดคล้องกับความเป็นจริง สามารถตอบสนองเป้าหมายและดึงดูดความรู้สึก เป็นสิ่งที่อยู่ระหว่างจินตนาการกับความเป็นจริง มีความคลุมเครือเพื่อให้ผู้ชมตีความหมายตามความคาดหวังของตนเอง

แนวคิดเรื่องพระราชพิธี

พลตรีหม่อมทวีวงศ์ถวัลย์ศักดิ์ (2509,อ้างถึงในประเพณีในพระราชสำนัก,2514) ได้กล่าวถึงคำว่าพิธี หมายถึง งานที่จัดทำขึ้นตามลัทธิประเพณี เพื่อความขลัง แต่คำว่าพระราชพิธี จำกัดความหมายเฉพาะเป็นงานที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงพระกรุณาให้จัดทำขึ้นตามลัทธิประเพณี เพื่อความเป็น สวัสดิมงคลของประชาชน หรือเพื่อความเป็นสวัสดิมงคลแก่สิริราชสมบัติ พระบรม

ราชวงศ์และองค์พระมหากษัตริย์เอง หรือเพื่อน้อมนำให้ระลึกถึงความสำคัญในทางพระศาสนา หรือเพื่อสำแดงความกตัญญูธรรมและรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ในรัชกาลก่อนๆ

การที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงพระกรุณาให้จัดพระราชพิธีขึ้นในโอกาสต่างๆนับแต่อดีตเป็นต้นมานั้น จุดประสงค์สำคัญก็เพื่อรักษาสถานภาพของกษัตริย์ให้มั่นคง ดังนั้น พระองค์จึงต้องแสดงตนในฐานะสมมติเทพ โดยอาศัยพระราชพิธีต่างๆเน้นความแตกต่างระหว่างกษัตริย์กับคนธรรมดา พระราชพิธี จึงเป็นสัญลักษณ์เชิงรูปธรรมอย่างหนึ่งของสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งทำให้สถานภาพของกษัตริย์เหมือนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แตกต่างไปจากประชาชนธรรมดา ความแตกต่างระหว่างกษัตริย์กับพสกนิกรอยู่ในบรรยากาศของความลึกลับ ความศักดิ์สิทธิ์และความห่างเหิน โดยใช้พุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการชักจูงทางความคิดการกระทำด้วยการถ่ายทอดศรัทธาในพุทธศาสนามาเป็นบารมีของกษัตริย์ เพื่อพิทักษ์รักษาสังคมเจ้าขุนมูลนายให้ดำรงอยู่

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นกรอบในการอธิบายเรื่องการเสริมสร้างภาพลักษณ์และการส่งเสริมภาพลักษณ์ เพื่อรักษาคุณภาพของพิธีกรถ่ายทอดสด งานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

5. แนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารและบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

ในการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสาร ในแบบจำลองกระบวนการสื่อสารมวลชนของ Maltzke(1963) นักวิชาการชาวเยอรมันผู้นี้แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารมวลชน เป็นกระบวนการเชิงจิตวิทยาสังคม ที่มีความสลับซับซ้อนเป็นอย่างยิ่ง เขาได้จำแนกให้เห็นถึงปัจจัยต่าง ๆ โดยชี้ให้เห็นว่าปัจจัยเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน โดยตลอด จากส่วนประกอบ 3 ส่วนหลักคือ ส่วนของผู้ส่งสาร สาร และผู้รับสาร ต่างก็มีองค์ประกอบและปัจจัยมากมายที่สืบเนื่องกันดังที่กล่าวมาแล้ว การเลือกที่จะถ่ายทอดอะไรบางของผู้ส่งสารและวิธีการจัดรูปแบบของสารในการสื่ออย่างไร นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ

1. จินตภาพของผู้ส่งสาร หมายถึง การรับรู้ถึงบทบาท ทัศนคติ และค่านิยมของตัวเอง ซึ่งในที่นี้หมายถึง วิถีทางที่ผู้ส่งสารมองเห็นบทบาทของตนในฐานะเป็นผู้ส่งสารด้วย เช่น เป็นผู้

ตีความเหตุการณ์ เป็นผู้ผลักดันแนวคิดแนวใดแนวหนึ่งโดยเฉพาะ หรือเป็นกระจุกเงาที่สะท้อนเหตุการณ์เท่านั้น ในประเด็นนี้จะเห็นว่า บทบาททางวิชาชีพของผู้ส่งสารจะเปิดโอกาสให้เขาได้เผยแพร่ค่านิยมของตัวเองด้วย

2. โครงสร้างบุคลิกภาพของผู้ส่งสาร โดยบุคลิกภาพจะมีผลต่อพฤติกรรมของผู้ส่งสาร บางคนอาจมีความเข้มแข็งและมั่นคงพอที่จะควบคุมการสื่อสารได้บางคนมีความต้องการที่จะบอกกับผู้ชมมากกว่าตัวเอง มีสิ่งสำคัญอยู่ว่า การสื่อสารนี้เป็นกระบวนการที่ผู้ส่งสาร ต้องสั่งการอย่างเหมาะสม บางคนอาจใช้วิธีการแสดงความเห็นหรือแสดงความรู้สึกจริง ที่มีต่อเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ที่ทำการสื่อสาร

3. คณะปฏิบัติงานของผู้ส่งสาร นักสื่อสารมวลชนนั้น แทบจะพูดได้ว่า ไม่สามารถทำงานแต่เพียงลำพังผู้เดียว แต่จะต้องอาศัยผู้ร่วมงานและผู้ชำนาญเฉพาะด้านที่แวดล้อมเขาอยู่ในองค์กรสื่อมวลชนทั้งหลายมีความแตกต่างกันไปตามขนาด จุดมุ่งหมาย ลักษณะประเภทของการเป็นเจ้าของและนโยบาย ซึ่งปัจจัยทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยแวดล้อมอันสำคัญ สำหรับผู้ส่งสารแต่ละบุคคล

4. สิ่งแวดล้อมเชิงสังคมของผู้ส่งสาร วิถีทางของการทำหน้าที่เฝ้าประตู (Gate Keeper) และการจัดรูปแบบเนื้อหาของผู้ส่งสาร จะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมเชิงสังคมของเขา ทั้งนี้มิใช่แต่เฉพาะบรรดาผู้ที่ทำงานเป็นทีมและคนอื่น ๆ ที่ทำงานในองค์กรเท่านั้น ที่เกือบจะเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับสภาพแวดล้อมเชิงสังคม ของผู้รับสารมีผลกระทบ ต่อวิถีทางแห่งการเลือกและการได้ประสพการณ์จากเนื้อหาของสื่อ

5. ความกดดันและความบีบบังคับ อันเกิดจากลักษณะอันเป็นสาธารณะของเนื้อหาสื่อมวลชน มีข้อเท็จจริงอยู่ว่าผลผลิตของนักสื่อสารมวลชนนั้น เปิดกว้างให้สาธารณะชนตรวจสอบได้เสมอ สิ่งนี้จะก่อให้เกิดสภาพความบีบบังคับบางประการ แต่งานของนักสื่อสารมวลชน ทั้งในด้านจิตวิทยาและในด้านกฎหมาย บ่อยครั้งที่มีการควบคุมในระดับหนึ่งจากสมาคมวิชาชีพ ในประเด็นความกดดันและความบีบบังคับจากสารนั้น ย่อมทำให้ผู้ส่งสารมีพันธะที่จะปรับเปลี่ยนของสารให้เข้ากับประเภทของเนื้อหา

บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคม

Lasswell (1948,อ้างถึงใน DenisMcQuail,1987) ได้กำหนดหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ 3 ประการ คือ

1. การสังเกตการณ์สภาพแวดล้อม ได้แก่ การเฝ้าดูแลสอดส่องเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมถึงภัยอันตรายที่อาจมีผลกระทบต่อสมาชิกของสังคม
2. ประสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้รวมตัวกันอยู่ได้ ได้แก่ บทบาทหน้าที่ที่การสื่อสารเข้ามาช่วยให้สมาชิกกลุ่มต่าง ๆ มีความเข้าใจซึ่งกันและกันและอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน ได้ด้วยความสงบเรียบร้อยตามสมควร
3. ถ่ายทอดมรดกทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรมไปยังอนุชนรุ่นต่อ ๆ ไป

ต่อมา Wright (1960) ได้เสนอให้เพิ่มหน้าที่การให้ความบันเทิงเป็นหน้าที่ประการที่ 4 ของสื่อมวลชนด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคม จะนำมาเป็นแนวทางอธิบายภารกิจหน้าที่ของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่ประการที่ 2 การประสานส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้รวมตัวกันอยู่ได้และหน้าที่ประการที่ 3 การถ่ายทอดมรดกทางสังคม

นอกจากแนวคิดดังกล่าวแล้ว รายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ถือเป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้ยอมรับสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงต้องอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชน กับการสร้างจิตสำนึก เป็นแนวทางในการอธิบายซึ่งกาญจนา แก้วเทพ (2527:196-198) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงจิตสำนึกกับพิธีกรรม อันสืบเนื่องมาจากข้อเท็จจริงที่ว่าจิตสำนึกเป็นเรื่องนามธรรม จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมรูปธรรม เป็นเครื่องรองรับ ทั้งนี้ เพื่อดำรงรักษาจิตสำนึกเดิมที่มีอยู่มิให้สูญหายไป ในเวลาเดียวกันพิธีกรรมก็สามารถ ปฏิบัติการในการเปลี่ยนแปลงจิตสำนึกที่เป็นจริงได้ด้วย ทั้งนี้ย่อมแล้วแต่ว่า จะประกอบพิธีกรรมไปเพื่ออะไร โดยทั่วไป พิธีกรรมมีหน้าที่อยู่หลายประการคือ (Irvine,p.451)

1. ทำหน้าที่ตอกย้ำค่านิยมรวมหมู่ ในช่วงขณะที่กำลังดำเนินพิธีกรรม กระบวนการผลิตทดแทนอุดมการณ์ที่มีอยู่ในค่านิยมจะถูกสร้างขึ้นในจิตสำนึกร่วม

2. พิธีกรรมช่วยเสริมความเป็นอันหนึ่งเดียวกันระหว่างความคิดของบุคคลกับความคิดของท้องถิ่นหรือสังคม เพื่อให้ความสัมพันธ์ทางสังคมดำเนินไปอย่างราบรื่น ปราศจากความขัดแย้ง

3. ในทุกพิธีกรรมไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรมเพื่อผลิตทดแทนจิตสำนึกในการรับใช้ระบบหรือต่อต้านระบบ จะมีโครงสร้างหน้าที่อยู่ 2 ชั้นครอบกันอนุอยู่เสมอ ซึ่งถ้าเป็นการผลิตทดแทนอุดมการณ์หลักก็จะมีเป้าหมายให้ยอมจำนนต่อระบบเดิม แต่ถ้าเป็นอุดมการณ์เพื่อสร้างจิตสำนึกในการต่อต้าน ก็มีเป้าหมายให้ปฏิเสธระบบ

จากแนวคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชนกับการสร้างจิตสำนึก ผู้วิจัยจะนำมาเป็นแนวทางสนับสนุนและอธิบาย โดยอิงหลักที่ว่าจิตสำนึกเป็นเรื่องนามธรรม จำเป็นต้องมีกิจกรรมรูปธรรมเป็นเครื่องรองรับ เช่นเดียวกับงานพระราชพิธี เป็นพิธีกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาสถานภาพของกษัตริย์ให้มั่นคง ดังนั้นการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ย่อมสามารถปฏิบัติการในการเปลี่ยนแปลงจิตสำนึกที่เป็นจริง คือตอกย้ำให้ตระหนักและยอมรับถึงความสำคัญในสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยอาศัยกระบวนการผลิตทดแทนอุดมการณ์หลัก

6. แนวคิดเรื่องทัศนคติของผู้รับสาร

ทัศนคติของผู้รับสารเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเข้าใจในความคิด ความต้องการและความรู้สึกของผู้รับสาร

ความหมายของทัศนคติ

Berkowitz (1986,อ้างถึงใน พัทณี เจริญรักษา,เมตตา วิวัฒน์านุกูลและถิรนนท์ อนุรักษ์ศิริวงศ์, 2541 : 123) ได้ยกเอานิยามของมหาวิทยาลัยมีชื่อเสียง 3 แห่ง ซึ่งเป็นผู้นำความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้มาเป็นแนวพิจารณา มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งนิยามว่า “ทัศนคติ” คือ การประเมินหรือปฏิกิริยาทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ฉะนั้นทัศนคติของบุคคลต่อวัตถุทางสังคม คือความรู้สึก “ชอบ” หรือ “ไม่ชอบ” ต่อสิ่งนั้น ๆ มหาวิทยาลัยอีกแห่งหนึ่งกล่าวว่า “ทัศนคติ” คือ การเตรียมพร้อมที่จะตอบสนองในทางหนึ่งทางใดต่อวัตถุทางสังคม และการเตรียมพร้อมนี้มีธรรมชาติ

เป็นการ “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” ส่วนมหาวิทยาลัยอีกแห่งหนึ่งแย้งว่า “ทัศนคติ” คือ กลุ่มของความเข้าใจ ความรู้สึก และพฤติกรรมที่ประสมประสานกันต่อวัตถุทางสังคม

คำนิยามของมหาวิทยาลัยแห่งสุดท้าย ซึ่งรวมองค์ประกอบทางความรู้สึก อารมณ์ และความนึกคิดเข้าด้วยกัน เป็นคำนิยามที่นิยมใช้กันมากที่สุด ฉะนั้น “ทัศนคติ” จึงเป็นกลุ่มขององค์ประกอบที่มีการผสมผสานกันอย่างต่อเนื่องต่อวัตถุทางสังคม องค์ประกอบนี้ รวมทั้งความเชื่อ (belief) และการประเมินค่า (องค์ประกอบทางความคิด) ความรู้สึกและอารมณ์ (องค์ประกอบทางอารมณ์และความรู้สึก) และความเตรียมพร้อมทางพฤติกรรม (องค์ประกอบทางพฤติกรรม)

ทัศนคติ เป็นความชอบหรือความไม่ชอบของแต่ละคน ทั้งทัศนคติและความเชื่อเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นไม่ได้ เป็นเพียงสภาพการรับรู้และจิตสำนึก ไม่สามารถเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น หรือสัมผัสได้ ทัศนคติและความเชื่อเป็นสะพานเชื่อมระหว่างพฤติกรรมและกระบวนการรับรู้และจิตสำนึกของเรา ถ้าจะพูดในเชิงวิชาการอาจกล่าวได้ว่า “ทัศนคติ” หมายถึงแนวโน้มของคน ๆ หนึ่งที่มีต่อสิ่งเร้าหรือเรื่องบางเรื่อง รวมถึงผลรวมของความรู้สึก อคติ ความกลัว ความคิด และความรู้สึกอื่น ๆ ที่มีต่อเรื่องต่าง ๆ และมีความสัมพันธ์กับความเชื่อ (Beliefs) ในเรื่องต่าง ๆ หรือโลกทรรศน์ที่ปลูกฝังอยู่ก่อนแล้ว (Predispositions) โดยที่ทัศนคติคือ ความเชื่อที่มีการประเมินค่า (Evaluative Belief) ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติจึงหมายถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของความเชื่อหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในเรื่องความเชื่อบางประการซึ่งจะกลายเป็นทัศนคติต่อไป(อรรถพรณ ปิรันธน์โอวาท, 2542)

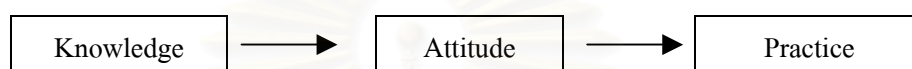
ทัศนคติหรือเจตคติ (Attitude) หมายถึง ปฏิกริยาในด้านความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่จะพึงมีต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งในลักษณะที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ทัศนคติมีรูปแบบแบ่งออกได้หลายอย่าง เช่น ความสนใจ ความพึงพอใจ ความรัก ความหลงใหล ความศรัทธา ฯลฯ ทัศนคติย่อมมีบทบาทอยู่มากในเรื่องของการปฏิบัติหรือความประพฤติต่าง ๆ ของคนเรา เพราะทัศนคติเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับจิตใจว่าจะทำหรือไม่ทำ ถ้าทำแล้วจะทำออกมาในรูปใด ทัศนคติจึงเป็นความพร้อมภายในของบุคคล ซึ่งมีส่วนช่วยในการปรุงแต่งและควบคุมรูปแบบของการปฏิบัติหรือความประพฤติได้ดีอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม นับว่ายังโชคดีอยู่มากที่ทัศนคติไม่ใช่เป็นเรื่องของพันธุกรรม ดังนั้น ทัศนคติของบุคคลจึงสามารถเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้ และสร้างให้เกิดขึ้นใหม่ได้ (สุชาติ โสมประยูร และวรรณี โสมประยูร, 2541:61)

จากนิยามทั้งหมดที่กล่าวมา จึงสรุปได้ว่า “ทัศนคติ” หมายถึง ปฏิกริยาทางอารมณ์ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า ไม่ว่าจะป็นรูปธรรมหรือนามธรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความคิด

ความเชื่อ และส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ทำให้บุคคลปฏิบัติต่างกัน และทัศนคติยังเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและสร้างขึ้นใหม่ได้

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม

แนวความคิดนี้ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของ 3 ตัวแปร คือ ความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และการยอมรับปฏิบัติ (Practice) บางครั้งเรียกว่า แบบจำลอง KAP เป็นการให้ความรู้แก่ผู้รับสาร เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติอันจะนำไปสู่พฤติกรรมหรือการปฏิบัติในที่สุด

จากแนวคิดข้างต้น จะเห็นถึงความสัมพันธ์ของความรู้ที่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งสามารถนำมาเทียบเคียงได้ว่า รายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีและพิธีกรผู้ทำหน้าที่บรรยายเป็นความรู้ที่สื่อออกไปให้ผู้ชมทางโทรทัศน์ โดยผู้ชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ได้รับชมแล้วสามารถแสดงทัศนคติออกมา ไม่ว่าจะเป็นความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ความรู้สึกลึกต่าง ๆ ต่อรายการและตัวพิธีกร อันส่งผลต่อพฤติกรรมการรับชม หรือการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ชมต่อไปได้ ซึ่งเกณฑ์ที่ได้จากทัศนคตินี้นอกจากจะสะท้อนถึงพฤติกรรมการรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ของคนไทยแล้ว ยังสะท้อนสถานภาพของพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ในปัจจุบันได้อีกด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อผูก วิทยานิพนธ์ (2538) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการสร้างและรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์” โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นพิธีกรโทรทัศน์ที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน จำนวน 8 ท่าน จากการวัดจำนวนผู้ชมรายการที่พิธีกรเหล่านั้นเป็นผู้ดำเนินรายการ หรือเคยได้รับรางวัลพิธีกรโทรทัศน์ดีเด่นจากการประกาศรางวัลทางโทรทัศน์ทั้ง 2 ประเภท คือรางวัลเมขลาและรางวัลโทรทัศน์ทองคำ โดยผู้วิจัยได้เลือกทฤษฎีของอริสโตเติล มาเป็นกรอบในการอธิบายถึงกระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการพูด อันสอดคล้องกับแบบจำลองกระบวนการสื่อสารมวลชนของมัลเทสกี ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผู้ส่งสารไว้อย่างชัดเจน

นอกจากนั้น ยังได้นำแนวคิดเรื่องภาพลักษณ์ของ Danial J. Boorstin ที่กล่าวไว้ว่า ภาพลักษณ์คือความดีเลิศที่ไม่ใช่ของจริง เป็นเหตุการณ์เทียมมาร่วมอธิบายเพื่อให้เห็นถึงกระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์ ส่วนกระบวนการรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์นั้น ได้ใช้กรอบแนวคิดของ Keneth E. Boulding ที่กล่าวว่า ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งมีการเคลื่อนไหวและทิศทาง มาอธิบายเรื่องการเสริมภาพลักษณ์ และใช้บางส่วนจากแบบจำลองการสื่อสารมวลชนของมัลเทสกี มาอธิบายถึงการรักษาคุณภาพของพิธีกร ซึ่งก็คือกระบวนการรักษาความนิยมของพิธีกรอันประกอบไปด้วย 1. บุคลิกภาพส่วนบุคคล 2. ความสามารถเฉพาะบุคคลในด้านการสื่อสาร 3. สิ่งแวดล้อมในการทำงาน 4. การสร้างภาพลักษณ์ ส่วนกระบวนการรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์ ประกอบไปด้วยการรักษาคุณภาพในการทำงาน และการรักษาภาพลักษณ์ โดยทั้งสองกระบวนการนี้จะต้องดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน

สมพร ฉิมเฉลิม (2542) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์” โดยได้ศึกษาถึงประเภทและความแตกต่างของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ กระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 แห่งในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกาศข่าวของแต่ละสถานี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 – 2542

จากผลการวิจัยพบว่า ประเภทของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. ผู้ประกาศข่าวหลัก 2. ผู้ประกาศข่าวร่วมหรือผู้นำเสนอข่าวและ 3. ผู้รายงานข่าว ในส่วนของกระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวของแต่ละสถานีโทรทัศน์มี 4 กระบวนการคือ

1. กระบวนการคัดเลือกโดยการประกาศรับสมัครคัดเลือกอย่างเป็นทางการ 2. กระบวนการคัดเลือกโดยการไต่เต้า 3. กระบวนการคัดเลือกโดยการดึงบุคคลภายนอก ที่มีความสามารถโดดเด่นเป็นพิเศษ 4. กระบวนการคัดเลือกโดยระบบอุปถัมภ์ โดยแต่ละสถานีโอททศน จะมีการบวนการคัดเลือกที่แตกต่างกันตามปัจจัยต่าง ๆ คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ นโยบายและเจ้าของหรือผู้บริหารสถานีโอททศน, เทคโนโลยี ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ ระบบการเมือง ระบบกฎหมาย ระบบตลาด ความคาดหวังของผู้ชมในทัศนะของผู้บริหาร การวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อมวลชนอื่น ๆ และ ความเป็นวิชาชีพ นอกจากนี้ โครงสร้างของสถานีโอททศนที่แตกต่างกันแต่ละแห่ง ล้วนส่งผลต่อกระบวนการและหลักเกณฑ์ ในการคัดเลือกผู้ประกาศข่าว โดยสถานีโอททศนที่เน้นนโยบายการเสนอความบันเทิงเป็นหลัก จะให้ความสำคัญกับคุณสมบัติภายนอก ส่วนสถานีโอททศนที่เน้นการนำเสนอข่าวสารความรู้ จะให้ความสำคัญกับคุณสมบัติในด้านความเป็นผู้รู้เรื่องข่าว และมีคุณสมบัติเป็นผู้สื่อข่าวมาก่อนเป็นหลัก

ศรสุวรรณต์ ภูวิจิตร (2540) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในชีวิตและผลงานของคุณเอกชัย นพจินดา ในฐานะนักสื่อสารมวลชนด้านกีฬา” โดยศึกษาถึงประวัติชีวิตของคุณเอกชัย นพจินดา รวมทั้งวิเคราะห์ถึงหลักการทำงานด้านต่าง ๆ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในหน้าที่การงาน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกบุคคลในครอบครัว บุคคลใกล้ชิดในวัยเรียน บุคคลที่มีอิทธิพลในด้านการทำงาน บุคคลใกล้ชิดที่เคยร่วมงานในด้านต่าง ๆ บุคคลในแวดวงกีฬา จากผลการวิจัยพบว่าแม้คุณเอกชัย จะไม่ได้เรียนจบมาในสาขานานาชาติศาสตร์ อีกทั้งไม่ได้เรียนจบมหาวิทยาลัย แต่สามารถทำงานได้ประสบความสำเร็จในอาชีพการงานจนเป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้ ยังสามารถทำงานได้ทุกสื่อทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ โดยได้ปฏิบัติหน้าที่หลายบทบาทคือ ผู้สื่อข่าวกีฬา ผู้ประกาศข่าวกีฬา พิธีกรรายการกีฬาและผู้จัดแข่งขันกีฬา ซึ่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ พบว่า มีปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ 1. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ความตื่นตัวของสังคมในเรื่องกีฬาและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น การถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์รวมถึงการเกิดระบบเคเบิลทีวี 2. ปัจจัยส่วนบุคคลคือความรอบรู้เชี่ยวชาญ 3. ปัจจัยเอื้ออำนวยอื่น ๆ เช่น หัวหน้างาน และองค์กรที่สังกัด

ปอรัรัมย์ ยอดนคร (2544) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างพิธีกรและวิทยากรรายการสุขภาพทางโทรทัศน์ในเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร” เป็นการศึกษาถึงกระบวนการผลิตและการกำหนดประเด็นในการนำเสนอแบบแผนปฏิสัมพันธ์ ระหว่างพิธีกรและวิทยากร และทัศนคติของผู้ชม ที่มีต่อรายการสุขภาพทางโทรทัศน์ โดยศึกษาจากรายการพลิกฟื้นสุขภาพคนเมืองและรายการวาไรตี้พลิกฟื้นสุขภาพ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า แบบแผนปฏิสัมพันธ์ระหว่างพิธีกรและวิทยากรร่วมรายการ แบ่งออกเป็น 4 เหตุการณ์สื่อสารใหญ่ คือ การกล่าวเปิดช่วง

การแนะนำวิทยากร การถามตอบ การกล่าวปิดช่วง และในแต่ละเหตุการณ์สื่อสารจะประกอบด้วยวงกรรมสื่อสาร ดังนี้ วงกรรมเกริ่นนำ วงกรรมแนะนำวิทยากร วงกรรมทักทาย วงกรรมเรียกขาน วงกรรมแจ้งให้ทราบ วงกรรมอธิบาย วงกรรมย้ำเตือน วงกรรมตั้งการ วงกรรมเล่าความ วงกรรมอ้างอิง วงกรรมขอบคุณ และวงกรรมเชิญชวน สำหรับทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อรายการคือ ต้องการให้รายการมีทั้งสาระและความสนุกสนานผสมกันและผู้ชมจะเชื่อในสิ่งที่แพทย์พูดมากกว่าวิทยากรทั่วไป และต้องการให้วิทยากรเป็นตัวแทนของผู้ชมในการขอความรู้จากวิทยากร

บุญยฤทธิ์ แหลมหลวง (2536) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของรายการถ่ายทอดพระราชพิธีและพิธีสำคัญของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยต่อการธำรงรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ ในวโรกาสเฉลิมฉลองพระชนมพรรษาครบรอบ 60 ปี” เป็นการศึกษาเพื่อให้เข้าใจบทบาทและกลไกการทำงาน ของรายการถ่ายทอดพระราชพิธีและพิธีสำคัญของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ปฏิบัติการในกระบวนการเพื่อธำรงรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ การศึกษาวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชนกับการสร้างจิตสำนึก เป็นแนวทางในการเข้าสู่ปัญหาของการวิจัย จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า รายการถ่ายทอดพระราชพิธีและพิธีสำคัญของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นผลผลิตจากสื่อมวลชนของรัฐจึงอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ การทำงานจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างศรัทธาและสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่วนรูปแบบการนำเสนอรายการมีลักษณะผสมผสานทั้งแบบเป็นทางการและแบบเป็นกันเอง ทั้งยังพบว่าได้มีการเลือกสรรเนื้อหา ถ้อยคำประโยคหรือข้อความเพื่อใช้สำหรับนำเสนอเป็นอย่างดี ทำให้รายการที่นำเสนอมีความน่าเชื่อถือและน่าสนใจ นอกจากนี้ กระบวนการสร้างความหมายของเนื้อหารายการ ยังทำหน้าที่ในการถ่ายทอดมรดกทางสังคม ด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจถึงประวัติความเป็นมา รวมทั้งภูมิหลังของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธีและพิธีสำคัญ และทำหน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ของสังคม ด้วยการตอกย้ำเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์” นี้เป็นการศึกษาถึงสถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ รวมถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกร ของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ เพื่อศึกษาถึงคุณสมบัติของพิธีกร กระบวนการทำงาน ปัญหาอุปสรรคในการทำงาน นอกจากนี้ ยังศึกษาทัศนคติและทัศนคติของผู้ชม ที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ตลอดจนพฤติกรรมการรับชมรายการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1.1 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเทปบันทึกภาพการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีประจำและรัฐพิธี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2542 – พ.ศ. 2546 รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ คำสั่ง ระเบียบ หนังสือราชการ ตลอดจนตำราประกอบการศึกษา บทความในหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร หนังสือ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

1.2.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่

- ผู้บริหารของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ที่มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกพิธีกร
- ผู้ที่ทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสด งานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์
- พิธีกรรับเชิญหรือผู้เชี่ยวชาญการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

1.2.2 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

1.2.3 ข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) ประชาชนโดยทั่วไปในเขต กรุงเทพมหานคร

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการเลือกเก็บข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องตรงตามหัวข้อของการทำวิจัย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ดังนี้

ประชากรส่วนที่ 1 ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ที่มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี จำนวน 5 คน ได้แก่

1. คุณสมรภัย ณรงค์วิชัย หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท.
2. คุณศิริวรรณ จารุจรณ รองหัวหน้าศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
3. คุณสุบัตินทิศ สุวรรณนพ ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
4. คุณศันสนีย์ วัฒนานุกูล หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.
5. คุณณิมา ราชดี ผู้อำนวยการฝ่ายรายการ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ประชากรส่วนที่ 2 ผู้ทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ จำนวน 5 คน ได้แก่

1. คุณญาดา ยมะกานนท์ (สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3)
2. คุณรัตน์มณี กังวาลไกล (สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5)
3. คุณศุภรัตน์ นาคบุญนำ (สถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7)
4. คุณธนพร ทวีพาณิชย์ (สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.)
5. คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง (สถานีโทรทัศน์ไอทีวี)

ประชากรส่วนที่ 3 พิธีกรรับเชิญหรือผู้เชี่ยวชาญงานพระราชพิธี จำนวน 5 คน ได้แก่

1. คุณพฤษดิ์	อุปถัมภ์งานนท
2. พลตรีประพาศ	สภมณฑล
3. รองศาสตราจารย์ชงทอง	จันทรางศุ
4. คุณจักรภพ	เพ็ญแข
5. คุณกันตชาติ	เกษมสันต์ ณ อยุธยา

ประชากรส่วนที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องทั้งชายและหญิง โดยผู้วิจัยจะทำการสนทนากลุ่มย่อย (focus group) กลุ่มเป้าหมาย หลังจากได้ชมเทปบันทึกภาพการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี โดยมี หลักเกณฑ์ในการพิจารณานักวิชาการเข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อย (focus group) ดังนี้

1. เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ทางด้านพิธีกรรมทางโทรทัศน์
2. เป็นบุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับสื่อโทรทัศน์
3. เป็นอาจารย์ทางด้านนิเทศศาสตร์
4. มีความพร้อมและเต็มใจเข้าร่วมการสนทนากลุ่มย่อย

ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมมาทำการสนทนากลุ่มย่อย จำนวน 10 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มละ 5 คน 2 กลุ่ม

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มที่ 1 ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์อวยพร พานิช (คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนากานต์ ดวงรัตน์ (คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)
3. พลตรีศรุต นาควัชระ (ที่ปรึกษาผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกและอดีตรองผู้บังคับการทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์)

4. คุณบงกช อักษรดี (หัวหน้าชุดควบคุมการผลิตฝ่ายรายการ
สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5)
5. คุณเพ็ญพรรณ สุวรรณรังษี (พิธีกรสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีโกบอล
เน็ตเวิร์ค)

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มที่ 2 ได้แก่

1. ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย)
2. อาจารย์สุกฤมาน เอี่ยมโอกาสดิษฐ์ (คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย
หอการค้าไทย)
3. คุณสมบัติ ภูอภิรมย์ (อดีตเลขาธิการบริหาร โทรทัศน์รวมการ
เฉพาะกิจแห่งประเทศไทย)
4. คุณวิภูษณ์ญ เวียงอำพล (หัวหน้าชุดสร้างสรรค์การผลิตฝ่ายรายการ
สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5)
5. คุณปริชรรค์ เกียรติประจักษ์ (พิธีกร , ฟรีเซ็นเตอร์)

ประชากรส่วนที่ 5 การทำแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ชม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากประชากรกลุ่มผู้รับชมรายการ จำนวน 100 คน โดยแบ่งเป็นเพศชายจำนวน 50 คน และเพศหญิงจำนวน 50 คน เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ บริเวณดังต่อไปนี้

- ห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์ บางแค
- ห้างสรรพสินค้า ฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต
- ห้างสรรพสินค้า ซีคอนสแคว
- อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงทัศนะและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี รวมทั้งพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ

3. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการศึกษาค้างนี้ แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ การวิเคราะห์เอกสาร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคล การสนทนากลุ่มย่อย และการทำแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์เอกสาร

1. เทปบันทึกภาพ (ม้วนวีดิทัศน์) การถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีประจำ รัฐพิธี และพิธี ซึ่งโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินการถ่ายทอดสดเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2542 – 2546 โดยผู้วิจัยได้นำเทปบันทึกภาพการถ่ายทอดสดมาศึกษา 4 งานคือ

- พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ (พ.ศ.2546)
- พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ (พ.ศ.2546)
- พิธีถวายเครื่องราชสักการะและจุดเทียนชัยถวายพระพร (พ.ศ.2546)
- งานสโมสรสันนิบาต (พ.ศ.2546)

2. โทรทัศน์และเครื่องฉายวีดิทัศน์

นอกจากนี้ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เอกสาร ได้แก่ หนังสือครบรอบปีของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องหรือรายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปีของสถานีโทรทัศน์ รวมทั้งนิตยสารที่มีบทความ บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ตลอดจนวิทยานิพนธ์ ตำราทางวิชาการ และลำดับงานถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

การสัมภาษณ์

1. เทปบันทึกเสียง
2. แบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยสร้างคำถามในลักษณะปลายเปิด (Open – End Question) โดยคำถามแบ่งออกเป็นประเด็นใหญ่ ๆ คือ
  - นโยบายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์
  - หลักเกณฑ์และกระบวนการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์
  - มีการพิจารณาจัดพิธีกรรับเชิญหรือผู้เชี่ยวชาญงานพระราชพิธีอย่างไร
  - มีการตรวจสอบการทำงานหรือประเมินผลการทำงานของพิธีกรอย่างไร
  - ทัศนคติต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

ในส่วนของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของแต่ละสถานีโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นในการสัมภาษณ์แตกต่างกันไป ตามสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่ง โดยมีประเด็นคำถาม ดังนี้

- ประวัติการศึกษา , ภูมิหลัง และการเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพพิธีกร
- บทบาทที่สำคัญของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์
- คุณสมบัติของพิธีกร
- กระบวนการทำงาน
- ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

สำหรับพิธีกรรับเชิญหรือผู้เชี่ยวชาญการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ผู้วิจัยมีประเด็นคำถามเช่นเดียวกับพิธีกรถ่ายทอดสดของสถานีโทรทัศน์

การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

1. โทรทัศน์และเครื่องฉายวิดีโอทัศน์

ผู้วิจัยจะใช้โทรทัศน์ที่มีขนาดใหญ่พอที่จะให้กลุ่มตัวอย่างเห็นภาพและได้ยินเสียงอย่างทั่วถึง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบคำถามได้

2. ม้วนวิดิทัศน์

โดยผู้วิจัยจะทำการตัดต่อเทปรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีประจำและรัฐพิธี ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 – พ.ศ. 2546 จำนวน 5 รายการมาประมวลภาพให้กลุ่มตัวอย่างได้ชม ซึ่งมีความยาวประมาณ 30 นาที ทั้งนี้เพื่อเป็นการทบทวนความทรงจำของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ดังนี้

- พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ (พ.ศ.2542 , พ.ศ.2543 , พ.ศ.2546)
- พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตน และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ (พ.ศ.2546)
- คณะบุคคลต่าง ๆ เข้าเฝ้า ฯ ถวายพระพรชัยมงคล (พ.ศ.2545 , พ.ศ.2546)
- พิธีถวายเครื่องราชสักการะ และจุดเทียนชัยถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ (พ.ศ.2546)
- งานสโมสรสันนิบาต (พ.ศ.2545 , พ.ศ.2546)

3. สถานที่ในการเก็บข้อมูล

สถานที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจะต้องเป็นสถานที่ที่มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งมีบรรยากาศในการชมที่เหมาะสมทั้งในเรื่องอุณหภูมิ แสง และปราศจากสิ่งรบกวนจากภายนอก เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีสมาธิในการชม และวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ห้องภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถานที่ในการเก็บข้อมูล เนื่องจากความพร้อมของสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสนทนากลุ่ม อีกทั้งยังเดินทางไป-มาสะดวก

4. ประเด็นคำถามในการจัดการสนทนากลุ่มย่อย (focus group)

- ทักษะและทัศนคติที่มีต่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี
- ทักษะและทัศนคติที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี
- ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพิธีกรและรูปแบบรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

แบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ร่างแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้จากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิไปดำเนินการทดสอบ (Pilot Test) กับกลุ่มประชากรเป้าหมาย จำนวน 20 ฉบับ ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบในความแม่นยำของคำถาม ความยากง่ายในการตั้งคำถาม การใช้ภาษา ความเหมาะสมของคำถาม และความชัดเจนของคำถามเพื่อนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์มากขึ้นก่อนนำไปใช้จริง

สำหรับแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ลักษณะทางประชากรศาสตร์
- ส่วนที่ 2 ทักษะที่มีต่อพิธีกรรมและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีรวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ
- ส่วนที่ 3 ทศนคติที่มีต่อพิธีกรรมและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีรวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ
- ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

จากนั้น ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและแสดงผล โดยการหาค่าแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และร้อยละ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์จากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย และแบบสอบถาม มาตรวจสอบหาจุดร่วมที่คล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน เพื่อนำมาเป็นข้อสรุป โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ เช่น นโยบายและหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรรมสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ การวิเคราะห์ภูมิหลัง ประวัติการศึกษาและการก้าวเข้าสู่อาชีพพิธีกรรมถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ คุณสมบัติสำคัญของพิธีกรรม กระบวนการทำงานตลอดจนการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพิธีกรรมถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

นอกจากนั้น ผลที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่มย่อย และการตอบแบบสอบถาม จะนำมาวิเคราะห์ถึงทัศนคติและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกร และรายการ รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการติดตามชมรายการ รายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

5. การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลและผลการวิจัย โดยการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) ด้วยการบรรยายข้อมูลที่ทำการศึกษาวิเคราะห์ จากขั้นตอนต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเริ่มจากสถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ในปัจจุบัน ตามด้วยนโยบายเกี่ยวกับการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์ที่เป็นสมาชิกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง3 ช่อง5 ช่อง7 ช่อง9 และไอทีวี โดยสถานีโทรทัศน์แม่ข่ายแต่ละช่องจะมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกร ที่มีความสามารถและคุณสมบัติที่เหมาะสม อันสอดคล้องกับกระบวนการทำงานที่ต้องประสบกับปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ทั้งนี้ ยังได้ทราบถึงทัศนคติและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ รวมทั้งพฤติกรรมการรับชมรายการในปัจจุบัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์” เป็นการศึกษาถึง สถานภาพและบทบาทหน้าที่ของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ รวมถึง คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ให้เป็นสถานีแม่ข่ายในการดำเนินการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีประจำ รัฐพิธีและพิธี เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่ ปีพ.ศ.2542 - 2546 ตลอดจนศึกษากระบวนการทำงาน ปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ทักษะกับทัศนคติของผู้ชม ที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ รวมทั้งพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ

ในการศึกษาเรื่องนี้ ผู้วิจัย กำหนดใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) รวมทั้งการจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) และการทำแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยนำเสนอเนื้อหา เรียงตามลำดับ ดังนี้

1. สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์
2. นโยบายเกี่ยวกับการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรและคุณสมบัติของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์
3. กระบวนการทำงานตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ทางโทรทัศน์
4. ทักษะและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์
5. พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

เป็นที่ทราบกันดีว่า การถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ในแต่ละงานจะมีช่วงเวลาในการถ่ายทอดไม่เท่ากัน โดยส่วนใหญ่จะใช้เวลาประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง ติดต่อกันไป ทั้งนี้ การถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีนั้น จำเป็นจะต้องถ่ายทอดตั้งแต่เริ่มจนจบหรือเสร็จสิ้นพระราชพิธีตามหมายกำหนด ซึ่งจะเริ่มดำเนินการถ่ายทอดสด ก่อนเวลาเสด็จพระราชดำเนินตามหมายกำหนดการ ประมาณ 15 – 30 นาทีเป็นอย่างน้อย

การทำงานรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีนั้นมีลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง ที่แตกต่างจากการถ่ายทอดสดรายการประเภทอื่นๆ คือ องค์กรและบุคลากรที่ทำงานรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ จะต้องทำเรื่องขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เพื่อที่จะไปดำเนินการถ่ายทอดสดผ่านไปยังราชอาณาจักรก่อนทุกครั้ง ทั้งจะต้องแจ้งรายชื่อเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่จะไปดำเนินการพร้อมกันไปด้วย มิฉะนั้นจะไม่สามารถผ่านเข้าไปยังจุดหรือบริเวณที่มีพระราชพิธีได้ เพราะถือเป็นบริเวณหวงห้าม จึงต้องมีการรักษาความปลอดภัย อย่างเข้มงวดตลอดเวลา

ทั้งนี้ เนื่องด้วยงานพระราชพิธีเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างสูง เพราะในงานดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ย่อมประทับหรือเสด็จพระราชดำเนิน ณ บริเวณนั้น นอกจากนี้ ยังมีบุคคลสำคัญต่างๆ อาทิ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ตลอดจนคณะทูตานุทูตของประเทศต่างๆรวมอยู่ด้วยจำนวนมาก

โดยบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ ได้แก่ พิธีกรผู้ทำหน้าที่บรรยายการถ่ายทอด จะได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติงานอยู่ใกล้ที่ประทับหรือจุดที่เสด็จพระราชดำเนินเป็นพิเศษ จึงแสดงให้เห็นว่า บุคลากรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ จะได้รับความไว้วางใจ จากหน่วยงานรักษาความปลอดภัยเป็นอย่างดี ซึ่งคุณดำรง หังสพฤกษ์ อดีตหัวหน้าชุดผู้กำกับเวทียุทธศาสตร์กองทัพบก ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทางสถานีได้รับความไว้วางใจในการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีว่า

“การที่สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีเป็นประจำ เนื่องจากเราได้รับความไว้วางใจจากการที่เราเป็นสถานีโทรทัศน์ของทหาร จะได้เปรียบเพราะมีทั้งระเบียบวินัยและความปลอดภัย จะมีความรัดกุมมากกว่า นอกจากนั้น ยังถ่ายทอดบ่อย มีความชำนาญไม่ต้องมาบอกมากกว่าตรงนั้นตรงนี้ไม่ได้ จะรู้กันว่าสิ่งนี้ทางสำนักพระราชวังไม่ชอบ ภาพอย่างนี้ไม่ควรออก เช่น พระองค์กำลังเสวยอยู่เขาจะไม่ให้ถ่าย เพราะดูไม่เหมาะสมหรือบางพระองค์ทรงงานศึก บางครั้งก็จะผลอยหลับไป กรมวังก็จะเดินมาบอก เราก็อ่านไม่

ต้องห่วง เพราะจะเบี่ยงกล้องไม่ให้เห็นพระองค์ท่าน” (ดำรง หังสพฤกษ์ อดีตหัวหน้าชุดผู้กำกับเวที ,สัมภาษณ์,19 กุมภาพันธ์ 2546)

สำหรับกระบวนการในการดำเนินงานถ่ายทอดสดที่ผู้วิจัยได้ศึกษาพบว่ามีหลักในการปฏิบัติอยู่ 2 ขั้นตอนด้วยกันคือ

1.ขั้นเตรียมการ (ก่อนวันถ่ายทอดสดจริง)

เป็นขั้นเตรียมงานของหน่วยงานต่างๆ ทั้งด้านรายการและด้านช่างเทคนิคในช่วงเวลา ก่อนถึงวันถ่ายทอดสดจริง ประกอบด้วยการประสานงานถ่ายทอด หลังจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ได้รับมอบหมายกำหนดการพระราชพิธีแล้ว ก็จะมอบหมายให้สถานีโทรทัศน์แม่ข่ายในการถ่ายทอดสดนำไปศึกษาและทำความเข้าใจรายละเอียดในหมายกำหนดการ เพื่อจะได้ทราบถึงจุดมุ่งหมายของพระราชพิธีนั้น ตลอดจนวัน เวลา สถานที่ การแต่งกาย และข้อมูลที่เป็นประโยชน์อื่นๆ

หากมีข้อสงสัยก็จะติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมจากสำนักพระราชวังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้ทำการศึกษาหมายกำหนดการจนเป็นที่เข้าใจแล้ว ก็จะมีการประสานงานกับฝ่ายต่างๆภายในสถานีโทรทัศน์ เพื่อพิจารณากำหนดผู้ปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นช่างปรับภาพ ช่างเสียง ช่างการกำลัง ช่างไมโครเวฟ ผู้กำกับรายการ ผู้กำกับเวที เจ้าหน้าที่กล้อง เจ้าหน้าที่แสง พิธีกรผู้บรรยาย และพลขับ

เมื่อผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ ลงนามในคำสั่งเรียบร้อยแล้วก็มีหนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีรายชื่อต้องปฏิบัติงานถ่ายทอดสดและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ เพื่อจะได้เตรียมการในส่วนความรับผิดชอบของแต่ละคนจากนั้น ก่อนถึงวันถ่ายทอดสด ผู้ประสานงานก็จะนัดหมายสำนักพระราชวังเพื่อนำพิธีกรผู้บรรยาย เจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการ และฝ่ายเทคนิคไปดูสถานที่ เพื่อตั้งจุดถ่ายทอดที่เหมาะสม หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่เทคนิคจะจัดเตรียมรถถ่ายทอด กล้อง และอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการถ่ายทอด ให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานแต่ละครั้ง

2. ชั้นปฏิบัติงาน (วันถ่ายทอดจริง)

เป็นการทำงานของบุคลากรฝ่ายต่างๆ ในวันที่ได้มีการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีตามที่กำหนดไว้ในหมายกำหนดการ โดย สมชาย อิงครักษ์ ให้สัมภาษณ์ถึงการทำหน้าที่ผู้กำกับการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์นั้น จะมีลักษณะที่ต้องระมัดระวังในการทำงานเป็นพิเศษ

“รูปแบบของงานพระราชพิธีเหมือนงานอื่นๆ การวางตำแหน่งกล้องเหมือนการเล่าเรื่องๆ หนึ่ง ในเรื่องนั้นมีอะไรที่เป็นจุดสนใจ ก็ Close up เข้าไป แต่สิ่งที่ยากของงานพระราชพิธีคือ ด้วยระเบียบระบบของสถาบันพระมหากษัตริย์ ทำให้การวางตำแหน่งของกล้องจะยากกว่างานธรรมดา ถ้าไปวางตำแหน่งใกล้ทางลาดพระบาท จะต้องระวังตัว บางทีถ้าใกล้มากก็อาจจะวางไม่ได้ ซึ่งถ้าเป็นงานทั่วไปเราสามารถวางเข้าไปเลย เจาะเข้าไปเลย แยกเข้าไปใกล้สักเมตร สองเมตรได้เลย แต่งานพระราชพิธีไม่ได้ ต้องตั้งกล้องห่างออกมาหรือองศากล้องที่เพี้ยนจากที่เราต้องการ ทำให้จำกัดมุมกล้อง ตัดภาพลำบากและถ้าหากสายกล้องไปขวางทางลาดพระบาทแล้วเกิดสะดุดหกล้ม นั่นคือความรับผิดชอบของเราอย่างเดียว เพราะฉะนั้น นอกจากวางตำแหน่งกล้องแล้ว ต้องดูทางสายกล้องด้วยว่าจะผ่านลาดพระบาทไหม ถ้าจำเป็นต้องผ่านจะทำยังไง จึงจะหลีกเลี่ยงการสะดุดให้มากที่สุด ส่วนใหญ่จะลดพรมไป” (สมชาย อิงครักษ์ ผู้กำกับการสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2546)

นอกจากนี้ สุวัฒน์จิต สุวรรณนพ ผู้กำกับการถ่ายทอดสดของสถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้กล่าวถึงรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีเพิ่มเติมว่า

“ปัญหาของการทำรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีคือต้องหาคนรับผิดชอบของพระราชพิธีให้เจอ เพราะส่วนใหญ่จะไม่มีคนออกมารับว่าเป็นคนรับผิดชอบในการประสานงาน ไม่ว่าจะหน่วยงานที่เป็นเจ้าของงานก็ตาม ถ้าเป็นสำนักพระราชวัง ที่รู้ว่าจะต้องหาคุณแจ๊ค (รัตนวราษ วัชรโรทัย ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมพิเศษ สำนักพระราชวัง) คนเดียว ถ้าหาเจอก็จบปัญหา...คือก่อนถึงวันงานเราเตรียมการกันนาน แต่จุดตั้งกล้องในบริเวณงาน ไม่มีใครยอมตอบให้ชัดเจนว่าตั้งกล้องตรงนั้นตรงนี้ได้ไหม ไม่มีใครยอมตอบเรา แต่คุณแจ๊คเขาตอบได้ เพราะเขาเป็นลูกคุณแก้วขวัญ วัชรโรทัย คือคนที่กล้าชี้เขาก็ต้องมีกำลังพอสมควร รับผิดชอบได้มันเป็นการง่ายที่เราเจอกับคนที่มีความรับผิดชอบสูงพอแล้วมีความเข้าใจในการถ่ายทอด ซึ่งบางทีที่ได้จุดตั้งกล้องก่อนงานเริ่มแค่ 40 นาที...เขาพูดมาคำเดียวว่าไม่มีอะไรสำคัญไปกว่าในหลวง คุณทำยังไงก็ได้แต่อยู่ตรงนี้ได้ ดังนั้น ผู้กำกับการต้องใช้วิจารณญาณในการต่อรองให้งานมันเกิดขึ้นได้ และถ้าต่อรองแล้วไม่สำเร็จ

จริงๆก็ต้องคิดต่อไปยังต้นทางคือ ทรท.ให้เขาประสานให้” (สุบัญญัติ สุวรรณนพ ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายรายการสถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง7,สัมภาษณ์,2 กุมภาพันธ์ 2547)

สำหรับพิธีกรผู้บรรยายถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี มักจะเดินทางมาถึงงานก่อนการถ่ายทอดสดประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง เพื่อเตรียมความพร้อมและอาจมีการบันทึกเทป การกล่าวเปิดรายการของพิธีกรในบริเวณงาน ก่อนการเสด็จพระราชดำเนินประมาณ 1 ชั่วโมงทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการทำงานของเจ้าหน้าที่และการรักษาความปลอดภัย และเมื่อพิธีกรผู้บรรยายของสถานีได้บันทึกเทปเปิดรายการแล้ว ก็จะมานั่งเตรียมข้อมูลที่โต๊ะบรรยาย และทำหน้าที่ผู้บรรยาย

พิธีกรจำเป็นต้องเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติงาน นับตั้งแต่การแต่งกาย ต้องให้ถูกต้องเรียบร้อย ตรวจตราสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้ในการบรรยาย เช่น ข้อมูล หูฟัง จอมอนิเตอร์ ไมโครโฟน โดยเฉพาะข้อมูลในหมายกำหนดการ ต้องดูให้แน่นอนว่า มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบ้างหรือไม่ นับตั้งแต่ผู้เป็นองค์ประธาน ผู้ร่วมพิธี สถานที่ เวลา ขั้นตอน ตลอดจนการแสดงหรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังต้องตกลงเรื่องคิวบรรยายเอาไว้ให้แน่นอนเพื่อป้องกันความผิดพลาด

ซึ่งบางกรณีผู้กำกับรายการ จะมีโอกาสได้พบกับพิธีกรรับเชิญหรือผู้เชี่ยวชาญงานพระราชพิธีในวันถ่ายทอดสดเป็นครั้งแรกที่งาน ดังนั้นผู้กำกับรายการก็อาจเป็นผู้ประสานรายละเอียดของการถ่ายทอดสดหรือตกลงเรื่องลำดับของภาพกับพิธีกร ได้เช่นเดียวกัน

“บางที อาจารย์ชงทอง เราก็เพิ่งมาเจอท่านที่งานเหมือนกัน แต่ด้วยความเชื่อถือที่มีต่อกันก็เดินไปหาท่านถามว่า อาจารย์จะพูดถึงอะไรก่อนหลัง ไปคุยกันก่อนเพื่อจะให้ภาพถูก อาจารย์ก็จะบอกตั้งแต่เริ่มต้น เราก็จะไล่ภาพตามที่อาจารย์ได้นัดแนะกับเรา ซึ่งจะตรงกับคุณพดด้วง อุปถัมภานนท์ ซึ่งท่านแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับงานพระราชพิธีนั้นได้...ก็ถ่ายทอดเหมือนกันทุกปี แต่ถ้าเราได้เจอพิธีกรผู้บรรยายดีๆ ซึ่งท่านมีความรู้ความเข้าใจ ท่านก็จะแนะนำได้ว่า ภาพที่เห็นในช่วงเริ่มรายการนั้นคืออะไร มีอะไรบ้างที่ประชาชนควรรู้ พอเราถ่ายภาพก็จะตรงกับที่ท่านพูดถึง ผู้ชมก็จะได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มเข้าไปด้วย” (สุบัญญัติ สุวรรณนพ ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายรายการสถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง7,สัมภาษณ์,2 กุมภาพันธ์ 2547)

จากลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่า นอกจากพิธีกรจะมีบทบาทในการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับงานพระราชพิธีต่อผู้ชมแล้ว พิธีกรยังมีบทบาทในการประสานรายละเอียดต่าง ๆ กับ

คณะทำงาน ตลอดจนนำเสนอในเรื่องรูปแบบของงาน ซึ่งเสมือนทำหน้าที่เป็นผู้สร้างสรรค์การผลิต รายการถ่ายทอดสดด้วยเช่นกัน

การถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี จะเริ่มขึ้นหลังจากที่ขึ้นสไลด์ถ่ายทอดสด จากนั้นจะเป็นไตเติ้ลรายการที่เตรียมไว้ล่วงหน้า ส่วนใหญ่จะเป็นภาพที่เกี่ยวกับงานพร้อมกับตัวหนังสือ บอกชื่อ งานและสถานที่จัดงาน ต่อจากนั้น จะเข้าสู่เทปบันทึกภาพของพิธีกร กล่าวเปิดรายการซึ่งจะเป็น การจับภาพพิธีกรแบบเห็นครึ่งตัวยืนอยู่คู่กัน โดยใช้ไมโครโฟนในการพูด เพื่อนำผู้ชมเข้าสู่การถ่าย ทอดสดงานพระราชพิธี ณ สถานที่หรือบริเวณพระราชพิธี จากนั้นจะมีการกล่าวแนะนำตัวเองใน ฐานะผู้บรรยายและแนะนำผู้ร่วมบรรยายหรือพิธีกรรับเชิญที่ไม่ได้เปิดรายการ ตลอดจนกล่าวถึง ความสำคัญหรือวัตถุประสงค์ของการถ่ายทอดสดสั้นๆ และเชิญชมการถ่ายทอดสดจากทางสถานี ซึ่งจะใช้เวลาในการเปิดรายการประมาณ 2 นาที

จากนั้นพิธีกรจะทิ้งช่วงสักกระยะหนึ่งก่อนแล้วจึงบรรยาย เพื่อให้ผู้ชมรู้สึกว่าเป็นการถ่าย ทอดสดจริงๆ ในช่วงเวลาดังกล่าว หากยังไม่เสด็จพระราชดำเนินมาถึงบริเวณพิธี พิธีกรก็จะ บรรยายให้ผู้ชมได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของภาพบรรยากาศต่างๆที่เกิดขึ้นและรายละเอียด ขึ้นตอนตามหมายกำหนดการ ว่ามีกิจกรรมที่สำคัญอะไรบ้าง ผู้ร่วมพิธีมีใคร และเมื่อองค์ประธาน เสด็จพระราชดำเนินมาถึง ก็จะมีการบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี พิธีกรก็ต้องหยุดบรรยาย ไม่ควรพูดทับเพลง จากนั้น ก็จะบรรยายลำดับพิธีการต่างๆภายในงาน จนกระทั่งเสด็จพระราช ดำเนินกลับ ถึงกล่าวสรุปลา ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะกล่าวลาที่โต๊ะบรรยาย ไม่ได้เห็นตัวพิธีกร เนื่องจาก ไม่สามารถถอดกล้องไปหาพิธีกรที่โต๊ะบรรยายได้ เพราะการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีจะใช้ กล้องจำนวนมากและต้องเคลื่อนย้ายไปมา

อย่างไรก็ตามการที่สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 , ช่อง 5 , ช่อง 7 , ช่อง 9 ,และไอทีวี ได้ร่วมตัว กันเป็นสมาชิกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ก็เพื่อเพิ่มศักยภาพในการถ่ายทอด สดเหตุการณ์สำคัญๆให้คนไทยทั่วประเทศได้รับชมกันง่ายขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายทอดสด งานพระราชพิธี ซึ่งนับเป็นภารกิจที่มีความสำคัญมากที่สุดและต้องถ่ายทอดสดเป็นประจำทุกปี อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสรับทราบพระราชกรณียกิจ ตลอดจนกิจกรรมหรือพิธี กรรมอันเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 1 สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ เป็นอย่างไร

สำหรับสถานภาพ หรือ ภูมิหลัง ประวัติการศึกษาและการเริ่มต้นก้าวเข้าสู่อาชีพของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์นั้น เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยได้แบ่งสถานภาพของพิธีกรออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. พิธีกรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์

คุณญาดา ยมะกานนท์ (อายุ 45 ปี) พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้กล่าวถึง ประวัติการศึกษาและการเริ่มต้นก้าวเข้าสู่การทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของตนเอง โดยจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะครุศาสตร์ ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากนั้นได้เข้ามาทำงานที่ช่อง 3 จากการเป็นพิธีกรรายการเด็กที่ช่อง 3 ผลิตและได้มีโอกาสทำรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีครั้งแรก คือ งานถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 ซึ่งไม่ได้ทำเต็มตัว แต่เป็นผู้ช่วยให้ไปสังเกตการณ์ โดยมีพิธีกรหลักคือ คุณกรรณิการ์ ธรรมเกษตร จากนั้นก็ได้ทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของทางสถานีโทรทัศน์อย่างเต็มตัวจนถึงปัจจุบัน

“ได้มาทำเนื่องจากไม่ค่อยมีพิธีกรเท่าไร เมื่อที่อยู่ฝ่ายผลิตรายการและงานพิธีกรก็อยู่ในฝ่ายผลิตรายการที่มีพิธีกร 1 คน คือ พี่ แต่เมื่อก่อนก็จะมีพี่ตุ๋น ฟูสติ โสรรัตน์, แหม่ม จริยา พุกกะเวส แล้วก็ออกไปหมด” (ญาดา ยมะกานนท์, สัมภาษณ์, 14 กุมภาพันธ์, 2546)

คุณรัตน์มณี กังวาลไกล (อายุ 34 ปี) พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะมนุษยศาสตร์ เอกภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และได้เริ่มทำงานที่ ททบ. 5 ด้วยการเป็นโฆษกแจ้งรายการของทางสถานี จากนั้นได้บรรจุเป็นเจ้าหน้าที่พิธีกร ฝ่ายรายการและคอยศึกษางานถ่ายทอดสดจากคุณทวิพันธ์ คงคราญ ด้วยการเป็นผู้ช่วยผู้บรรยายและเริ่มทำหน้าที่พิธีกรเต็มตัวมากขึ้น

“พี่จะคอยดูคอยหาข้อมูลช่วยพี่โอ้(คุณทวิพันธ์ คงคราญ) คือไม่ได้มีการสอบคัดเลือกว่าพิธีกรคนไหนจะได้ทำงานพระราชพิธี แต่เมื่อพี่มาทำแล้วไม่มีข้อผิดพลาดหรือมีน้อย และเราเหมาะสมด้วยบุคลิกภาพ หน้าตา น้ำเสียง ก็เลยกลายเป็นว่าเราทำได้” (รัตน์มณี กังวาลไกล, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2546)

คุณศุภรัตน์ นาคบุญญา (อายุ 36 ปี) พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์ สีกองทัพบกช่อง 7 จบการศึกษาปริญญาตรีจากคณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน จาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากนั้นได้ผ่านการคัดเลือกเข้ามาเป็นผู้สื่อข่าวของช่อง 7 และได้มาเป็นผู้ประกาศข่าวภาคค่ำของทางสถานี

“ถ้าช่อง 7 เป็นแม่ข่ายจะมีที่ทำงานพระราชพิธีคนเดียว เวลาที่อ่านข่าวภาคค่ำก็จะมีข่าวในพระราชสำนักอยู่แล้ว ซึ่งพี่จะคุ้นเคยกับคำเหล่านี้ ไม่ใช่ว่ารู้หมดแต่ผู้ใหญ่คงไว้วางใจในระดับที่ว่าไม่ทำให้ผิดพลาด” (ศุภรัตน์ นาคบุญญา, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2547)

คุณชนพร ทวีพานิชย์ (อายุ 38 ปี) พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. จบการศึกษาปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และจบปริญญาโทคณะนิเทศศาสตร์ สาขาสื่อสารมวลชน จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณชนพรได้เข้ามาทำงานที่ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ในตำแหน่งนักวิเคราะห์โครงการ ฝ่ายแผนและงบประมาณแต่ด้วยความโดดเด่นของบุคลิกภาพที่ดี คุณชนพรจึงได้มีโอกาสมาทำหน้าที่โฆษกแจ้งรายการของทางสถานี และมาอ่านข่าวสั้น ในขณะที่ทำงานอยู่ฝ่ายแผนและงบประมาณ ซึ่งเป็นประจำ พร้อมๆกับการเรียนรู้และฝึกฝนการทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของทางสถานีด้วยเช่นกัน

“แผนกผลิตรายการจะเป็นคนจัดพิธีกรถ่ายทอดสด แต่สถานีไม่มีตำแหน่งพิธีกร ก็ต้องใช้คนจากฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งงานพระราชพิธีจะมีทำอยู่ไม่กี่คน ก็หมุนเวียนสลับ ๆ กันไป” (ชนพร ทวีพานิชย์, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2547)

คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง (อายุ 33 ปี) พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี เป็นผู้ที่เรียนและศึกษาทางด้านนาฏศิลป์มาโดยตลอด จนกระทั่งจบปริญญาโท คณะศิลปศาสตร์ เอกนาฏศิลป์ไทย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยคุณสายสวรรค์ ได้ชนะเลิศการประกวดอ่านข่าวของไอทีวี และได้เข้ามาเป็นผู้ประกาศข่าวของไอทีวี จนกระทั่งเป็นพิธีกรที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญการถ่ายทอดสดรายการต่างๆของทางสถานี

“ถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ไม่มีใครมาสอน ไม่มีใครเคยทำ แต่เราเหมือนเป็นตัวแทนของสถานี ก็เลยส่งเราไป คือไม่มีตัวเลือกว่านี่แล้ว ถ้าจะเอาคนที่เคยมีประสบการณ์ถ่ายทอดสดเยอะหน่อย แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ และนิ่งพอ เป็นผู้ใหญ่พอ รวมทั้งได้อ่านข่าวในพระราชสำนักก็น่าจะคุ้นกับคำราชาศัพท์ ดังนั้นเป็นธรรมดาที่คงไม่กล้าใช้น้อง ๆ ก็ต้องให้พี่ทำไปก่อน” (สายสวรรค์ ขยันยิ่ง, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2547)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆพบว่า สถานภาพของพิธีกร ควรจบการศึกษาอย่างต่ำในระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ไม่จำกัดสาขาทางด้านสื่อสารมวลชนแต่จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถเฉพาะตัว มีบุคลิกภาพ น้ำเสียงและการใช้ภาษาที่ดี ซึ่งต้องใช้ทักษะและ การฝึกฝน รวมทั้งการสั่งสมประสบการณ์

2. พิธีกรรับเชิญ หรือผู้เชี่ยวชาญการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

พลตรีประพาศ สกุนตนาค (อายุ 68 ปี) พิธีกรผู้เชี่ยวชาญงานรัฐพิธีทางด้านทหาร ท่านเป็นนายทหารเหล่าสื่อสาร ที่ผ่านการคัดเลือกเป็นผู้ประกาศข่าวของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 และได้มีโอกาสทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดจากการเป็นผู้ช่วยพลตรีถาวร ช่วยประสิทธิ์ โดยหลังจาก พลตรีถาวร ช่วยประสิทธิ์ พิธีกรหลักของสถานีได้เกษียณอายุราชการ พลตรีประพาศ จึงได้มาทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดแทน

“ไม่ได้จบมาทางด้านนี้ ไม่มีคนสอน ฝึกเองทั้งนั้น ดูแบบอย่างจากคนเก่า ๆ เขาอ่านอย่างไร ทำอย่างไร เมื่อก่อนสถานีโทรทัศน์ไม่ค่อยมี มีแต่สถานีวิทยุ ก็ดูจากสถานีวิทยุที่เขาประกาศ และตัวเองเป็นคนชอบอ่านออกเสียง อ่านทำนองเสนาะ เริ่มอ่านข่าวตั้งแต่ พ.ศ.2508 และมาเป็นพิธีกรเมื่อปี พ.ศ.2520 เลิกอ่านข่าว พ.ศ.2529 มาเป็นพิธีกรอย่างเดียว ถ้ามีถ่ายทอดงานรัฐพิธีทางสถานีก็จะแจ้งให้มาช่วย จะช่วยเฉพาะช่อง 5 นอกจากเขาจะเชิญอย่างช่อง 7 เขาเคยขอตัวไปช่วยงานถ่ายทอดพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่แหวน ที่จังหวัดเชียงใหม่ ถ้าเป็นงานทหาร อาจารย์ได้ทำอยู่แล้ว เพราะเป็นทหารสามารถพูดได้ และเป็นหน่วยงานทหาร การประสานงานก็ง่าย ไม่ค่อยมีปัญหา” (พลตรีประพาศ สกุนตนาค, สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2546)

รองศาสตราจารย์ชงทอง จันทรางศุ (อายุ 48 ปี) รองปลัดกระทรวงยุติธรรม จากการศึกษาพบว่า ท่านจบการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่มีความสนใจทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวรรณคดี หลังจากที่ท่านได้ศึกษาต่อที่ต่างประเทศ ก็ได้กลับมาทำงานที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ.2523 ในช่วงนั้นท่านได้มีโอกาสทำงานถวายสมเด็จพระเทพฯ ไปจดรายงานเกี่ยวกับการบูรณะปฏิสังขรณ์ วัดศรีรัตนศาสดาราม ตลอดจนตามเสด็จฯ ไปในงาน ทำให้มีความรู้ มีข้อมูล ได้พบปะผู้คนที่อยู่ในแวดวงนั้น จนได้มีโอกาสทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีเนื่องจากท่านเป็นคนเตรียมข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับการถ่ายทอดสดงานพระเมรุสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ 7 ซึ่งเป็นงานแรกที่ท่านทำในปี พ.ศ. 2528

“งานนี้คนไม่ค่อยตื่นเต้นเท่าไร เพราะคนไม่ค่อยรู้จัก สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ หลังจากนั้นผมก็ได้รับเชิญจาก ทรท.(โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย) หรือช่องต่าง ๆ คือ มันมีการถ่ายทอดสด 2 อย่าง คือ งานพระราชพิธีใหญ่มากทุกช่องร่วมกันรวมเครื่องมือ ดังนั้น ทรท.จะเป็นคนเชิญ แต่ถ้าบางรายการที่ทำในนามของทรท. แต่จริงๆแล้วแบ่งภารกิจให้ช่องปฏิบัติ อันนั้นก็แล้วแต่ช่องจะเชิญหรือไม่...ผมเรียนนิเทศศาสตร์ มสธ.ทีหลัง เพราะงานที่ผมทำให้จุฬาฯ หรือเป็นโฆษกกระทรวงนั้น ใช้งานประชาสัมพันธ์มากก็อยากจะรู้ว่าเป็นระบบ เพราะบางทีรู้เป็นท่อน ๆ รู้จากประสบการณ์ แต่ไม่เคยเอาความรู้มาเข้าระบบ ก็เป็นการบังคับตัวเองให้อ่านหนังสือ” (ชงทอง จันทรางศุ,สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2546)

คุณพทุทธ์ อุปถัมภ์ภานนท์ (อายุ 78 ปี) อดีตหัวหน้าส่วนข่าวกลาง สำนักข่าวไทย อ.ส.ม.ท. ท่านเป็นอดีตทหารผ่านศึกที่ผันตัวเองเข้าสู่วงการโทรทัศน์ เนื่องจากสอบผ่านการคัดเลือกในตำแหน่งผู้ประกาศของบริษัทไทยโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม โดยท่านได้รับการฝึกฝนจากการอ่านข่าววิทยุ จนเกิดความชำนาญและได้เลื่อนขึ้นมาอ่านข่าวทางโทรทัศน์

“จากการเรียนรู้หาประสบการณ์ อย่างภาษาไทย จะมีผู้ใหญ่ของกรมประชาสัมพันธ์มอบรมผู้ประกาศให้ ทั้งวิธีการอ่าน การออกเสียง เราก็จดจำไว้ เริ่มถ่ายทอดสดงานแรกคือ ฉลองพุทธศตวรรษ 2500 ได้รับมอบหมายให้บรรยายเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ต่อมาเป็นการถ่ายทอดพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพยุหยาตราทางสถลมารค ได้มาทำเพราะคนอื่นเขาป่วยก็มาแทน คือทุกคนในฝ่ายจัดรายการสามารถทำหน้าที่พิธีกรได้ ถ้าหากผู้บังคับบัญชาเห็นหน่วยก้าน เช่น พูดไม่ติดอ่าง ต้องพูดชัดเจน อย่างที่ภาษาเขาเรียกว่า Appearance การปรากฏตัว , บุคลิกภาพ แล้วแต่ผู้บังคับบัญชาเห็นตามความเหมาะสม” (พทุทธ์ อุปถัมภ์ภานนท์,สัมภาษณ์,10 มีนาคม 2547)

คุณจักรภพ เพ็ญแข (อายุ 37 ปี) จากอดีตข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศที่ออกมาเป็นสื่อมวลชนอิสระและตั้งแต่ปลายปี พ.ศ.2546 ก็ได้ทำหน้าที่เป็นโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จนถึงปัจจุบัน คุณจักรภพเป็นผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับการพูดมาโดยตลอด ถึงแม้จะเรียนจบทางด้านรัฐศาสตร์ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและปริญญาโทจากมหาวิทยาลัย จอห์น ฮอบส์กิน ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อมุ่งมั่นที่เป็นนักการทูต แต่ก็มีความรักในสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีกิจกรรมการพูดที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธีมาโดยตลอด เช่น การเขียนกลอนเข้าประกวดในเชิงเฉลิมพระเกียรติ การได้รับเลือกจากโรงเรียนไปเข้าเฝ้าฯ ในวาระโอกาสต่างๆ ความเป็นไทยที่ซึมอยู่ในตัว อยู่ในบุคลิกอยู่ในคำพูด อยู่ในความคิดเห็น จนถึงจุดหนึ่งที่สามารถทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีได้

“งานแรกคือ งานสร้างน้ำพระบรมศพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (สมเด็จพระย่า) ตอนนั้นผมรับราชการอยู่ที่ กระทรวงการต่างประเทศ ทรท.(โทรทัศนกรรมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย) ตอนนั้นต้องการผู้บรรยายที่ไม่ใช่ผู้บรรยายทั่วไป เพราะเป็นโอกาสที่เราตกใจกันมากที่สวรรคตและขณะเดียวกันก็ต้องการคนที่มีความเป็นสื่อมวลชนอยู่บ้าง ก็เลยให้ข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศคนนี้ละกัน เพราะเขาทำงานอยู่ในส่วนงานสื่อมวลชนคือกรมสารนิเทศ ขณะเดียวกันก็มีความเป็นสื่อมวลชน เพราะออกสื่อโทรทัศน์เป็นระยะๆ อยู่เรื่อยๆ และปัจจัยอีกข้อที่ได้ทำเพราะ อ.ชงทอง อยู่ในระหว่างการบวชเป็นพระภิกษุ” (จักรภพ เพ็ญแข, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2547)

คุณกันตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา ได้เริ่มเข้าสู่อาชีพทางด้านสื่อสารมวลชนด้วยการเป็นผู้ประกาศข่าวของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นปีที่ 2 คณะศิลปศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเรียนจบก็ได้ทำงานเป็นผู้บรรยายสารคดี และเป็นผู้สื่อข่าวที่บริษัทแปซิฟิกของ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล หลังจากนั้นได้ลาออกและมาบรรจุเป็นผู้ประกาศของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 โดยทำหน้าที่เป็นผู้ประกาศข่าวและพิธีกรถ่ายทอดสดของทางสถานี คุณกันตชาติ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการลงเสียงบรรยายสารคดี และเป็นพิธีกรรายการพิเศษของทางพระราชสำนักโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นพิธีกรหน้าพระที่นั่ง รวมทั้งการตามเสด็จเนื่องในโอกาสต่างๆ

“บางงานไม่มีโอกาสหาข้อมูล มีแค่กระดาษแผ่นเดียว ก็ต้องออกไปทำงานเลย แต่เผชิญเราได้ผ่านการเป็นผู้สื่อข่าวมา เราจะรู้หลักว่าจะไปจับข้อมูลจากตรงไหนไปบรรยาย งานวังจะต้องใช้ราชาศัพท์ค่อนข้างดีและที่เชื่อว่าที่มีตรงนี้ ที่มีความจำเป็นต้องพูดตั้งแต่เด็ก บางครั้งไปเฝ้าท่านปู่ ท่านย่า แล้วเขาให้พูด บางทีมันเป็นพื้นฐานนะ พี่ว่าสิ่งแวดล้อมค่อนข้างสำคัญ มันฝึกเราตั้งแต่เด็ก ก็จะแยกออกว่าอะไรเป็นอะไร แต่กับคนที่ไม่มีความรู้เลยก็ต้องศึกษาต้องเริ่มใหม่ ก็เหมือนการฝึกภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส ถ้าไม่ได้ใช้มันก็ลืม แต่ถ้ามันมีโอกาสได้ใช้ตลอดเวลา มันก็ดี” (กันตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2547)

จากการสัมภาษณ์พิธีกรรับเชิญที่เป็นผู้เชี่ยวชาญการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ทำให้ทราบถึงสถานภาพของพิธีกรที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันก็คือ การเป็นนักวิชาการที่มีบุคลิกน่าเชื่อถือเป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานพระราชพิธีและมีความสามารถทางการใช้คำราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

โดยสรุป ภาพรวมเกี่ยวกับสถานภาพ ของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ จะเห็นได้ว่า พิธีกรโดยส่วนใหญ่จะมีอายุ โดยเฉลี่ย 30 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่ก้าวเข้ามาทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีนั้น จะต้องมีการสั่งสมประสบการณ์จากการทำงานมาก่อน จึงจะได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารของทางสถานีและโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยว่าจะสามารถ เข้ามาทำหน้าที่พิธีกรผู้บรรยายรายการที่สำคัญเช่นนี้ได้

สำหรับวุฒิการศึกษานั้น จะสังเกตได้ว่าพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ บางท่านแม้จะไม่ได้จบการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์มาโดยตรง แต่หากพิธีกรคนใดมีพื้นฐานทางด้านสื่อสารมวลชนมาโดยเฉพาะก็จะ ได้เปรียบกว่าผู้ที่ไม่มีพื้นฐาน ที่ต้องอาศัยการเรียนรู้และประสบการณ์จากการทำงานที่เกี่ยวข้องสื่อโทรทัศน์

นอกจากนี้ คุณสมบัติที่สำคัญในตัวของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์แต่ ละท่านมีเหมือนกัน นั่นก็คือ การเป็นผู้ที่มีภาพลักษณ์ของความน่าเชื่อถือ มีบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งเป็น ลักษณะเฉพาะของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี คือ ต้องมีกิริยาอาการที่สุภาพ และสำรวม ตลอดเวลา รวมทั้งมีน้ำเสียงที่นุ่มนวล น่าฟัง ตลอดจนมีทักษะในการใช้ภาษาที่ดี มีความรู้เกี่ยวกับงานพระราชพิธีและมีความสามารถทางด้านการใช้คำราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

จากบทสรุปดังกล่าว ทำให้เห็นถึงสถานภาพของผู้ที่ทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีโทรทัศน์ ในปัจจุบัน

บทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

สำหรับบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี คือการเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์และความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งยังมีบทบาทในการส่งเสริมประเพณีอันดีงามของชาติ ดังนั้น ผู้ที่จะมาทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ไม่ใช่เพียงแค่การเป็นผู้ประกาศข่าวของทางสถานีโทรทัศน์หรือเป็นผู้ประกาศรายการเท่านั้น แต่ต้องมีความรู้และความเข้าใจในงานพระราชพิธีนั้นๆเป็นอย่างดี ซึ่งต้องมีการเตรียมข้อมูล การค้นคว้าและการฝึกฝนในเรื่องต่างๆเพื่อให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดสาระสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพิธีกรจะต้องมีการเตรียมพร้อมทั้งภายนอกและภายในจิตใจ ดังนี้

การเตรียมบุคลิกภายนอก

เนื่องจากการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมขั้นสูงสุดของสิ่งที่เรียกว่าราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นที่เคารพเทิดทูน พิธีกรจึงต้องมีความสุขุม สุภาพ เรียบร้อย วางตัวให้เหมาะสม เพื่อแสดงออกถึงความเคารพในงานพระราชพิธีที่ศักดิ์สิทธิ์นั้น

“งานพระราชพิธีคงไม่เกี่ยวกับอายุ หน้าตา แต่เป็นเรื่องของความรู้มากกว่า สำคัญคือผู้ชมต้องเชื่อถือคนๆ นั้น เมื่อเห็น ที่สำคัญคือการแต่งตัวตั้งแต่ทรงผมมาจนถึงการแต่งกาย บุคลิกภาพมือไม้ไม่ต้องแสดงว่าคนๆ นั้นให้ความสำคัญในงานพระราชพิธีนั้น ไม่ใช่เข้ามาบรรยายแต่นั่งไขว่ห้างยิ้มสิม 5 สี ก็อาจทำให้คนที่ลึคอูร์กษ์น้อยไม่เชื่อถือได้ และเขาจะเริ่มมองอย่างจับผิด พูดเสียงดังไปเขาก็ว่า เขามีอคติตั้งแต่แรก” (จักรภพ เพ็ญแข, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2547)

ทักษะในการใช้ภาษา การออกเสียงในการสื่อสาร และน้ำเสียง

สำหรับการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์นั้น ผู้ชมจะมีโอกาสเห็นหน้าพิธีกร ผู้บรรยายในช่วงเปิดตัวรายการเท่านั้น ซึ่งจะเป็นช่วงสั้นๆ และบางครั้งผู้ชมอาจไม่เห็นหน้าพิธีกรเปิดรายการเนื่องจากถ้าใกล้เวลาเสด็จก็ต้องตัดภาพเข้าบรรยากาศสดภายในงานทันที รวมทั้งไม่มีเวลาพอที่จะบันทึกเทปพิธีกร เปิดรายการเพราะเจ้าหน้าที่ต้องเตรียมพื้นที่ในบริเวณงาน ดังนั้น ผู้ชมจึงมักจะได้ยินเสียงบรรยายของพิธีกรอย่างเดียว

“คุณภาพของเสียงสำคัญมากกว่าหน้าตา บางครั้งหน้าตาไม่ต้องสวยก็ได้แต่เป็นคนที่ดีมีบุคลิกภาพดี ซึ่งสามารถปรุงแต่งได้ แต่คุณภาพของเสียงเป็นสิ่งที่แก้ไม่ได้ เนื่องจากคนที่เสียงไม่ดีมาตั้งแต่ต้น จะยากในการพัฒนางานทางโทรทัศน์ เพราะต้องทั้งหน้าและเสียง สังเกตว่าบางคนไม่ต้องหล่อหรือสวยมาก แต่คุณภาพเสียงดี บุคลิกดี ตรงนั้นเขาก็มีเสน่ห์ดึงดูด” (สายสวรรค์ ขยันยิ่ง, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2547)

สิ่งสำคัญในการบรรยายงานพระราชพิธีของพิธีกรที่นอกจากจะต้องออกเสียงภาษาไทยชัดเจน พูดไม่ติดขัดแล้ว พิธีกรจะต้องมีน้ำเสียงที่ชวนฟัง นุ่มนวลไม่มีสำเนียงที่หยาบโลน ทะลึ่งตั้งตัง กระโชกโฮกฮากหรือก้าวร้าว รวมทั้งไม่มีเสียงของการพูดเล่น ควรมีลักษณะเป็นทางการ มีความสามารถทางด้านการใช้ภาษา การใช้คำพูดเพราะการบรรยายจะต้องใช้คำพูดที่ต่างจากงานทั่วไปถึงแม้การบรรยายของพิธีกรจะมีลักษณะเป็นทางการ แต่น้ำเสียงจะต้องเป็นเสียงแท้ของพิธีกร

เอง ไม่ใช่เสียงที่ตัดให้ไพเราะหรือหุ้ม น้ำเสียงจึงเป็นเรื่องของพรสวรรค์ที่ได้มาโดยธรรมชาติ ที่มี ส่วนช่วยให้เกิดความน่าสนใจและน่าติดตามชม

การใช้คำราชาศัพท์

พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี จะต้องมีความรู้ในเรื่องของการใช้คำราชาศัพท์ เพราะ ถ้าหากพิธีกรไม่มีความรู้เกี่ยวกับราชาศัพท์ ก็จะทำให้เกิดความพะวงในการทำงาน กลัวว่าจะพูด ผิด ซึ่งนอกจากพิธีกรจะต้องมีการเตรียมตัว ศึกษาหาข้อมูลแล้ว พิธีกรจะต้องมีความรู้ในเรื่องของ ราชาศัพท์ อย่างแท้จริง เนื่องจากคำราชาศัพท์จะมีระดับในการใช้ที่แตกต่างกัน พิธีกรต้องรู้ว่า ควรใช้ราชาศัพท์ คำไหนกับพระองค์ใดและต้องใช้ให้ถูกต้อง

“พูดแล้วขอให้แม่น อย่างน้อยอย่าไปลดยศท่าน พระนามท่าน พระนามแต่ละพระองค์ ต้องไม่ผิดและอย่าไปลดราชาศัพท์ของแต่ละพระองค์ ถามว่าใช้สูงกว่ามันก็เหมือนกำปั้นทุบดิน สูงไว้ก่อนคือกันหัวหลุด แต่ถ้าจะให้ถูกต้องตามหลักจริง ๆ พระองค์ไหนควรใช้แค่ไหนก็ควรใช้ตรง นั้นให้ถูกต้อง จะมีผู้ชมกลุ่มที่เขารู้อย่างราชบัณฑิต เขาจะรู้ว่าพิธีกรรู้หรือเปล่า การอ่านข่าวใน พระราชสำนักทุกวัน ถามว่าใช้ราชาศัพท์ได้จริงหรือเปล่า พี่ไม่เชื่ออย่างนั้น เพราะจากประสบการณ์ที่อ่านข่าวอยู่ พี่ต้องแก้ทุกวัน คนเขียนข่าวต้องแม่นราชาศัพท์ด้วย การอ่านข่าวทุกวันไม่ได้ แปลว่าเพิ่มพูนความรู้นะ มันต้องรู้ให้จริงด้วยแล้วถึงจะพูดออกมาได้” (กันตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2547)

เทคนิคการพูดทางโทรทัศน์

ในการบรรยายรายการถ่ายทอดสด พิธีกรจะต้องมีทักษะในการพูดหรือบรรยายภาพเหตุการณ์ต่างๆ ที่เห็นในมอนิเตอร์ หรือจอโทรทัศน์ โดยบรรยายให้สอดคล้องกัน ระหว่างภาพและเสียง ทั้งนี้พิธีกรไม่ควรบรรยายตลอดเต็มเนื้อหาเนื่องจากผู้ชมได้เห็นภาพทางโทรทัศน์ไม่เหมือนในวิหิตที่ต้องบรรยายตลอด พิธีกรไม่จำเป็นต้องพูดตลอดเวลา แต่ต้องรู้จักจังหวะในการบรรยายพูดเป็นช่วงๆ และตาต้องอยู่กับจอภาพตลอดเวลา พร้อมทั้งตัดคำพูดตัวเองให้สั้นหรือพร้อมที่จะพักไว้ช่วงหนึ่ง เพื่อให้ผู้ชมได้รับอรรถรสจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ออกมาจากจอ

การค้นคว้าข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ แต่จังหวะที่จะใส่ข้อมูลที่ค้นคว้าก็สำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน พิธีกรควรรู้จักหะ รู้กาลเทศะและรู้ข้อจำกัดทางโทรทัศน์ต้องบริหารเวลาและแยกประสาทใน หูฟังได้พอควร เนื่องจากพิธีกรจะต้องสื่อสารกับผู้กำกับเวทีและผู้กำกับรายการในระหว่างการ

บรรยายรวมทั้งมีการใช้สัญญาณมือ เพื่อให้พิธีกรรู้สถานการณ์ต่างๆ เช่น ตอนนี้เหลือเวลาอีกกี่นาที พิธีกรจึงต้องคุ้นเคยกับสิ่งต่างๆ และขมวดคำพูดอย่างไรให้ครบและต้องจบตามเวลา หากไม่มีทักษะทางด้านนี้ก็จะอาจทำให้เกิดความกดดันได้ ดังนั้นพิธีกรเมื่อได้รับคำสั่งอะไรจะสามารถระงับความตื่นเต้นได้ เพราะคุ้นเคยกับการพูดหรืออ่านแบบฉบับพลัน เนื่องจากการถ่ายทอดสดเป็นรายการที่ตื่นเต้นมากกว่ารายการอื่น ดังนั้นพิธีกรจึงต้องรู้จักที่จะควบคุมสติ มีสมาธิ ไม่เป็นคนขี้ตกใจหรือตื่นเต้นง่าย มีปฏิภาณไหวพริบ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

ความมีใจรักในหน้าที่

งานพระราชพิธีเป็นงานที่มีภาระทางใจของงานมาก พิธีกรต้องมีใจรักที่จะทำ ภูมิใจว่าได้ทำหน้าที่ที่สำคัญมาก ไม่ใช่ด้วยการบังคับตัวเองหรือทำไปเพราะความจำเป็นจากภารกิจบังคับ ซึ่งจะมีผลให้การบรรยายนั้นไม่สมบูรณ์ ถึงแม้จะไม่คิดแต่ก็ขาดโอกาสในการเพิ่มมูลค่าให้กับการถ่ายทอดสดครั้งนั้น

นอกจากนี้ จิตใจของพิธีกรต้องดี รักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ทศนคติต้องดี ถึงถ่ายทอดออกมาได้ดี โดยอาจแสดงความรู้สึกของตัวเองในฐานะตัวแทนของคนไทย ที่ไม่ใช่ความรู้สึกส่วนตัว เอาความรู้สึกของคนส่วนใหญ่มากกว่าเป็นการแทนใจของคนทั้งประเทศ ซึ่งทุกคนเชื่อว่าตัวเองต้องเป็นเช่นนั้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ สรุปโดยรวมได้ว่า พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์โดยส่วนใหญ่จะมีอายุโดยเฉลี่ย 30 ปี ขึ้นไป เนื่องจากต้องมีการสั่งสมประสบการณ์จากการทำงาน หรือเป็นผู้ช่วยพิธีกรมาก่อน รวมทั้งจบการศึกษาอย่างน้อยในระดับปริญญาตรีทางด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ หรือทางสื่อสารมวลชน ซึ่งถึงแม้จะไม่ได้จบโดยตรงแต่ก็ต้องมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับสื่อโทรทัศน์

นอกจากนี้พิธีกรยังต้องมีภาพลักษณ์ของความน่าเชื่อถือ มีบุคลิกภาพที่ดี คือ มีกิริยาอาการที่สุภาพเรียบร้อย และสำรวจตลอดเวลา ตลอดจนมีความสามารถทางการใช้ภาษา และคำราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ เนื่องจากพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ เป็นผู้ที่มีบทบาทในการถ่ายทอดสาร เพื่อสร้างภาพลักษณ์และความจงรักภักดี ต่อพระมหากษัตริย์ ตลอดจนถึงเสริมประเพณีอันดีงามของชาติ

ปัญหาวิจัยข้อที่ 2 หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกและคุณสมบัติของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์เป็นอย่างไร

เนื่องจากนโยบายของการถ่ายทอดสดนั้น หากได้มีการมอบหมายให้สถานีโทรทัศน์ ช่องใดช่องหนึ่งทำหน้าที่เป็นแม่ข่าย ในการถ่ายทอดส่งสัญญาณให้กับสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ สถานีโทรทัศน์แม่ข่ายนั้น ก็จะเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกเจ้าหน้าที่ของทางสถานีในการปฏิบัติหน้าที่ถ่ายทอดสดงานนั่นเอง โดยโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยจะทำหน้าที่เสมือนส่วนกลางคอยมอบหมายหน้าที่ตามระเบียบวาระที่เวียนภารกิจกันเท่านั้น

ดังนั้น การจัดเจ้าหน้าที่พิธีกรเพื่อบรรยายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ จึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารของแต่ละสถานี ที่จะจัดเจ้าหน้าที่ของทางสถานี หรือจะเชิญผู้เชี่ยวชาญงานพระราชพิธีมาร่วมบรรยายในแต่ละโอกาส โดยแต่ละสถานีมีหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ดังนี้

หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกพิธีกร ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท.

จากการสัมภาษณ์ คุณสมรักษ์ ณรงค์วิชัย หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 พบว่า พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ของทางสถานีนั้น มีผู้ที่ทำหน้าที่พิธีกรหลัก คือ คุณณดา ยมะกานนท์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่พิธีกร ฝ่ายผลิตรายการ เพียงคนเดียวในปัจจุบัน เนื่องจากการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีเป็นงานที่ไม่ได้ถ่ายทอดบ่อยครั้ง

“งานพระราชพิธีปีหนึ่งมีไม่กี่งาน เท่าที่สังเกตยุคหลังๆจะมีผู้เชี่ยวชาญหรือเจ้าของเรื่อง โดยเฉพาะมาประกบ เพราะฉะนั้นเราจะใช้พิธีกรแค่คนเดียว... ถ้ามีงานถ่ายทอดสดเข้ามา เราก็ต้องใช้พิธีกรของฝ่ายผลิตรายการ ซึ่งมีคุณณดา อยู่คนเดียว ไม่มีการสร้างขึ้นมาใหม่ แต่ถ้าหากงานมันเยอะ งานมันใหญ่ เราก็จะใช้คนของฝ่ายข่าวด้วย...ก็จะให้คนของฝ่ายข่าวมาทำ โดยจะต้องเป็นคนที่เคยอ่านข่าวในพระราชสำนักแล้ว ซึ่งไม่ได้อ่านทุกคนต้องคัดเลือกจากการใช้คำราชาศัพท์, การออกเสียง...ซึ่งฝ่ายข่าวเขาดูแลเองอยู่แล้วว่าใครเหมาะ ถ้าหากคุณณดาต้องการใช้พิธีกร 3 คน เราก็จะขอทางเขา ซึ่งปกติเขาจะส่งคุณรัตติยากร ริมสินธุหรือคุณอรปริยา หุ่นศาสตร์ ตอนหลังๆจะมีคุณนิธิพร มั่นนาคและ คุณนนทวัฒน์ พรหมจินดา ลงไปช่วย...ปัจจุบันเราสร้างพิธีกรบันเทิงซึ่งเป็นอีกบุคลิกหนึ่งที่ไม่ใช่แบบคุณณดา โดยในอนาคตจะใช้คนฝ่ายข่าวมาทำตรงนี้ได้เพราะเขาอ่านข่าวในพระราชสำนักและมีประสบการณ์เยอะ” (สมรักษ์ ณรงค์วิชัย หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ,สัมภาษณ์ ,16 มกราคม 2547)

การพิจารณาคัดเลือกพิธีกร ซึ่งนอกจากจะต้องเป็นพิธีกรของทางสถานี และมีประสบการณ์ในการถ่ายทอดสดแล้ว จะต้องประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ ดังนี้

- จบการศึกษาระดับปริญญาตรีไม่จำกัดสาขา จากนั้นมาเรียนรู้ฝึกฝนจากการทำงาน
- บุคลิก ท่าทาง หน้าตาดี เพราะบุคลิกโดยรวมหน้าจอบนหน้าจอเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการแสดงสีหน้าและการวางมือ เพื่อให้เป็นที่ชื่นชอบของผู้ชม
- บุคลิกเรียบร้อย ไม่ควรร่าเริงมากหรือพูดด้วยอารมณ์ขัน
- ต้องสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้
- มีความรู้เกี่ยวกับพิธีกร และการใช้คำราชาศัพท์ เนื่องจากเป็นรายการที่ไม่สามารถเขียนบทบรรยายได้ โดยพิธีกรจะต้องคุณภาพที่เกิดขึ้นในขณะนั้นแล้วบรรยายว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นบ้าง ซึ่งในบางครั้งการถ่ายทอดจะมีช่วงเงียบ พิธีกรต้องรู้ว่าตรงไหนควรพูดตรงไหนควรปล่อยเสียงบรรยากาศและไม่บรรยายทับเสียงสำคัญๆ คือรู้จังหวะในการบรรยายและสื่อสารให้ผู้ชมเข้าใจ
- ในส่วนของน้ำเสียงต้องนำฟังนุ่มนวล ไม่เร็วเกินไปหรือเนิบนาบจนน่าเบื่อ ออกเสียงอักขระชัดเจน มีจังหวะจะโคนในการพูด ต้องเข้าใจการเล่าเรื่องและสื่อสารกับผู้ชมให้ชัดเจน มีทักษะในการใช้ภาษาบรรยายให้ผู้ชมจินตนาการนึกภาพ และสนใจติดตามชม

หลักเกณฑ์การคัดเลือกพิธีกรของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5

จากการวิจัยพบว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 มีนโยบายเกี่ยวกับการถ่ายทอดสดที่ว่า ในการถ่ายทอดสดแต่ละครั้ง ไม่ว่าจะเกิดจากหน่วยงานหรือผู้จัดมาเช่าเวลาออกอากาศ หรือเป็นรายการที่ทางสถานีเป็นแม่ข่ายรับผิดชอบถ่ายทอดสดเองโดยตรง จะต้องมีการคัดเลือกพิธีกรของทางสถานีเป็นผู้เปิดรายการหรือร่วมบรรยายในรายการนั้น ซึ่งไม่ได้มีตัวคำสั่งที่แน่นอน แต่ออกมาเป็นนโยบายว่าควรจะต้องมี “...ดังนั้น ถ้าทางต้นสังกัด เขากำหนดมาว่าขอตัวพิธีกรถ่ายทอดสด ที่น่าจะทำงานให้เขาได้ เขาเคยเห็นฝีมือของรัตนมณีกับกันตชาติทำงาน เขาจะขอมาเลยว่าจะขอแค่ 2 คนนี้ ผู้จัดรายการสามารถขอได้ สถานีเราให้เกียรติผู้จัดที่จะขอพิธีกรของเราได้ทุกงาน และเราก็ให้สิทธิผู้จัดว่าจะใช้พิธีกรที่ไหนก็ได้มาทำในรายการของเขา เพียงแต่เรามีนโยบายให้กับเขาว่า ถ้าเป็น

รายการที่ออกอากาศทางสถานีนี้ ก็ควรจะต้องมีพิธีกรของช่องนี้ ถ้าคุณไม่ให้พิธีกรของช่องเข้าไปทำอะไรในรายการของคุณเลย ไม่ให้เข้าไปช่วยดำเนินรายการ แต่เขาจะต้องเป็นผู้เปิดสถานีเป็นผู้เปิดรายการนะเพื่อให้รู้ว่านี่คือช่อง 5 ”

(ศิริวรรณ จารุจรณ รองหัวหน้าศูนย์ผลิตรายการ,สัมภาษณ์ ,20 กุมภาพันธ์ 2546)

นอกจากนี้ คุณศิริวรรณ จารุจรณ ยังได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการจัดแผนกหรือชุดพิธีกรถ่ายทอดสด ของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกว่า

ก่อนที่ททบ.5 จะจัดตั้งชุดพิธีกรนั้นจะให้ผู้ประกาศข่าวมาทำหน้าที่พิธีกรรายการถ่ายทอดสดด้วย เนื่องจากเมื่อก่อนงานถ่ายทอดสดนั้นจะมีไม่มาก ประมาณเดือนละครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้จัด โดยหลังจากที่ คุณทวิพันธ์ คงคราญ ได้เข้ามาอ่านข่าวและเป็นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ก็ได้มาช่วยงานถ่ายทอดสดมาโดยตลอด จนกระทั่ง มีการเปิดรับสมัครเจ้าหน้าที่ต้อนรับฝ่ายประชาสัมพันธ์ที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 5 คน และสามารถทำหน้าที่ประกาศแจ้งรายการของทางสถานีได้ จากนั้นจึงคัดเลือกผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบดี บุคลิกภาพดี สามารถจะเป็นพิธีกรได้มาช่วยงาน จนมีการปรับโครงสร้างเพิ่มตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิธีกร ที่ขึ้นอยู่กับศูนย์ผลิตรายการ ฝ่ายรายการ ดังนั้นการถ่ายทอดสดและรายการพิเศษต่างๆของทางสถานีจึงเป็นหน้าที่ของพิธีกรที่จะรับผิดชอบและปฏิบัติงานโดยตรง

สำหรับการจัดเจ้าหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีนั้น สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก จะจัดตามความสามารถ ไม่ได้หมุนเวียนทำหน้าที่กันทุกคน เหมือนการถ่ายทอดสดงานอื่นๆ โดยปัจจุบันพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี มีจำนวน 2 คน คือ คุณกันตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา และ คุณรัตน์มณี กังวาลไกล

อย่างไรก็ตาม อาจมีการขอตัวมาทำหน้าที่เป็นพิเศษ อย่างเช่น น.พ.ยงยุทธ มัยลาภ เนื่องจากสามารถบรรยายได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการส่งสัญญาณไปออกอากาศที่ไทยทีวีโกลบอลเน็ตเวิร์คและถ้าเป็นงานทางด้านทหารก็จะมี พลตรีประพาส สกุนตนาค มารับหน้าที่พิธีกรหลักในการถ่ายทอดสด ทั้งนี้การที่คุณกันตชาติ ได้รับการพิจารณาคัดเลือกเนื่องจาก ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารระดับสูงของทางสถานีและมีประสบการณ์การทำงานจากบริษัทแปซิฟิก อีกทั้งมีความสามารถทางการบรรยาย มีน้ำเสียงดี ส่วนคุณรัตน์มณี เป็นผู้ที่มีความเหมาะสมทางด้านบุคลิกและผ่านการทดสอบคำราชาศัพท์ต่างๆตลอดจนผ่านการเรียนรู้ ศึกษาดูงานจากการเป็นผู้ช่วยพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีมาก่อน ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ล้วนเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรของทางสถานี

“ทุกคนกลัวทั้งนั้นพอออกเป็นงานพระราชพิธี การจะเลือกใครมาต้องใช้เวลา ต้องเลือกเฉพาะคน และดูว่าเขามีความสามารถ แต่งตัวเรียบร้อยเหมาะสม บุคลิกเป็นสิ่งสำคัญ หน้าตาไม่จำเป็นต้องสวยแต่ต้องดูดี ไม่หลุกหลิก คือนิ่ง แต่ไม่ใช่ท่อนไม้และไม่ออกท่าทางมากมายเวลาพูด หน้าตาต้องยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ใช่เวลาพูดหน้าบึ้งหยุดแล้วค่อยยิ้ม ที่เลือกรัตน์มณีในตอนนั้นเพราะเขาสามารถยิ้มในขณะที่พูดได้, นิ่ง, ใช้ภาษาได้ดี มีความรู้ราชาศัพท์ นอกจากนั้น ยังเล็งดี มีจังหวะในการพูด” (ศิริวรรณ จารุจรณ รองหัวหน้าศูนย์ผลิตรายการ, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2546)

จากหลักในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรดังกล่าว จะเห็นได้ว่า คุณสมบัติสำคัญที่พิธีกรถ่ายทอดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์นั้น มีความแตกต่างและยากกว่าการถ่ายทอดสดงานประเภทอื่นๆ คือการที่พิธีกรต้องมีความรู้ในเรื่องการใช้คำราชาศัพท์อย่างแท้จริง ซึ่งคุณกัณตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญในการใช้คำราชาศัพท์ของพิธีกร ไว้ดังนี้

“การเป็นพิธีกรงานพระราชพิธี ไม่ใช่ใครนึกมาทำก็ทำได้ มองดูเหมือนง่ายแต่ถ้าจะให้รู้ละเอียดลึกซึ้งมันน้อยคนที่กล้ามาทำตรงนี้ เพราะถ้าทำดีมันเสมอตัว ถ้าพลาด บางรายก็ดูมีปัญหาไปเลยก็มี พี่ค่อนข้างภูมิใจที่ได้รับใช้พระบรมวงศานุวงศ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาความรู้ที่เราเรียนมาเรานั้นในเรื่องของภาษาไทย คำราชาศัพท์ที่อยู่แล้ว การบรรยายงานพระราชพิธีมันพลาดไม่ได้ จะต้องได้รับความไว้วางใจจากผู้ใหญ่จริงๆ จึงจะสามารถออกไปทำได้...เท่าที่ทราบในวังค่อนข้างสนใจ ค่อนข้างดูเป็นหลักเลย ถ้ามีอะไรผิดพลาดขึ้นมาจะโทรศัพท์เข้ามาทันที ยุคนั้นก็เริ่มเป็นพี่เข้ามาถ่ายทอดเพราะงานนั้นแหละ ทางราชเลขาโทรเข้ามาว่าทำไมไม่ส่งพี่ไปทำ ตอนหลังก็มีหนังสือจากในวัง ว่าถ้าถ่ายทอดงานพระราชพิธีให้ส่งพี่ออกไป เนื่องจากเขาต้องการใช้ราชาศัพท์ที่ผ่านๆ มาไม่ค่อยถูกต้อง ก็อาจเป็นจุดเริ่มต้นของพี่ก็ได้นะที่ได้มาจับงานนี้ตลอด เพราะตอนหลังมีงานอะไร หัวหน้าก็จะให้หมอบหมายมาที่พี่” (กัณตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา พิธีกรงานพระราชพิธี, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2547)

นอกจากนี้ คุณศิริวรรณ จารุจรณ รองหัวหน้าศูนย์ผลิตรายการ ฝ่ายรายการ (สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2546) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมถึงการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรของทางสถานีว่า บุคลิกของพิธีกรที่เหมาะสมกับงานวังซึ่งเป็นงานของสถาบันชั้นสูงนั้น จะต้องดูสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน แสดงถึงความเคารพในสถาบัน น้ำเสียงที่เปล่งออกไปไม่ใช่ น้ำเสียงของความบันเทิงแต่ควรมีลักษณะของความเป็นวิชาการและสุภาพ รวมทั้ง น้ำเสียงในการพูดจะต้องไม่ห้วน และไม่ใช้เสียงที่คัด นอกจากนี้ พิธีกรควรมีความคิดสร้างสรรค์และวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้าว่างานนี้จะต้องทำอะไร ไม่ใช่เพียงแค่เปิดหรือปิดรายการ แต่จะต้องรู้ข้อมูลของงานทั้งหมด ตลอดจนเตรียมพร้อมในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งถึงแม้จะเป็นงานพระราชพิธีทางทหาร ที่ได้เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญ คือ

พลตรีประภาส สกุนตนาท มาเป็นผู้บรรยายหลักแต่จะต้องมีพิธีกรของทางสถานีไปด้วย เพราะถึงแม้พิธีกร จะไม่มีความรู้ลึกซึ้งถึงทุกงาน แต่ก็ควรใ้รู้คั่นคว่าหาข้อมูล เพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานได้

หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกพิธีกรของสถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

จากการสัมภาษณ์ คุณสุภัททิ สวรรณนพ ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง7 พบว่า ในการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของทางสถานีนั้น จะมอบหมายหน้าที่พิธีกร ผู้บรรยายในรายการ ให้กับผู้ที่ทำงานทางด้านข่าวให้กับทางสถานี โดยเลือกผู้ที่มีประสบการณ์และความสามารถมากพอและเป็นผู้ประกาศข่าวที่มีประสบการณ์

“ความยากของงานพระราชพิธีคือต้องไม่ผิดเลย คุณ ไม่มีโอกาสผิด...เราเลือกคนที่ทำงานให้กับสถานีมาทำเป็นประจำ คือคุณศุภรัตน์ นาคบุญญา เคยมีอยู่ครั้งหนึ่งที่เราไม่มีพิธีกรไปทำงานพระราชพิธี แต่เราจะต้องถ่ายทอดสด เราก็ไปขอทีวีพูลช่วยประสานจัดคนมาให้ เขาก็มอบหมายให้คุณรัตน์มณีมาช่วย...คือเราบอกว่า เราถ่ายทอดสดให้ได้แต่ต้องหาผู้บรรยายมาให้ช่องเรา ทางเลขาทรท.คุณสมบัติ ภูอภิรมย์ ก็ส่งมาให้” (สุภัททิ สวรรณนพ ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายรายการ,สัมภาษณ์,2 กุมภาพันธ์ 2547)

นอกจากนี้คุณสุภัททิ สวรรณนพ ยังได้กล่าวเพิ่มเติมถึงการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรว่า ผู้ใหญ่ของทางสถานี จะเป็นผู้ดูแล และพิจารณาว่าใครเหมาะสมที่จะทำ ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีคุณลักษณะโดยทั่วไปของผู้ประกาศ ได้แก่ การออกเสียงได้ชัดเจน น้ำเสียงไพเราะ ชวนฟัง รล คำควบกล้ำชัดเจน ซึ่งผู้ใหญ่วะดับสูงจะดูรายการถ่ายทอดสดในขณะนั้นและอาจถามผู้กำกับรายการว่าพิธีกรคนนี้ไปเดี่ยวได้หรือยัง ถ้าผู้กำกับคนนั้นบอกว่าได้ เขาก็ต้องรับผิดชอบพิธีกรคนนั้นในระดับหนึ่งเหมือนกัน การพิจารณาจะดูตามเนื้องานและมีความเป็นธรรมชาติว่าเขาพร้อมที่จะขึ้นไปตรงจุดนั้นหรือยัง

โดยคุณสุภัททิ สวรรณนพ ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายรายการได้อธิบายเพิ่มเติมถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง7 ว่ามีความเข้มงวดในการพิจารณาเป็นอย่างมาก ซึ่งต้องเริ่มจากการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบน้อยๆก่อน เช่น จากการเป็นผู้สื่อข่าว การรายงานข่าว จากนั้นจะนำมาเสนอในที่ประชุมร่วมกันว่าจะสามารถผลักดันให้ขึ้นไปเป็นพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีได้หรือไม่ เนื่องจากบางคน

ถึงแม้จะมีความสามารถแต่ถ้าออกเสียงไม่ชัดเจน หรือควบคุมอารมณ์ ความตื่นเต้นตกใจไม่ได้ ก็ไม่สามารถมาทำหน้าที่พิธีกรในงานสำคัญๆอย่างนี้ได้

“ผู้ประกาศข่าวบางคนก็ไม่เหมาะ จะพูดเยอะ ไม่ใช่เขาไม่ดี แต่เขาพยายามให้ข้อมูลแก่คนดูเยอะๆแต่ข้อมูลที่ให้เยอะๆมันไปรบกวนกับเนื้อหาในการถ่ายทอด การพูดมากไม่ได้หมายความว่าดีหรือการพูดน้อยแล้วจะดีแต่ต้องพูดให้เหมาะสมกับช่วงเวลา พอเหมาะพอควร ต้องรู้จักชั่งน้ำหนักให้พอดี และพิธีกรต้องช่วยตัวเองได้ ห้ามผัด ถ้าไม่รู้แล้วไม่พูดไม่มีใครว่า ไม่รู้แล้วพูดก็ตาย ในแง่ของงาน คนที่จะฝึกต้องไปฝึกกับงานอื่นเมื่อแข็งแรงในระดับหนึ่งแล้วจึงมาเป็นผู้ช่วยที่งานพระราชพิธีได้แต่จะเป็นตัวจริงได้ก็ต่อเมื่อเขาโตพอ เก่งพอก็อาจมีโอกาสนั้นมาเป็นตัวจริง ถ้าดูแล้วยังแข็งแรงไม่พอก็จะหาคนอื่นที่เหมาะสม ดึกๆไปมาเขาด้วยการส่งมงานนี้” (ศุภันฑิต สุวรรณพ, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2547)

สำหรับการพิจารณาคัดเลือก พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี จะต้องมีความสมบัติที่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้

- เรียนจบทางด้านนิเทศศาสตร์ และมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในการทำงานทางด้านการสื่อสาร
- มีประสบการณ์ เป็นผู้สื่อข่าวและรายงานข่าวมาก่อน ทำงานได้ดีไม่มีข้อบกพร่อง และได้รับความไว้วางใจจากผู้ใหญ่
- รู้จังหวะในการบรรยาย ว่าควรปล่อยเสียงบรรยาย โดยที่เสียงผู้บรรยายไม่กลบทับหรือรบกวน หากผู้ชมต้องการฟังเสียงเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในงาน
- ต้องเป็นคนที่มีบุคลิกดีมีความมั่นใจ น่าเชื่อถือ เมื่อประสานตากับกล้องแล้วจะต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเองและไม่ลังเล เพราะถ้าพิธีกรเป็นคนลังเล มีสายตาล่อกล่อกเล็กน้อย ก็จะทำให้งานถูกรบกวนโดยสายตาของพิธีกรได้ รวมทั้งการแต่งกายจะต้องเหมาะสมถูกกาลเทศะ
- พิธีกรควรมีความรู้ความเข้าใจในเนื้องานนั้นตั้งแต่ต้นจนจบ ต้องรู้ทุกอย่างและให้คำแนะนำแก่ผู้กำกับรายการได้ ต้องหาข้อมูลได้เองและต้องเลือกนำเสนอให้เหมาะสม ถ้ามีผู้ร่วมบรรยายที่ไม่มีใบผู้ประกาศเขาจะเป็นเพียงผู้ร่วมให้ทัศนะเท่านั้น จะเป็นผู้บรรยายหลักไม่ได้ พิธีกรจะต้องสามารถดูแลผู้ร่วมบรรยาย ควบคุมเวลาและเนื้อหา

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

จากการสัมภาษณ์ คุณศันสนีย์ วัฒนานุกูล หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.พบว่า การจัดพิธีกรผู้บรรยายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีนั้น จะต้องมีการของทางสถานีร่วมบรรยาย กับพิธีกรรับเชิญจากทรท.(โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทั้งนี้เพื่อให้ผู้ชมได้ทราบว่า ทางสถานีได้เป็นแม่ข่ายในการถ่ายทอดสด ทั้งนี้ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ไม่ได้มีพิธีกรงานพระราชพิธีโดยตรง แต่จะให้เจ้าหน้าที่ประจำของทางสถานีในฝ่ายต่างๆที่เคยมีพื้นฐานจากการอ่านข่าวมาก่อนรับหน้าที่เป็นพิธีกรได้แก่ คุณสุนทรี อรรถสุข,คุณชนพร ทวีพาณิชย์ และคุณเมษิณี สดาวรินทร์

“สำหรับการถ่ายทอดสดงานสโมสรสันนิบาต ช่อง 9 ทำมานานหลายปี วิธีการเลือกพิธีกรจะต่างจากงานอื่น เพราะแขกรับเชิญในงานเป็นทูตานุทูต คนสำคัญทางการเมือง ทางสังคม จึงต้องหาพิธีกรที่รู้จักบุคคลเหล่านั้น ซึ่งคุณจักรภพ เพ็ญแข เป็นผู้ที่ทำงานในแวดวงของสื่อมานาน จะจดจำบุคคลสำคัญๆระดับประเทศได้ รวมทั้งรู้ประวัติ เพราะในบางครั้งเป็นชั่วโมงกว่าจะเสด็จ ดังนั้นข้อมูลตรงนี้ต้องแม่น เพื่อไม่ให้จอภาพว่าง เราต้องเลือกบุคคลเฉพาะมาทำ และถ้าเป็นพระราชประเพณีเก่าๆ ก็ต้องเป็น อ.ชงทอง จันทรางศุ เพราะท่านเชี่ยวชาญงานวัง ใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง ใช้ได้อย่างดีและเหมาะสม อาจารย์ท่านจบทางด้านนิติศาสตร์ แต่ท่านรอบรู้เรื่องในวัง ก่อนบรรยายท่านจะเตรียมตัวอย่างดีมาก เป็นที่รู้กัน... ก็อาจมีพิธีกรของทางช่องร่วมบรรยายด้วย แต่ไม่ใช่พิธีกรหลัก” (ศันสนีย์ วัฒนานุกูล,หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการโทรทัศน์,สัมภาษณ์,20 กุมภาพันธ์ 2547)

นอกจากนี้คุณศันสนีย์ วัฒนานุกูล หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการโทรทัศน์องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ได้อธิบายถึงการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรของทางสถานีว่า พิธีกรบรรยายในรายการไม่จำเป็นต้องเห็นหน้า จึงสามารถทำได้โดยไม่จำกัดอายุ และไม่จำเป็นต้องสวยหรือหล่อ แต่ต้องมีการเตรียมการพอสมควร หาข้อมูลล่วงหน้า ถ้าเป็นเจ้าหน้าที่ของสถานีก็จะให้ข้อมูลง่ายสำหรับจำนวนของพิธีกรดูที่งานเป็นหลัก ถ้า 1 – 2 ชั่วโมง ก็ใช้ 2 คนพอ เรื่องเพศไม่จำกัดต้องเป็นผู้หญิงกับผู้ชาย ถ้าเป็นเรื่องของความสวยงามอย่างงานอุทยาน ร.2 (อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย) ก็อาจเป็นพิธีกรหญิงทั้งคู่ “งานพระราชพิธีอันตรายกับพิธีกรมือใหม่ เพราะไม่มีการแก้ตัว เป็นรายการสด และต้องแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า การบรรยายต้องให้สอดคล้องกับภาพ พิธีกรเขาต้องเก่งมาเลย มาฝึกงานไม่ได้ นอกจากว่า เขาจะตามมาดู พยายามฝึกฝนแต่นานมาก กว่าจะมีพิธีกรที่ทำรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีได้

ค่อนข้างน้อย...ราชาศัพท์เป็นสิ่งจำเป็น อย่างน้อยพิธีกรทุกคนจะต้องมีสมุดคำราชาศัพท์ติดตัว”
(ศันสนีย์ วัฒนานุกูล, หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการโทรทัศน์, สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2547)

หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกพิธีกรของสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี

จากการสัมภาษณ์ คุณฉิมมะ ราชิตี ผู้อำนวยการฝ่ายรายการ พบว่า ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีแบ่งพิธีกร ออกเป็น 2 ประเภท คือ พิธีกรทางด้านข่าว จะเรียกว่าผู้ประกาศข่าว กับพิธีกรของฝ่ายผลิต จะทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดการออกโรงวัลสลากกินแบ่งรัฐบาลและพิธีกรถ่ายทอดสดของผู้เข้าเวลา ซึ่งพิธีกรทั้ง 2 ประเภทนั้น จะแยกลักษณะตามการทำงาน โดยผู้ประกาศข่าวจะขึ้นอยู่กับฝ่ายข่าวและทำรายการที่เกี่ยวกับข่าวและสาระต่างๆ แต่ถ้าเป็นพิธีกรของฝ่ายผลิต จะทำรายการเกี่ยวกับทางด้านบันเทิง, กีฬา ที่ไม่ใช่ข่าว ซึ่งโดยปกติถ้าเป็นรายการของผู้เข้าที่มีพิธีกรอยู่แล้ว ทางสถานีก็จะไม่จัดพิธีกรไปให้ ทั้งนี้ ฝ่ายรายการจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานเหมือนเป็นศูนย์ คอยดูรายการว่าเหมาะสมกับพิธีกรคนไหนก็จะเรียกพิธีกรจากฝ่ายนั้นมา (ฝ่ายผลิต-ฝ่ายข่าว) ต้องดูความเหมาะสม ความสามารถของแต่ละคนด้วย อย่างงานพระราชพิธี ฝ่ายข่าวก็ต้องเลือกคนที่ทำได้ และเก่งงานพระราชพิธี ก็จะเลือกคนนั้น

“เมื่อ ทรท.(โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย) ส่งเรื่องมาว่า งานนี้เป็นเวรของไอทีวีนะ ทรท.ก็จะประสานมา เราก็จะเตรียมพิธีกรของเราเองไปร่วมในการบรรยาย โดย ทรท.ไม่ได้เป็นคนเลือก สถานีจะรู้ทันทีว่าที่ฝ่ายข่าว จะมีใครสามารถทำได้ เพราะทุกคนไม่ใช่ทำได้ บางคนก็ทำไม่ได้ จะคิดเรื่องคำราชาศัพท์ ซึ่งเขาไม่ถนัด แล้ว ผอ.ฝ่ายข่าวเขาจะรู้ว่าจะใช้คนไหนได้ เขาไม่ได้ไปถามแต่เขารู้แนวของพิธีกร คือก็พยายามให้ทุกคนทำได้ ในขณะที่ฝึกแต่งงานประจำเขาเยอะและมันไม่ใช่เรื่องง่าย อย่างราชาศัพท์ ทำไม่ได้ก็ไม่เป็นไร เพราะงานไม่ได้มีบ่อย ก็สามารเลือกคนที่เหมาะสมได้” (ฉิมมะ ราชิตี, สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2547)

สำหรับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี สามารถสรุปได้ดังนี้

- ทางด้านการศึกษาถ้าจบทางด้านนิเทศศาสตร์ จะได้เปรียบแต่สิ่งสำคัญคือต้องมีประสบการณ์เคยผ่านงานมาเรื่อยๆหลายขั้นตอน
- พิธีกรไม่ควรมียุมาก เนื่องจากจะดูไม่สวยงามทั้งนี้ต้องทำให้ผู้ชมสนใจโดยพิธีกรจะต้องหน้าตาดีดูสดใส ยิ้มแย้ม

- มีการคัดเลือกพิธีกรจากผู้ประกาศข่าว แล้วมาคัดเลือกจากผู้ประกาศข่าวอีกครั้ง โดยต้องเคยออกภาคสนามเป็นผู้สื่อข่าวมาก่อน เพื่อให้เกิดความเคยชินกับการทำงานข้างนอกมีปฏิภาณไหวพริบ ฉลาดรอบรู้ เวลาพูดไม่โซ่อ่านตามสคริปต์อย่างเดียว จะมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน จึงจำเป็นต้องผ่านขั้นตอนการลงภาคสนามมาก่อน
- ควรเป็นผู้ประกาศข่าวที่อ่านข่าวในพระราชสำนักจะมีความคุ้นเคยสามารถใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้อง
- ควรทำหน้าที่พิธีกรงานพระราชพิธีเป็นประจำเพียงคนเดียว เพื่อให้เกิดความชำนาญและไม่มีความคิดพลาด อีกทั้งยังทำให้ผู้ชมสามารถจดจำพิธีกรได้อีกด้วย
- ต้องเลือกคนที่ดีที่สุดในสถานีมารับผิดชอบงานพระราชพิธี เพราะเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ อย่างเช่นคุณสายสวรรค์ซึ่งเหมือนเบอร์ 1 ของไอทีวี ถ้าเป็นผู้ชายก็คือ คุณกิตติ สิงหาปัด ซึ่งมีประสบการณ์สูงผ่านขั้นตอนการทำข่าวข้างนอก ฝึกฝนพัฒนาตนเองจนได้อ่านข่าวภาคค่ำ ซึ่งเป็นช่วง Prime Time ประกอบกับความอาวุโส และเคยได้รับรางวัลทางสื่อโทรทัศน์ เช่นเดียวกัน
- ต้องมีความสนใจและเต็มใจที่จะทำ เพราะงานพระราชพิธีเป็นงานใหญ่ ไม่ควรทำอะไรให้ผิดพลาด
- มีบุคลิกภาพ สุภาพอ่อนน้อมและไม่เสียวัยในสังคม เพราะพระมหากษัตริย์ทรงเป็นสิ่งสูงสุดของประเทศ จึงควรต้องคัดเลือกผู้ที่มีชื่อเสียงไม่ด่างพร้อย และมีความสามารถ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง ถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์จะเห็นได้ว่ามีคุณสมบัติที่สอดคล้องกันหลายประการได้แก่

1. จบการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์หรือทางสื่อสารมวลชน หรือไม่ได้จบโดยตรงแต่มีประสบการณ์ทางด้านสื่อโทรทัศน์
2. มีประสบการณ์ทางด้านงานพิธีกรหรือผู้สื่อข่าว ที่เป็นรายการสด
3. มีบุคลิกภาพสุภาพ เรียบร้อย
4. มีทักษะในการใช้ภาษา การออกเสียงชัดเจน และมีน้ำเสียงที่เหมาะสม
5. มีความรู้เกี่ยวกับงานพระราชพิธี และสามารถใช้อำนาจศัพท์ได้อย่างถูกต้อง

โดยคุณสมบัติของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ที่แตกต่างจากพิธีกรถ่ายทอดสดงานอื่นๆ คือ บุคลิกลักษณะของพิธีกรที่ต้องมีกิริยาอาการและน้ำเสียงที่ สุภาพ เรียบร้อย เป็นทางการ ตลอดเวลา รวมถึงการรู้ธรรมเนียมปฏิบัติในงานพระราชพิธี และเกร็ดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและพระพุทธศาสนา ตลอดจนมีความสามารถในการใช้คำราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้องและจดจำพระนามของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ได้อย่างแม่นยำ

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 กระบวนการทำงานตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์มีอะไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ พบว่า กระบวนการทำงานของพิธีกรแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนด้วยกันคือ ก่อนการถ่ายทอด ซึ่งเป็นช่วงที่พิธีกรต้องค้นคว้าเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับงานพระราชพิธี เตรียมเครื่องแต่งกายและดูสถานที่ จากนั้นจะเป็นขั้นตอนระหว่างการถ่ายทอด ซึ่งจะมีการบรรยายและการปรากฏตัวทางสื่อโทรทัศน์ และขั้นตอนสุดท้ายคือหลังจากการถ่ายทอดที่พิธีกรสามารถตรวจสอบและประเมินผลงานของตนเอง จากเทปบันทึกภาพหรือจากผู้รับชมถ่ายทอดสด

โดยในการทำงานแต่ละครั้ง พิธีกรอาจพบกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานที่ต่างกันไป เนื่องจากเป็นการถ่ายทอดสดนอกสถานที่ ที่ต้องทำงานร่วมกับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ของทางสถานีโทรทัศน์ ทั้งนี้พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่คล้ายคลึงกันของพิธีกรได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายในของพิธีกร และปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอกของพิธีกร ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นภาพรวมของกระบวนการทำงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพิธีกร ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเตรียมงานก่อนการถ่ายทอดสด

เมื่อพิธีกรได้ทราบหมายกำหนดการของการถ่ายทอดสดในงาน สิ่งแรกที่พิธีกรจะต้องเตรียมก็คือข้อมูลที่ต้องใช้ในการบรรยาย ซึ่งพิธีกรจะต้องค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อให้ได้ความถูกต้องที่สุด เนื่องจากงานพระราชพิธีเป็นงานที่สำคัญยิ่ง ทุกอย่างในงานไม่ควรพลาด พิธีกรต้องมีความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นพสกนิกรที่ต้องการให้ทุกอย่างถูกต้องและดำรงไว้ซึ่งพระเกียรติยศทุกประการ

สำหรับการค้นหาหาข้อมูลของพิธีกรนั้น มีหลายวิธีซึ่งแตกต่างกันไป พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์บางช่อง จะมีเจ้าหน้าที่ช่วยประสานขอข้อมูลต่างๆ ให้กับพิธีกร แต่พิธีกรก็ต้องค้นหาหาข้อมูลด้วยตนเองเพิ่มเติม พยายามหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานพระราชพิธีนั้น โดยจะเตรียมไปให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เนื่องจากเป็นรายการสดและพิธีกรไม่ควรปล่อยสภาพให้เงียบเพราะมีข้อมูลไม่เต็มที่ แต่หน้าที่ของพิธีกรจะต้องไขข้อข้องใจหรือความสงสัยของผู้ชมให้หมด เมื่อนักภาพที่ผู้ชมเห็นในจอโทรทัศน์ผู้ชมได้เห็นอะไรบ้างนอกเหนือจากพระมหากษัตริย์ ทุกอย่างคือคำถามทั้งหมด บางครั้งพิธีกรต้องนึกแทนคนดูว่าการถ่ายทอดงานนี้คนดูจะอยากรู้อะไรบ้าง

“การค้นหาเป็นงานส่วนตัว เราอาจให้คนช่วยแนะนำได้ว่าอยู่ที่ไหนแต่การไปหาข้อมูลเราต้องการอะไร จะเอามาใช้ได้อย่างไรในงาน นี่เป็นงานของเราโดยเฉพาะให้ใครทำไม่ได้ไม่ว่าเราจะอายุมากแค่ไหน อยู่ในตำแหน่งอะไร หน้าที่การงานอย่างไร” (จักรภพ เพ็ญแข, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2547)

หลังจากได้ข้อมูลมาพร้อมแล้ว พิธีกรบางท่านก็จะเขียนข้อมูลออกมาเป็นคำที่สละสลวย เนื่องจากเมื่อเกิดเหตุการณ์กะทันหันอาจนึกไม่ออก พิธีกรก็ต้องเขียนข้อความไว้ก่อน เช่น คำสละสลวย คำไพเราะต่างๆ เพื่อป้องกันความผิดพลาด โดยเฉพาะงานพระราชพิธีที่ทำให้เกิดความตื่นเต้น หากเตรียมตัวไม่พร้อมก็จะเกิดความกังวลว่าไม่มีข้อมูลเรื่องนั้นเรื่องนี้

อย่างไรก็ตาม พิธีกรต้องอ่านข้อมูลก่อนถึงแม้จะเป็นงานที่มีประสบการณ์แต่รายละเอียดมากก็ต้องอ่านก่อน ศึกษาก่อนล่วงหน้า ถ้าเป็นงานรัฐพิธีที่จัดเป็นประจำก็อาจไม่ต้องเตรียมเนื้อหาขึ้นหลังมากนักแต่ก็ต้องเตรียมข้อมูลปัจจุบันซึ่งมาศึกษาที่งานได้ เพราะบางครั้งก็มีการเปลี่ยนแปลงในนาทีสุดท้ายเหมือนกัน

นอกจากนี้ ในการเตรียมข้อมูล พิธีกรควรจะคิดย้อนกลับไปว่ายังมีมุมไหนบ้างที่ยังค้นไม่ถึง เอกสารไหนบ้างที่อ่านเพิ่มเติมได้ มีเงื่อนไขรายละเอียดปลีกย่อยอะไรที่จะให้ความรู้กับผู้ชม ซึ่ง คุณจักรภพ เพ็ญแข (สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2547) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมข้อมูลของพิธีกรว่า “งานของเราถ้าไม่พลาดก็เสมอตัว ไม่ผิดแต่ก็ไม่ได้รับคำชมเชยมากมาย แต่ถึงจุดหนึ่งเราต้องการมีเอกลักษณ์ของตัวเอง ตรงนี้มันจะมาจากการค้นหา หาข้อมูลเพิ่มเติม อาจดูจากข้อมูลเอกสารที่เขาให้มา แล้วมาคิดว่ามันมีตรงไหนบ้างที่จะค้นหาเพิ่มเติมได้ ก็ไปหาที่หอสมุดแห่งชาติ ทางอินเทอร์เน็ตหรือโทรทัศน์ หาผู้ใหญ่ผู้มีเกียรติในอดีตแล้วเรียนถามท่าน เรามีเครื่องมือในการ

หาข้อมูลข่าวสารมากมาย ก็เหลือแต่ตัวเราที่จะให้โจทย์แก่ตัวเอง ในการหาข้อมูลเพิ่มเติมและเมื่อข้อมูลไหลเข้ามา เราก็จะใช้ข้อมูลเป็นประโยชน์มากขึ้น”

การเตรียมข้อมูลของพิธีกรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระราชพิธีมีจุดที่แตกต่างจากพิธีกรของสถานีโทรทัศน์ตรงที่พิธีกรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจะมีความเข้าใจในข้อมูลอย่างถ่องแท้หรือมีความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับงานพระราชพิธีนั้นมาก่อน จึงทำให้สามารถย้อนหรือขยายรายละเอียดต่างๆ ได้ในสมอง เนื่องจากการบรรยายการถ่ายทอดสดพิธีกรจะต้องบรรยายให้ภาพกับเสียงสัมพันธ์กัน ไม่ใช่การอ่านที่ไม่สามารถขมวดหรือจบบรรทัดได้ ดังนั้น การเตรียมข้อมูลของพิธีกรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญบางท่านจะเตรียมหนังสือหรือเอกสารสำรองไว้เท่านั้นเพราะถึงเวลาทำงานจริงแล้วจะใช้ประโยชน์ได้น้อยมากแต่เตรียมไปเพื่อความมั่นใจ

“สมมุติ 3 หน้านี่ผมตั้งใจจะพูด ผมก็ต้องอ่านให้หมด แล้วจะจดเน้นเฉพาะปีหรือตัวเลขบางตัวเท่านั้น แต่เนื้อเรื่องคุณอ่านไม่ได้ เพราะถ้าอ่านตาคุณจะไม่อยู่ที่จอ คุณไม่มีทางรู้เลยว่าภาพไปไหนแล้ว หรือเกิดอะไรขึ้น ถ้าผมรู้เรื่องผมอ่านมาแล้วจากบ้านจะสรุปหรือขยายได้ เพราะว่าเป็นคำพูด เพราะฉะนั้นการถ่ายทอดจะมีความหมายไม่ใช่แค่อธิบายว่า ทรงหันซ้าย หันขวา ถามว่าเขาถ่ายทอดทำไม ก็เพื่อให้ความรู้ ให้เห็นความสำคัญของพิธีนั้น ให้เห็นความเชื่อมโยงและประโยชน์ ไม่ใช่แค่อะไรเกิดขึ้น ซึ่งดูข่าวก็ได้ เพราะออกอากาศตั้ง 1 ชั่วโมง ดังนั้นข้อมูลที่ได้มาจากเจ้าของงาน บางทีไม่พอเราต้องหาทำการบ้านเอง เพราะเรารู้ว่าจะใช้อะไร”(ชงทอง จันทรางศุ, สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2547)

การเตรียมเครื่องแต่งกาย

พิธีกรหญิงที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์จะแต่งกายด้วยชุดเครื่องแบบของสถานีโทรทัศน์ ถ้าทางสถานีไม่มีชุดสถานีก็จะใส่สูทและกระโปรงสีกรมท่า เป็นชุดสากลที่เรียบร้อยที่สุด บางสถานีเป็นรัฐวิสาหกิจ ก็จะกำหนดให้ใส่ชุดปกติขาวหรือใส่เบรเซอร์สีกรมท่ามีตราสัญลักษณ์ของสถานีติดที่หน้าอก ซึ่งแต่ก่อนพิธีกรเคยใส่เสื้อตัวในเป็นสีอ่อน แต่ทางสำนักพระราชวังได้มาขอให้ใส่เสื้อสีศดใส ไม่ให้ใส่ข้างในสีอ่อนเพราะบางทีจะออกมาเป็นสีขาวดำ ดูไม่เหมาะสม สำหรับงานพระราชพิธี ส่วนชุดไทยจะแต่งเฉพาะบางงาน ถ้าผู้ร่วมงานแต่งชุดไทย พิธีกรก็ควรแต่งชุดไทยเหมือนกัน ตลอดจนการแต่งหน้า แต่งตัว ตามกาลเทศะ

สำหรับพิธีกรชายจะแต่งกายตามหมายกำหนดการ หากเป็นข้าราชการและต้องแต่งให้เรียบร้อยที่สุด เนื่องจากพิธีกรต้องไปเดินดูสถานที่ก่อน ถ้าแต่งตัวผิดงานไปก็จะแตกต่างกับ

ผู้ร่วมงาน หากเป็นเครื่องแบบของสถานีก็น่าจะเป็นเครื่องแบบที่สำรวจหรือเครื่องแต่งกายที่ดูขรึม ให้เหมาะสมกับรูปแบบของงาน

2. การทำงานระหว่างการถ่ายทอดสด

เมื่อถึงวันถ่ายทอดสด พิธีกรจะต้องเดินทางมาถึงสถานที่จัดงานก่อนเริ่มการถ่ายทอดสด นานพอสมควรเนื่องจากจะมีการปิดถนนและต้องเตรียมความพร้อมก่อนการบรรยาย ได้แก่

การดูสถานที่

สิ่งแรกที่พิธีกรจะต้องทำเมื่อไปถึงบริเวณงานคือ การดูสถานที่ล่วงหน้า เนื่องจากในขณะที่พิธีกรบรรยายภาพที่เห็นในจอภาพมอนิเตอร์ บางครั้งจอภาพไม่ชัดหรือมีแสงสะท้อน ถ้าพิธีกรได้เห็นรายละเอียดต่างๆ อย่างที่เตรียมเสร็จแล้ว เมื่อถึงเวลานั้นปรากฏขึ้นมาบนจอ แม้เพียงเสี้ยวเดียว พิธีกรก็จะรู้ทันทีว่าคืออะไร

นอกจากนั้น พิธีกรจะต้องติดต่อหาผู้ที่จะให้ข้อมูลต่างๆ ได้ และถ้ามีเส้นทางเสด็จพระราชดำเนิน ก็ต้องดูตามหมายกำหนดการว่าจะเสด็จทางไหนบ้าง ข้อมูลในแต่ละจุด ถ้ายังไม่ได้ก็ต้องไปดูตรงนั้น จดข้อมูลและคุยกับผู้ที่ประจำในแต่ละจุดว่าเตรียมอะไรไว้ เวลาบรรยายพิธีกรจะได้นึกภาพออก และเสริมข้อมูลในส่วนอื่นได้

การเปิดรายการ

ในส่วนของการเปิดรายการนำเข้า การถ่ายทอดสดของพิธีกรจะมี 2 รูปแบบคือ การเปิดรายการแบบเห็นภาพและไม่เห็นภาพพิธีกร (ได้ยินแต่เสียงบรรยาย) ซึ่งขึ้นอยู่กับช่วงเวลาและสถานการณ์ โดยพิธีกรต่างก็ เตรียมข้อมูลที่จะพูดเปิดรายการด้วยวิธีการที่ต่างกัน พิธีกรบางคนอาจใช้วิธีเขียนแล้วท่องจำหรืออาศัยความเข้าใจด้วยการลำดับความคิดจากข้อมูล

“การเขียนเปิดหัวรายการ มีข้อเสียคือ เป็นข้อจำกัดตัวเอง บางครั้งไม่มั่นใจที่จะออกไปนอกบทที่ตัวเองอ่าน แล้วคนเราถ้าไม่ใช้มืออาชีพ การอ่านมันให้ชีวิตชีวาน้อยกว่าการพูด แต่ถ้าไม่มั่นใจก็ต้องเขียน อาจเขียนเป็นธงนำตัวเองนิดหน่อย พอมีประสบการณ์ชั่ว โมงบินสูงขึ้น ก็เลิกเขียนไปเอง คือถ้าตัวเองเข้าถึงงานนั้นจริงๆ จะสามารถพูดไปตามธรรมชาติได้” (จักรภพ เพ็ญแข, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2547)

การบรรยาย

ก่อนจะเริ่มบรรยายพิธีกรอาจมีการพูดคุยกับผู้กำกับรายการเกี่ยวกับลำดับภาพต่างๆ ภายในงาน รวมทั้งตรวจสอบไมโครโฟนและหูฟังและถ้าหากมีผู้บรรยายร่วมพิธีกรจะต้องรู้บุคลิกของเขาว่าเป็นอย่างไร เขาพูดเยอะหรือพูดน้อย มีข้อมูลมากหรือน้อย และเขามั่นใจมากหรือน้อย เหล่านี้เป็นปัจจัยที่พิธีกรจะเลือกบทบาทของตน สำหรับการมีผู้ร่วมบรรยายก็จะช่วยให้พิธีกรรู้สึกสบายใจและเป็นประโยชน์ ตรงที่ผู้ชมรู้ว่าพิธีกรคนนี้ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญของงาน เวลาบรรยายอาจรู้สึกว่ามีมาอ่านข้อมูลแล้วเล่าให้ฟัง เนื่องจากพิธีกรของสถานีคือผู้ที่มารู้ข้อมูลด้วยการอ่าน แล้วศึกษาแต่ไม่ใช่คนที่เข้าทำงานจริงๆ ดังนั้น ในบางงานจะต้องขอผู้ร่วมบรรยายเพราะต้องยอมรับว่าความรู้ของพิธีกรอาจไม่มากพอ แต่พิธีกรต้องควบคุมผู้ร่วมบรรยายให้ได้ มีการให้จังหวะและแบ่งข้อมูลกัน

“ถ้าเป็นอาจารย์ชงทอง จันทรางศุ กับคุณจักรภพ ข้อมูลมันอยู่ในหัว เขาพูดออกมาจากสมองของเขา มันไม่ได้มีมาเป็นแผ่นๆ เหมือนอย่างที่เรเตรียมไป แต่ 2 คนนี้ เขาเป็นผู้เชี่ยวชาญ เขาจะมีความรู้ทุกอย่างอยู่ในหัวของเขา และจะพูดได้เรื่อยๆ เราแค่ไปกระตุ้นให้ความรู้เหล่านี้มันไหลออกมา” (สัมภาษณ์ ธนพร ทวีพาณิชย์, 18 มกราคม 2547)

การให้สัญญาณกันระหว่างพิธีกรกับผู้ร่วมบรรยายก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าพูดซ้อนกันก็ต้องมีคนหนึ่งที่หยุดให้อีกคนพูดต่อ

“สำหรับผู้ที่ให้ข้อมูลเราต้องเตรียมกันก่อนว่าคุณที่พูดตรงนั้นนะ แล้วเดี๋ยวเราจะส่งให้ เพราะถ้ามีผู้บรรยาย 2 คน เดี่ยวจะพูดชนกัน ฟังออกมาแล้วไม่ดี ต้องคุยกันให้ชัดเจนก่อนหรือพอมาถึงตรงนี้ก็ถามเขาไป” (ศุภรัตน์ นาคบุญนำ, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2547)

สำหรับการรับส่งระหว่างกัน มักจะใช้วิธีเรียกชื่อกัน หรือไม่ก็อาจสะกิดหรือชี้ให้ดูก็ได้ เนื่องจากเป็นการทำงานอยู่เบื้องหลังเวทีไม่มีใครเห็น แต่ถ้าผู้บรรยายไม่เคยร่วมงานกันมาก่อน ก็จำเป็นต้องคุยกันก่อนแสดงความคุ้นเคยกับเขาก่อน พิธีกรจะต้องมีการปรับตัวได้ในทันทีทันใดในการบรรยายพิธีกรต้องไม่พูดเร็ว และต้องเว้นจังหวะบ้างให้มีเสียงบรรยากาศ พิธีกรไม่จำเป็นต้องพูดตลอดเวลา เพราะอาจทำให้ผู้ชมรำคาญ บรรยายเฉพาะที่จำเป็นให้ข้อมูลที่ควรจะมีพูดมากน้อยแค่ไหน แต่อย่าให้เงียบไม่มีเสียงอะไรเลย นอกจากนั้นพิธีกรไม่ควรบรรยายทับเสียงที่เป็นเสียงอันศักดิ์สิทธิ์ เช่น เสียงเพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงมหาชัย และไม่บรรยายทับพระสุรเสียง เพราะ

ผู้ชมอยากได้ยินเสียงจริง ได้ยินพระสุรเสียง งานพระราชพิธีเป็นงานที่มีคุณค่ามีความสำคัญในตัวเอง พิธีกรเปรียบเสมือนผู้ที่กำลังพาผู้ชมมางานที่มีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งใหญ่ เหมือนการทำตัวให้เหมาะสมกับงาน เพราะฉะนั้นพิธีกรต้องมีสติจะต้องมีปัญหา มีความอยากรู้อย่างเห็น ในทางวิชาการและในขณะเดียวกันพิธีกรต้องเป็นผู้ตระหนักในความสำคัญของตัวเอง

พิธีกรอาจสอดแทรกความจงรักภักดีเล็กน้อยด้วยใจแทนความรู้สึกของคนไทยความรู้สึกที่เกิดจากการอ่านหนังสือที่รู้กันทั่วไป โดยสิ่งที่พูดต้องสอดคล้องเกิดจากใจและสมองแต่ในขณะเดียวกันก็ต้องมั่นใจว่าสิ่งที่พูดจะไม่ทำให้เกิดเรื่องนอกจากนี้ พิธีกรอาจเตรียมคำพูดสละสลวยไว้จบตอนท้ายหากมีเวลา

นอกจากนี้ ในส่วนของผู้ปฏิบัติหน้าที่ถ่ายทอดสดในแต่ละครั้ง ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจากหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานี สำหรับผู้ปฏิบัติงานภายในสถานีโทรทัศน์ที่พิธีกรจะต้องติดต่อสื่อสารในการทำงานมากที่สุด ได้แก่ ผู้กำกับรายการ ซึ่งเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการลำดับภาพและรูปแบบของรายการ รองลงมาคือ ผู้กำกับเวที ซึ่งเป็นผู้ที่คอยช่วยพิธีกรในการประสานหาข้อมูลรายละเอียดต่างๆของงาน รวมทั้งเป็นสื่อกลางการติดต่อสื่อสารระหว่างพิธีกรกับผู้กำกับรายการในขณะถ่ายทอดสด นอกจากนี้ พิธีกรยังต้องติดต่อกับช่างเสียงซึ่งเป็นผู้ควบคุมอุปกรณ์ที่ใช้ในการการบรรยายที่อาจมีปัญหาคัดข้องได้ และลำดับสุดท้ายที่พิธีกรอาจมีการติดต่อสื่อสารด้วยหากมีโอกาสก็คือ เจ้าหน้าที่กล้อง ซึ่งเป็นผู้ถ่ายภาพที่ปรากฏในรายการ

3. การประเมินผลหลังการถ่ายทอดสด

หลังจากจบการดำเนินงานถ่ายทอดสดและกลับสู่รายการปกติของแต่ละสถานีโทรทัศน์แล้ว สิ่งที่พิธีกรจะต้องทำหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจในการถ่ายทอดสด ได้แก่ การตรวจสอบและประเมินผลงานของตนเอง ทั้งจากผู้กำกับรายการหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของงาน เพื่อให้ทราบถึงปัญหา หรือข้อขัดข้องต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาในส่วนของการทำงานครั้งต่อไป นอกจากนี้ พิธีกรอาจมีการประเมินผลตนเองจากเทปบันทึกภาพภายหลังการถ่ายทอดสด หรือจากคำแนะนำของหัวหน้าผู้บังคับบัญชา และผู้ชมรายการ

ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

จากการเก็บข้อมูลการวิจัย ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยภายในของพิธีกร

การเตรียมตัว

เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวของพิธีกรเอง ที่ค้นคว้าหาความรู้หรือข้อมูลไม่มากพอ เมื่อเห็นภาพพร้อมกับผู้ชมแล้วเกิดข้อกังขาว่าสิ่งนั้นคืออะไร ไม่สามารถอธิบายได้ ซึ่งถ้าหากพิธีกรไม่รู้จริง ก็ไม่ควรที่จะพูดออกไป

เวลาในการเตรียมความพร้อม

เนื่องจากการที่พิธีกรมีเวลาเตรียมตัวน้อย เพราะได้รับมอบหมายงานในเวลาที่ยาวนาน แต่ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบการทำงานในส่วนของสถานีโทรทัศน์ ซึ่งหากเป็นงานที่มีเป็นประจำก็ควรที่จะเก็บข้อมูลต่างๆ ไว้ใช้เป็นประโยชน์ได้

การใช้คำราชาศัพท์

การที่พิธีกรพูดผิดหรือใช้คำราชาศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง อาจเป็นเพราะความเกร็งและกังวล ทั้งนี้พิธีกรอาจเขียนคำราชาศัพท์ที่ต้องใช้ ไว้ดูในขณะบรรยายเพื่อป้องกันความผิดพลาดได้

ผู้ร่วมงาน

เมื่อพิธีกรต้องทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานที่แตกต่างกัน หากมีผู้ที่ไม่ให้ความสนใจกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงาน ก็อาจทำให้พิธีกร ต้องเสียเวลาในการอธิบายข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ของงานมากขึ้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยภายนอก

มีการเปลี่ยนแปลงหมายกำหนดการกะทันหัน

หากมีการเปลี่ยนแปลงหมายกำหนดการ พิธีกรจะต้องแก้ไขสถานการณ์ เช่น เมื่อถึงเวลาเสด็จในหมายกำหนดการ แต่พระองค์ยังไม่เสด็จมาเป็นเวลานาน พิธีกรต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ด้วยความพร้อมที่จะหาข้อมูลให้ท่านผู้ชมไม่ว่าจะเป็นการขอสัมภาษณ์ หรือพูดคุยอะไร ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาร่วมกันกับผู้กำกับรายการ

สถานที่

สถานที่สำหรับนั่งบรรยายของพิธีกร บางครั้งจะมีแสงสะท้อนที่มอนิเตอร์ทำให้ภาพที่ปรากฏไม่ชัดเจนหรือมองไม่เห็นภาพ นอกจากนี้ อาจเป็นสถานที่ที่ไม่สะดวกสบาย เช่น ไม่มีโต๊ะสำหรับวางเอกสารหรือมีเสียงรบกวนจากผู้คนรอบข้าง รวมทั้งอาจเป็นสถานที่ที่อยู่ห่างจากบริเวณงานจนไม่สามารถเห็นบรรยากาศที่แท้จริงหรือประสานข้อมูลในส่วนต่างๆเพิ่มเติมได้

อุปกรณ์ทางด้านเทคนิค

เกิดจากอุปกรณ์ที่ช่วยในการบรรยายของพิธีกรไม่สมบูรณ์ เช่น หูฟังเสีย ทำให้พิธีกรไม่ได้ยินเสียงของตนเองเวลาบรรยายหรืออาจได้ยินเสียงที่ช้ากว่าปกติ ทำให้พิธีกรต้องแยกประสาทในหูให้ได้ เพื่อป้องกันความสับสน รวมทั้งเสียงรบกวนที่เกิดจากอุปกรณ์การติดต่อสื่อสารของเจ้าหน้าที่ภายในงาน

ผลตอบกลับจากผู้ชม

ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดของผู้ชม เนื่องจากการใช้คำราชาศัพท์ที่ทำให้ผู้ชมบางกลุ่มไม่เข้าใจ ก็อาจทำให้พิธีกรถูกตำหนิได้ ถึงแม้จะใช้อย่างถูกต้องก็ตาม

การค้นคว้าหาข้อมูล

เนื่องจาก การเก็บรวบรวมข้อมูลของสถานที่ที่จะค้นคว้านั้น ยังไม่มีการเก็บรวบรวมอย่างเป็นระบบ ทำให้พิธีกรต้องค้นคว้าหาข้อมูลจากหลายสถานที่

จากการเก็บข้อมูล จะเห็นได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพิธีกร สามารถจะเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการทำงาน ทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของพิธีกร ดังนั้นตัวพิธีกรจึงต้องเตรียมตัวให้พร้อม มีสติสัมปชัญญะตลอดเวลา และพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้นได้ อย่างผู้เชี่ยวชาญในการพูดผ่านสื่อโทรทัศน์

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 4 ทักษะและทัศนคติของผู้ชม ที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ทางโทรทัศน์เป็นอย่างไร

ผลจากการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับทักษะและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน ดังนี้

4.1 ทักษะและทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาการและวิชาชีพที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี จากการจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

4.2 ทักษะและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี จากการสำรวจความคิดเห็นด้วยการแจกแบบสอบถาม ในเขตกรุงเทพมหานคร

4.1 ทักษะและทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาการและวิชาชีพ จากการจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล จากการจัดการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ทางด้านพิธีกรทางโทรทัศน์, บุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับสื่อโทรทัศน์ และบุคคลที่เป็นอาจารย์ด้านนิเทศศาสตร์ ซึ่งได้ผลการวิจัยตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

4.1.1. ทักษะและทัศนคติต่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

4.1.2. ทักษะและทัศนคติต่อรูปแบบรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

4.1.1 ทักษะและทัศนคติต่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

จำนวนของพิธีกร

พิธีกรหรือผู้บรรยายในรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ไม่ควรจะมีจำนวนมากหรือน้อยเกินไป เนื่องจากถ้าจัดมากเกินไปจะดูเหมือนแย่งกันบรรยาย อาจทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกรำคาญ หรือถ้ามีพิธีกรคนเดียวก็ควรจะเป็นพิธีกรของทางสถานีโทรทัศน์ แต่อาจจะทำให้พิธีกรต้องเหนื่อย และมีกิริยาอาการเร่ร่อน อย่างเช่น คุณณญาดา ยมะกานนท์ จะพูดเร็วมาก เพราะไม่มีคนช่วยแบ่งจังหวะให้

ดังนั้น ควรจะมีพิธีกร 2 คน คือพิธีกรที่มีความรู้ทางด้านพระราชพิธี และพิธีกรที่เป็นคนของสถานีโทรทัศน์ หรือตัวแทนของสื่อมวลชนที่จะเพิ่มเสริมอีกมุมเข้าไป เพราะบางครั้งทักษะของผู้ร่วมบรรยาย อาจไม่มีความรู้ทางด้านเทคนิคโทรทัศน์ จะมีบางคนที่ไม่รู้มุมกล้อง ถ้าหากมีผู้ที่เชี่ยวชาญเรื่องมุมกล้องเข้าไปประกบก็จะได้ช่วยกัน

การพิจารณาคัดเลือกพิธีกร

นอกจากนี้ พิธีกรก็ควรที่จะคัดเลือกผู้ที่มีบุคลิกภาพและหน้าตาดี จะช่วยดึงดูดความสนใจ แต่สิ่งสำคัญคือ การคัดเลือกพิธีกรให้เหมาะสมกับงาน เช่น พิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณตน และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ ก็ควรคัดเลือกพิธีกรที่เหมาะสมมากกว่า โดยเฉพาะงานพระราชพิธี พิธีกรในรายการไม่ควรจะมีภาพของความตลกหรือความเช่กซ์ จะทำให้ดูไม่น่าเชื่อถือ เพราะภาพลักษณ์ของพิธีกรเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับทางการศึกษานั้น พิธีกรไม่จำเป็นต้องจบการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์ แต่ควรมีความรู้ทางด้านเทคนิคการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ รวมทั้งมีประสบการณ์ในการทำงาน มีการหาข้อมูล เมื่อรู้ข้อบกพร่องก็เพิ่มพูนหาความรู้ จะได้ปรับปรุงพัฒนาตนเองได้ โดยเพศ , อายุ , การศึกษา ไม่มีผลต่อการทำงานแต่ต้องอาศัยประสบการณ์ด้านการพูด การใช้ภาษา เนื่องจากการเป็นพิธีกรถ้ามีประสบการณ์ไม่มากก็จะทำให้พิธีกรไม่เห็นถึงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างฉับพลัน

การเปิดรายการของพิธีกร

จากภาพพิธีกรเปิดรายการจะเห็นได้ว่าลักษณะการยืนของพิธีกรจะดูแข็ง ไม่เป็นธรรมชาติ ถึงแม้จะเป็นงานพระราชพิธี แต่พิธีกรก็ควรผสมผสานแสดงความรู้สึกให้เป็นกันเองกับผู้ชม ไม่ใช่

ตั้งใจมองกล้องมากจนไม่หันมามองกัน นอกจากนั้น พิธีกรบางคนก็หลุดความเป็นทางการไป เช่น ในงานคณะบุคคลเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล พิธีกรคือคุณกันตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา จะเล่นมุกมากเกินไป อีกทั้งพิธีกรคู่ คือคุณรัตน์มณี กังวาลไกล ไม่ได้มีการแนะนำชื่อตนเอง คือทั้งสองท่านไม่ได้เป็นพิธีกรที่มีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักของผู้ชมเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้พิธีกรรับเชิญบางท่านก็ถือสคริปต์ที่เป็นแผ่นกระดาษ ดูไม่เหมาะ ไม่เป็นทางการ ทั้งนี้ พิธีกรสามารถทำให้ดูเป็นธรรมชาติได้ในระดับหนึ่งให้เหมาะกับยุคสมัยแต่ก็ไม่ควรมากเกินไป ในงานที่เป็นทางการพิธีกรควรแสดงความกระชับกระเฉง ทำทางจังหวะการผายมือ หรือการหันไปสนทนา รวมทั้งสีหน้าที่ดูยิ้มแย้มตลอดเวลา

และถ้าหาก พิธีกรต้องพูดในรายการสด ถ้ามีความรู้สึกไม่มั่นใจ สีหน้าจะแข็ง จะแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่ดูอยู่จะจับได้ว่าเขาเพิ่งเริ่มฝึก หรือพูดแบบท่องจำ หากพูดโดยไม่มีความรู้ แต่มาจากการอ่านให้ผู้ชมฟัง พิธีกรก็ควรซักถามผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ร่วมบรรยาย

การแต่งกายของพิธีกร

สำหรับการแต่งกายของพิธีกร ควรให้เหมาะสมตามกาลเทศะซึ่งต้องดูตามข้อกำหนดการ โดยการแต่งกายของพิธีกรตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า สามารถแสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพภายใน ได้แก่ การแสดงออกถึงความมั่นใจ ความกระตือรือร้น และยังแสดงให้เห็นถึงความผิดพลาดจากความไม่พร้อม ส่วนการเดิน การยืน การนั่ง รองเท้า ต่างหู และตำแหน่งของเข็มกลัดที่ติด ก็ยังสามารถสะท้อนบุคลิกภาพภายนอกจากการแต่งกายของพิธีกรได้ด้วย นอกจากนี้ การแต่งกายชุดไทยน่าจะเหมาะสมกว่า เพราะผู้ชมในต่างประเทศให้ความสนใจเรื่องการแต่งกายของพิธีกรว่า เหมาะสมหรือไม่ การแต่งกายชุดไทยจะแสดงออกถึงความเป็นไทย เป็นการแสดงออกที่สำคัญ และเป็นจุดแรกที่จะดึงดูดผู้ชมและบ่งบอกแนวความคิดของงานนั้นว่าเป็นงานพระราชพิธี

การบรรยายของพิธีกร

หลังจากที่พิธีกรได้ปรากฏตัวเพื่อพูดเปิดรายการและนำเข้าสู่การถ่ายทอดสด ลำดับต่อมาคือ การทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายในรายการจนจบ การถ่ายทอดสดซึ่งบทบาทของพิธีกรในการบรรยาย จะเห็นได้ว่าเป็นการแบ่งบทบาทความสำคัญ ระหว่างพิธีกรชายและพิธีกรหญิงไม่เท่ากัน โดยส่วนใหญ่พิธีกรชายมักจะบรรยายมากกว่าพิธีกรหญิง ที่ได้พูดแค่ช่วงเปิดและปิดรายการ จึงควรจะมีการแบ่งข้อมูลในการบรรยายให้พิธีกรเท่า ๆ กัน ถึงแม้จะเป็นพิธีทางด้านทหาร แต่พิธีกรหญิงก็สามารถแสดงบทบาทด้วยการซักถามแสดงความสงสัยเพื่อเพิ่มบทบาทของตน อย่างไรก็ตามพิธีกรในรายการก็สามารถแบ่งเป็น 2 ช่วงได้ คือ ช่วงเปิดรายการและช่วงบรรยายในงานซึ่งต้องดูว่าพิธีกรคนนั้นแสดงก็

บทบาท เพื่อสร้างความเข้าใจให้คนดู บางครั้งพิธีกรอาจเล่นทั้งสองบทบาท หรือบทบาทเดียว เช่น การแข่งขันชกมวย พิธีกรอาจแค่เปิดรายการแล้วมอบหน้าที่ให้คนพากย์มวยเพื่อบรรยายการแข่งขัน เป็นต้น

นอกจากนี้ การบรรยายของพิธีกรไม่ใช่แค่การพูดคุยตามสคริปต์ แต่ต้องเตรียมข้อมูลให้มากกว่านี้เยอะ เพราะยังมีความรู้ที่ชวนแก่การคุยได้มาก ทั้งในเรื่องประวัติความเป็นมา รายละเอียดของสถานที่ สิ่งของสำคัญ ในงานนั้น ๆ รวมทั้งเครื่องแต่งกายของคนในงาน ที่ผ่านมาพิธีกรไม่ทำการบ้าน ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ทำให้สารดูไม่น่าสนใจ สคริปต์เหมือนเดิมทุกปี การบรรยายควรจะต้องเนืองสอดคล้องในเวลา 1 – 2 ชั่วโมง ที่ถ่ายทอด พิธีกรต้องจัดลำดับวางโครงเรื่องอย่างไร พยายามให้สอดคล้องเชื่อมโยง ที่สำคัญพิธีกรไม่ควรบรรยายละเอียดมากในทุกอิริยาบถ เหมือนพิธีกรแสดงภูมิรู้มากไปจนไม่เตรียมเรื่องราชาศัพท์ เมื่อนอกสคริปต์มากไปพอหลุดก็จะพลาดได้ ควรดูกาลเทศะ แต่ให้ความรู้เล่าบรรยายกาในงานพอ ไม่ต้องอธิบายมากจนทำให้ผู้ชมรู้สึกตัวเองโง่ เพราะลีลาการบรรยายแบบครู อยากให้นำเสียงเหมือนการเล่ามากกว่าการสอนหนังสือ เพราะผู้ชมที่มีการศึกษาในอีกระดับจะคิดแบบนี้ ในขณะที่ผู้ชมที่มีการศึกษาทั่วไปจะรู้สึกดี อาจเป็นที่พอใจของคนอีกกลุ่ม

“ระหว่างคุณมาสอนผมกับการที่คุณสอนน้องคุณแล้วผมมาได้ยิน อย่างไหนจะรู้สึกดีกว่ากัน ถ้าหากพิธีกรหญิงสงสัย แล้วถามผู้เชี่ยวชาญ เป็นการคุยกันจะดีกว่า...เขาไม่ได้สอนผู้ชม เขาคุยกันกับเพื่อนเราแอบได้ยิน” (พลตรีสรุต นาควัชระ ที่ปรึกษาผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก, สนนทนาถกลุ่ม, 26 กุมภาพันธ์ 2547)

การใช้คำราชาศัพท์ของพิธีกร

สิ่งที่ยากและดูเหมือนจะเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีที่จะต้องฝึกฝนและระมัดระวังให้มากที่สุดก็คือ การใช้ราชาศัพท์ พิธีกรควรพูดให้ถูกต้องเนื่องจากในวังจะเข้มงวดมากในเรื่องนี้ ไม่ว่าจะเป็นชื่อของพระองค์ท่าน หรือลำดับชั้นของผู้ใหญ่ ผู้อาวุโส เป็นเรื่องที่ลึกซึ้ง พิธีกรต้องพยายามศึกษาจนสามารถพูดออกมาได้เลย ถ้าพิธีกรไม่ถนัดคำราชาศัพท์ ก็ไม่ควรรับหน้าที่นี้ เพราะถ้าผิดพลาด ภาพของพิธีกรจะลดลงไป ดังนั้นพิธีกรควรเลือกงานที่ตนถนัดไม่จำเป็นต้องทำทุกงาน โดยพิธีกรบางคนยังมีปัญหาเรื่องการใช้ราชาศัพท์ และการออกเสียงไม่ชัดเจน ทั้ง ร , ล และคำควบกล้ำ เมื่อพูดไปเรื่อย ๆ จะเริ่มไม่ค่อยชัดบางคำ

พิธีกรที่มาจากผู้ประกาศข่าวทางโทรทัศน์

สถานีโทรทัศน์บางช่องที่ไม่มีพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีโดยเฉพาะ มักจะพิจารณาคัดเลือกพิธีกรจากผู้ประกาศข่าวของช่อง เนื่องจากการออกเสียง อักษรจะถูกต้องชัดเจน และมีใบผู้ประกาศ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ประกาศข่าวทุกคนไม่สามารถมาทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีได้ เพราะการบรรยายของผู้ประกาศข่าวจะเหมือนการรายงานข่าวที่พูดไปตามสคริปต์ แต่พิธีกรจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบ รู้จังหวะซ้ำเร็ว เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างในระหว่างการถ่ายทอด ผู้ประกาศข่าวบางคนพูดเร็วเหมาะกับข่าวบันเทิง และยังบรรยายภาพสดไม่ค่อยได้ ในขณะที่งานพระราชพิธีจำเป็นต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบในการบรรยายบรรยากาศของงาน ซึ่งผู้ประกาศข่าวในพระราชสำนัก อาจทำได้แต่ต้องฝึกเพิ่มเพราะลักษณะงานไม่เหมือนกัน

ข้อดีของการนำผู้ประกาศข่าวหรือพิธีกรรับเชิญที่เป็นผู้เชี่ยวชาญมาทำหน้าที่พิธีกรก็คือ ความมีชื่อเสียงที่ผู้ชมรู้จัก คู่กันเคยและน่าเชื่อถือ แต่ก็ต้องพิจารณาด้วยว่าเป็นงานอะไร การจะเชิญผู้เชี่ยวชาญต้องดูว่าสาระของงานต้องการไหม ถ้าเป็นงานคณะบุคคลเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลที่สวนจิตรลดา อาจารย์ชงทอง ก็ไม่จำเป็นต้องไปเพราะภายในงานไม่สามารถบรรยายอะไรมากไปกว่านั้นได้ หรือถ้าเป็นพิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ เรียนเชิญอาจารย์ชงทองไปก็ไม่เหมาะเพราะเป็นงานของทหาร

เนื่องจากความถี่ของงานพระราชพิธี ไม่ได้มีบ่อย ผู้ชมอาจจดจำพิธีกรในรายการไม่ได้ คนไทยศรัทธาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงไม่มาจับผิดพิธีกร ผู้ชมให้ความสนใจในงานพระราชพิธี ดังนั้น พิธีกรที่มาทำหน้าที่ต้องได้รับการคัดเลือกมาอย่างดี เพราะเป็นตัวแทนของคนไทยทั่วประเทศ

4.1.2 ทักษะและทัศนคติต่อรูปแบบรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

การนำเสนอภาพต่างๆในรายการ

เริ่มตั้งแต่การเปิดรายการถ่ายทอดสด มีรูปแบบรายการที่ไม่น่าสนใจ ควรจะเก็บภาพบรรยากาศแล้วนำมาตัดสลับกับภาพพิธีกรที่กำลังพูดถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ข้างหลัง เพราะเป็นสิ่งที่ผู้ชมอยากรู้ สำหรับมุมมองของภาพดีขึ้น เห็นภาพที่สวยงาม แต่บางช่วงจะดูคับแบน ซึ่งทำให้ดูน่าเบื่อและอึดอัด นอกจากนั้น ควรมีการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญที่อยู่ในงานด้วย ซึ่งขึ้นอยู่กับความน่าสนใจของคำถามด้วย ให้สอดคล้องกับงาน นอกจากนี้ การถ่ายทอดสดงานพระ

ราชพิธีควรนำเสนอภาพที่สวยงาม เพราะถ้าเป็นพระราชพิธีสำคัญที่ถ่ายทอดไปต่างประเทศ ก็ไม่ควรมีภาพที่โกลาหล อย่างเช่น การวิ่งเข้ามาเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดูวุ่นวายมาก ก็ไม่ควรให้ออกอากาศ

รูปแบบรายการ

รายการควรมีสาระมากกว่าการถ่ายทอดสด ควรมีภาพเรื่องราวของรายละเอียดต่าง ๆ ภายในงาน เหมือนงาน APEC จะดูตื่นตื้นน่าสนใจ ถึงแม้ข้อมูลจะซ้ำเดิมทุกปีก็ไม่เป็นไร เพราะจะมีเด็กรุ่นใหม่ขึ้นมาเข้าชม ควรเป็นการนำเสนอวัฒนธรรม มีเรื่องราว มีสารคดีเพื่อเพิ่มสีสันซึ่งต้องดูด้วยว่าเป็นรายการอะไร ถ้ามีพิธีที่ต่อเนื่องมีกิจกรรมที่ผ่านมาซึ่งเกี่ยวข้องกับงานพระราชพิธี ก็ควรทำการบ้านให้แต่ละฝ่ายมาวางแผนทำโครงร่างของงานในการนำเสนอ

หลักเกณฑ์ในการถ่ายทอดรายการ

งานพระราชพิธีที่สำคัญอย่างนี้ ควรถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง ในส่วนของช่วงเวลาและความยาวของรายการ เป็นสิ่งที่กำหนดไม่ได้ ขึ้นอยู่กับจารีตประเพณี ถึงแม้จะมีกลุ่มผู้ชมที่ไม่ติดตามชม แต่ควรพยายามเน้นให้เห็นความสำคัญของรายการ เป็นการอนุรักษ์และต้องทำให้คนสนใจ ซึ่งต้องประกอบด้วยหลาย ๆ ส่วน ไม่ใช่แค่ตัวพิธีกรที่นำเสนอ

การเตรียมงาน

นอกจากนี้ ก่อนที่จะมีการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีประจำ หรือรัฐพิธีในแต่ละปีควรมีการเตรียมงานล่วงหน้าว่าควรนำประเด็นไหนมาเป็นจุดสนใจของผู้ชม เพื่อกระตุ้นให้อยากดู รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์รายการล่วงหน้าว่าจะถ่ายทอดสดวันไหน ตั้งแต่เวลาอะไร ซึ่งรูปแบบรายการเหล่านี้สามารถวางแผนให้น่าสนใจได้

จากการสนทนากลุ่ม(Focus Group) สรุปกล่าวได้ว่า ผู้ทำหน้าที่พิธีกรหรือผู้บรรยายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ควรเป็นผู้พิธีกรชายกับพิธีกรหญิง ทั้งนี้เพื่อความแตกต่างของน้ำเสียง ทำให้พิธีกรมีการเปลี่ยนอารมณ์ และน้ำเสียงไม่คล้ายกันมาก ส่วนการบรรยายไม่ควรพูดคนเดียว แต่ควรเหมือนพูดคุยถามตอบกัน นอกจากนี้ ตอนพิธีกรปิดท้ายรายการเพื่อกล่าวลา ควรจะมีการสรุปให้ผู้ชมรู้สึกประทับใจในพิธีการครั้งนี้ให้มากที่สุด ซึ่งพิธีกรต้องทำหน้าที่นี้ด้วย

พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบ ถ้าพลาดต้องขอภัยทันที ในเรื่องรูปร่างหน้าตา ไม่จำเป็นต้องสวย แต่การพูดของพิธีกรต้องดึงดูดคนให้สนใจ น้ำเสียงร่าเริง ชัดถ้อยชัดคำ ในอนาคตควรมีการสอบพิธีกรเหมือนสอบผู้ประกาศ และหลังจากการถ่ายทอดสด ควรมีโอกาสประเมินผลตอบกลับความคิดเห็น สรุปการทำงานให้พิธีกรด้วย ซึ่งพิธีกรก็ต้องยอมรับ ใจกว้าง เพื่อพัฒนาตนเอง

4.2 ทักษะและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี จากการศึกษาความคิดเห็นจากแบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง “สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์” ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร จากนั้นจึงแสดงการรายงานผลจากการเก็บข้อมูล ซึ่งจำแนกตามรายละเอียดของส่วนต่างๆ ดังนี้

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อพิธีกรและรายการ

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีผลต่อพิธีกรและรายการ

การรายงานผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในส่วนต่างๆ ในรูปของตาราง ซึ่งนำเสนอรายละเอียดตามที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการสำรวจความคิดเห็นด้วยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่รับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์จำนวน 100 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 50 คน และเพศหญิงจำนวน 50 คน โดยมีลักษณะทางประชากรศาสตร์ดังแสดงผลในตารางที่ 4.1 – 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.1
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

เพศ \ ช่วงอายุ	ต่ำกว่า 20	20 – 29	30 – 39	40 – 49	50 ขึ้นไป	รวม
ชาย	4	10	16	8	12	50
ร้อยละ	8.00	20.00	32.00	16.00	24.00	100.00
หญิง	2	16	15	7	10	50
ร้อยละ	4.00	32.00	30.00	14.00	20.00	100.00
รวม	6	26	31	15	22	100
ร้อยละ	6.00	26.00	31.00	15.00	22.00	100.00

ตารางที่ 4.1 : ตารางแสดงระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างที่รับการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์
หมายเหตุ : จุดทศนิยมที่เกิน 0.05 ปัดเศษขึ้น และจุดทศนิยมที่ต่ำกว่า 0.05 ปัดเศษลง

จากตารางที่ 4.1 แสดงระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมีช่วงอายุที่อยู่ในระหว่าง 30 – 39 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 32) รองลงมาคือช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 24) , ช่วงอายุ 20 – 29 ปี (ร้อยละ 20) , ช่วงอายุ 40 – 49 ปี (ร้อยละ 18) และช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 8)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงพบว่า ระดับช่วงอายุที่มากที่สุดคือ 20 – 29 ปี (ร้อยละ 32) , รองลงมาคือช่วงอายุ 30 – 39 ปี (ร้อยละ 30) , ช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 20) , ช่วงอายุ 40 – 49 ปี (ร้อยละ 14) และช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4)

ดังนั้นจากตารางที่ 4.1 สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แบ่งเป็นระดับที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 30 – 39 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 31) รองลงมาคือกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 26) รองลงมาคือช่วงอายุ 20 – 29 ปี (ร้อยละ 22) ช่วงอายุ 40 – 49 ปี (ร้อยละ 15) และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 6)

ตารางที่ 4.2

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา \ เพศ	จำนวนคน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวนคน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	1	5	6	6.00
มัธยมศึกษา	9	8	17	17.00
ปวช. หรือ ปวส.	16	9	25	25.00
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	19	27	46	46.00
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1	6	6.00
รวม	50	50	100	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิงที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 45) รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปวช.หรือ ปวส. (ร้อยละ 25) และรองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 17) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวนเท่ากัน(ร้อยละ 6)

ทั้งนี้ ถ้าแบ่งเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเพศชาย และเพศหญิง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมีผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด (ร้อยละ 19) รองลงมาคือจบการศึกษาระดับ ปวช. หรือ ปวส. (ร้อยละ 16) และจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 9) ตามด้วยจบการศึกษาระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 5) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1)

ส่วนเพศหญิง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 27) รองลงมาคือจบการศึกษาระดับ ปวช. หรือปวส. (ร้อยละ 9) และจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 8) ตามด้วยจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 4) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1)

ตารางที่ 4.3
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	เพศ		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวนคน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	7	9	16	16.00
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	10	8	18	18.00
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	21	12	33	33.00
ธุรกิจส่วนตัว	11	12	23	23.00
แม่บ้าน/เกษียณอายุ	1	9	10	10.00
รวม	50	50	100	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกจ้างบริษัทเอกชน มีจำนวนมากที่สุดทั้งเพศชายและหญิง (ร้อยละ 33) รองลงมาได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 23) นอกจากนั้นก็มีผู้ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และนักเรียน/นักศึกษา ตามลำดับ (ร้อยละ 18 และ 16) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ แม่บ้าน/เกษียณอายุ (ร้อยละ 10)

ทั้งนี้ถ้าแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเพศชายและเพศหญิงพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชนมากที่สุด (ร้อยละ 21) รองลงมาได้แก่ อาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 11) นอกจากนั้นคือ ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และนักเรียนนักศึกษา ตามลำดับ (ร้อยละ 10 และ 7) ส่วนผู้ที่เป็นแม่บ้าน/เกษียณอายุ มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1)

ส่วนเพศหญิง พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชนและธุรกิจส่วนตัวมีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 12) รองลงมาคือแม่บ้าน/เกษียณอายุ (ร้อยละ 9) นอกจากนั้นก็มีผู้ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และเป็นนักเรียน/นักศึกษา ตามลำดับ (ร้อยละ 9 และ 8)

ตารางที่ 4.4

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้/เดือน

รายได้/เดือน	เพศ		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวนคน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 6,000บาท	7	9	16	16.00
6,000 -10,000 บาท	9	10	19	19.00
10,001 – 20,000 บาท	13	25	38	38.00
20,001 – 30,000 บาท	15	2	17	17.00
มากกว่า 30,000 บาท	6	4	10	10.00
รวม	50	50	100	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้/เดือน ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 38) รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท นอกจากนั้นคือกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 6,000 บาท – 10,000 บาท (ร้อยละ 19) และต่ำกว่า 6,000 บาท (ร้อยละ 16) และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 10)

ทั้งนี้ถ้าแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเพศชาย และเพศหญิงพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมีผู้ที่มีรายได้ 20,001 -30,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 15) รองลงมาได้แก่รายได้ 10,001 – 20,000 บาท นอกจากนั้นคือกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,000 -10,000 บาท ตามลำดับ (ร้อยละ 9 และ 7) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 6)

ส่วนเพศหญิงพบว่า มีผู้ที่มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 25) รองลงมาได้แก่ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท (ร้อยละ 10) และผู้ที่มีรายได้ 6,000 – 10,000 บาท (ร้อยละ 9) ตามมาด้วยผู้ที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท (ร้อยละ 4) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 20,001– 30,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 2)

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

ทักษะของผู้ชมต่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

ทักษะต่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีอารมณ์ ความที่มีแนวโน้มที่จะแสดงออกในการสนับสนุนพอใน หรือคัดค้าน ไม่พอใจ ที่มีต่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ผลที่ได้ปรากฏตามตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.5

จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง

จำแนกตามทักษะ ที่มีต่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

ทักษะต่อพิธีกร ถ่ายทอดสดงานพระราช พิธี	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	รวม
มีความรู้เกี่ยวกับงานพระ ราชพิธีและใช้คำราชา ศัพท์ถูกต้อง	7	55	32	6	0	100
มีทักษะในการใช้ภาษา, การออกเสียงในการสื่อ สาร และมีน้ำเสียงที่ เหมาะสม	5	72	17	6	0	100
มีบุคลิกภาพและการแต่ง กายเหมาะสม	7	71	20	2	0	100
ควรเป็นผู้ประกาศข่าว ทางโทรทัศน์	7	35	9	47	2	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างแสดงทักษะที่มีต่อพิธีกรว่า มีความรู้เกี่ยวกับงานพระราชพิธีและใช้คำราชาศัพท์ถูกต้อง ในลักษณะที่เห็นด้วย มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 55) รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ (ร้อยละ 32) และเห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ 7) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยมีจำนวนน้อยกว่า (ร้อยละ 6) และไม่มีจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ 0)

สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ที่แสดงทัศนคติต่อพิธีกรรมที่มีทักษะในการใช้ภาษา,การออกเสียงในการสื่อสารและมีน้ำเสียงที่เหมาะสม มีลักษณะที่เห็นด้วย มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 72) รองลงมาคือไม่แน่ใจ (ร้อยละ 17) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่แสดงทัศนคติว่าเห็นด้วยอย่างยิ่งและไม่เห็นด้วยมีจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ5 และ ร้อยละ6) ทั้งนี้ไม่มีจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ 0)

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังแสดงทัศนคติต่อพิธีกรรมว่ามีบุคลิกภาพและการแต่งกายเหมาะสมในลักษณะที่เห็นด้วยมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 71) รองลงมาคือไม่แน่ใจ(ร้อยละ 20) และเห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ 7) โดยกลุ่มตัวอย่างที่แสดงทัศนคติว่าไม่เห็นด้วยมีจำนวนค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 2)และไม่มีจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ 0)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่แสดงทัศนคติต่อพิธีกรรมว่าควรเป็นผู้ประกาศข่าวทางโทรทัศน์นั้น ปรากฏว่ามีกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วย มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 47) รองลงมาคือเห็นด้วย (ร้อยละ 35) ลำดับต่อมาคือ ไม่แน่ใจ (ร้อยละ 9) และเห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ 7) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 2)

ข้อเสนอแนะที่มีต่อพิธีกรรมถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีต่อพิธีกรรมถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีเพิ่มเติม ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลต่าง ๆ ของคำตอบ โดยผลที่ได้จะนำเสนอข้อมูลเป็นจำนวนและร้อยละ ดังแสดงตารางที่ 4.6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.6
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามคำตอบที่เป็นข้อเสนอแนะต่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

ข้อเสนอแนะที่มีต่อพิธีกร	จำนวน	ร้อยละ
ควรสุภาพเรียบร้อย	8	8.00
ควรมีปฏิภาณไหวพริบ	5	5.00
การแต่งกาย เช่น ชุดไทย	4	4.00
ควรเป็นผู้เชี่ยวชาญงานพระราชพิธี	28	28.00
ควรเป็นผู้ประกาศข่าวที่มีชื่อเสียง	9	9.00
ควรเป็นคารามีชื่อเสียง	4	4.00
ควรระวังเรื่องการใช้ราชาศัพท์	12	12.00
ควรออกเสียงชัดเจนน้ำเสียงไพเราะ	10	10.00
ไม่มีข้อเสนอแนะ	20	20.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเสนอความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีว่าควรเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในงานพระราชพิธีมีจำนวนมากที่สุด(ร้อยละ 28.00) รองลงมาคือให้ระวังเรื่องการใช้ราชาศัพท์ (ร้อยละ 12.00) ข้อเสนอแนะอันดับต่อมาคือ ควรออกเสียงชัดเจน น้ำเสียงไพเราะน่าฟัง (ร้อยละ 9.00) และควรเป็นผู้ประกาศข่าวที่มีชื่อเสียง (ร้อยละ 10.00) ควรสุภาพเรียบร้อย (ร้อยละ 8.00) นอกจากนั้น ก็เป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนค่อนข้างน้อย คือควรมีปฏิภาณไหวพริบ (ร้อยละ 5.00) ส่วนการแต่งกายเช่นชุดไทย และควรเป็นคารามีชื่อเสียง มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 4.00)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เหลือจำนวนร้อยละ 20.00 ไม่มีข้อเสนอแนะต่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

ทัศนคติของผู้ชมต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

ทัศนคติต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีอารมณ์ ความรู้สึกที่มีแนวโน้มที่แสดงออกในการสนับสนุน พอใจหรือคัดค้าน ไม่พอใจต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ผลที่ได้ปรากฏตามตารางที่ 4.7 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7

จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

ทัศนคติต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	รวม
เป็นรายการที่น่าสนใจและน่าติดตาม	11	65	13	11	0	100
มีช่วงเวลาและความยาวของรายการเหมาะสม	2	55	20	22	1	100
ควรถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง	7	52	7	31	3	100
ควรมีสารคดี หรือ การสัมภาษณ์ประกอบ	9	48	10	28	5	100

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างแสดงทัศนคติที่มีต่อรายการว่ามีความน่าสนใจและน่าติดตามชม ในลักษณะที่เห็นด้วย มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 65) รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ (ร้อยละ 13) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่ง และไม่เห็นด้วย มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 11) ทั้งนี้ไม่มีจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงทัศนคติไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ 0)

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังแสดงทัศนคติต่อรายการว่ามีช่วงเวลาและความยาวของรายการเหมาะสม ในลักษณะที่เห็นด้วย มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 55) รองลงมาคือ ไม่เห็นด้วยและไม่แน่ใจ มีจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 22 และร้อยละ 20) ลำดับต่อมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ 2) และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ 1)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่แสดงทัศนคติต่อรายการว่า ควรถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 52) รองลงมาคือ ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ 31) โดยมีกลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยอย่างยิ่งกับไม่แน่ใจ มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 7)รวมทั้ง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ 3)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่แสดงทัศนคติต่อรายการว่า ควรมีสารคดีหรือการสัมภาษณ์ประกอบในรายการ พบว่า มีลักษณะที่เห็นด้วย จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 48) รองลงมาคือ ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ 28) ในขณะที่มีกลุ่มตัวอย่าง ไม่แน่ใจและเห็นด้วยอย่างยิ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 10 และร้อยละ 9) รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ 5)

ข้อเสนอแนะที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีต่อการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีเพิ่มเติม ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลต่าง ๆ ของคำตอบ โดยผลที่ได้จะนำเสนอข้อมูลเป็นจำนวนและร้อยละ ดังแสดงตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

จำแนกตามคำตอบที่เป็นข้อเสนอแนะต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

ข้อเสนอแนะที่มีต่อรายการ	จำนวน	ร้อยละ
ภาพในรายการ	4	4.00
รูปแบบของรายการ	55	55.00
เสียงในรายการ	2	2.00
เวลาและความยาวของรายการ	20	20.00
ไม่มีข้อเสนอแนะ	19	19.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในข้อเสนอแนะต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีเกี่ยวกับรูปแบบของรายการมากที่สุด (ร้อยละ 55) โดยต้องการให้มีการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ในรายการที่น่าสนใจ ส่วนข้อเสนอแนะรองลงมาคือ เรื่องเวลาและความยาวของรายการ (ร้อยละ 20)

ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้ความยาวของรายการสั้น และกระชับกว่าเดิม อีกทั้งควรถ่ายทอดในช่วงเวลาเย็นหลังเลิกงาน ลำดับต่อมาคือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาพในรายการ (ร้อยละ 4) เนื่องจากต้องการชมแต่ภาพของพระมหากษัตริย์เท่านั้น ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเสียงในรายการมีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 2) ซึ่งต้องการให้แก้ไขเรื่องเสียงแทรกต่าง ๆ ในพระราชพิธี

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 19.00 ไม่มีข้อเสนอแนะต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

ทักษะของผู้ชมต่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

จากการที่ผู้วิจัยได้นำรายชื่อของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ จำนวน 9 รายชื่อ มาสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า รู้จักพิธีกรท่านใด โดยสามารถระบุได้มากกว่า 1 ชื่อ นอกจากนั้นยังสามารถระบุรายชื่อพิธีกรที่รู้จักเพิ่มเติมได้ โดยผลที่ได้จะนำเสนอข้อมูลเป็นจำนวนและร้อยละ ดังแสดงตารางที่ 4.9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.9
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามพิธีกรที่กลุ่มตัวอย่างรู้จัก

พิธีกรถ่ายทอดสดงาน พระราชพิธีที่กลุ่มตัวอย่างรู้จัก	รวม	
	จำนวน	ร้อยละ
1. รศ.ชงทอง จันทรางศุ	41	10.30
2. คุณจักรภพ เพ็ญแข	69	17.34
3. พล.ต.ประพาส สกุนตนาค	26	6.53
4. คุณกันตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา	32	8.04
5. คุณสายสวรรค์ ขันยั้ง (ไอทีวี)	65	16.33
6. คุณญาดา ยมะกานนท์ (ช่อง 3)	34	8.54
7. คุณรัตน์มณี กังวาลไกล (ช่อง 5)	24	6.03
8. คุณศุภรัตน์ นาคบุญนำ (ช่อง 7)	82	20.60
9. คุณธนพร ทวีพาณิชย์ (ช่อง 9)	16	4.02
10. ระบุชื่อพิธีกรคนอื่น.....	9	2.26
รวม	398	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างรู้จักพิธีกร คือ คุณศุภรัตน์ นาคบุญนำ มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 20.60) รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่รู้จักพิธีกร คุณจักรภพ เพ็ญแข (ร้อยละ 17.34) และกลุ่มตัวอย่างที่รู้จักพิธีกรคุณสายสวรรค์ ขันยั้ง (ร้อยละ 16.33) โดยกลุ่มตัวอย่างที่รู้จักพิธีกรคนอื่น ๆ เรียงตามลำดับ ได้แก่ รศ.ชงทอง จันทรางศุ (ร้อยละ 10.30) คุณญาดา ยมะกานนท์ (ร้อยละ 8.54) คุณกันตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา (ร้อยละ 8.04) พลตรีประพาส สกุนตนาค (ร้อยละ 6.53) และ คุณรัตน์มณี กังวาลไกล (ร้อยละ 6.03) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่รู้จักพิธีกร คุณธนพร ทวีพาณิชย์ มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.02)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 2.26 ที่ระบุชื่อพิธีกรคนอื่น ได้แก่ คุณอาคม มกรานนท์, คุณพิชัย วาสนาส่ง และคุณคันสนีย์ นาคพงษ์

ทั้งนี้ การเก็บข้อมูลมีสิ่งที่น่าสนใจคือ กลุ่มตัวอย่างบางส่วน จะไม่รู้จักพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์บางคน โดยให้เหตุผลว่า ไม่เคยเห็นหน้าและจำชื่อไม่ได้

ตารางที่ 4.10

จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามพิธีกรที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบ

พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบ	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
1. รศ.ชงทอง จันทรางค์	6	7	13	16.05
2. คุณจักรภพ เพ็ญแข	18	9	27	33.33
3. พล.ต.ประพาส สกุนตนาค	1	1	2	2.47
4. คุณกัณฑชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา	1	2	3	3.70
5. คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง (ไอทีวี)	5	8	13	16.05
6. คุณญาดา ยมะกานนท์ (ช่อง 3)	0	0	0	0.00
7. คุณรัตน์มณี กังวาลไกล (ช่อง 5)	0	1	1	1.23
8. คุณศุภรัตน์ นาคบุญญา (ช่อง 7)	7	14	21	25.93
9. คุณชนพร ทวีพาณิชย์ (ช่อง 9)	1	0	1	1.23
รวม	39	42	81	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบพิธีกร คุณจักรภพ เพ็ญแข มากที่สุด (ร้อยละ 33.33) รองลงมาคือชื่นชอบพิธีกร คุณศุภรัตน์ นาคบุญญา (ร้อยละ 25.93) และชื่นชอบพิธีกร รศ.ชงทอง จันทรางค์ กับคุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 16.05) นอกจากนี้ลำดับพิธีกรที่ชื่นชอบ ต่อมาได้แก่ คุณกัณฑชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา (ร้อยละ 3.70) พลตรีประพาส สกุนตนาค (ร้อยละ 2.47) และกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบพิธีกร คุณรัตน์มณี กังวาลไกล กับคุณชนพร ทวีพาณิชย์ มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 1.23)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เหลือจำนวนร้อยละ 19.00 ไม่มีความชื่นชอบในตัวพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีคนใดเป็นพิเศษ

จากกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ในแต่ละคน ผู้วิจัยได้สรุปเหตุผลที่ชื่นชอบและจำแนกข้อมูลต่าง ๆ ของคำตอบมานำเสนอข้อมูล เป็นจำนวนและร้อยละ ดังแสดงตารางที่ 4.11 – 4.15

ตารางที่ 4.11

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามเหตุผลที่ชื่นชอบพิธีกร ได้แก่ คุณจักรภพ เพ็ญแข

เหตุผลที่ชื่นชอบพิธีกร คุณจักรภพ เพ็ญแข	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
การออกเสียงดี ชัดเจน	2	1	3	11.11
น้ำเสียงดี มีการเน้นคำ	2	3	5	18.52
บุคลิกภาพโดยรวมดี	3	1	4	14.81
มีความรู้และให้ข้อมูลดี	10	4	14	51.85
มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก	1	0	1	3.70
รวม	18	9	27	100.00

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณ จักรภพ เพ็ญแข ได้ให้เหตุผลว่า มีความรู้และให้ข้อมูลดี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 51.85) รองลงมาได้แก่ น้ำเสียงดี มีการเน้นคำ (ร้อยละ 18.52) บุคลิกภาพโดยรวมดี (ร้อยละ 14.81) และเหตุผลอันดับต่อมา คือการออกเสียงชัดเจน (ร้อยละ 11.11) และมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก (ร้อยละ 3.70)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.12

จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามเหตุผลที่ชื่นชอบพิธีกร ได้แก่ คุณศุภรัตน์ นาคบุญนำ

เหตุผลที่ชื่นชอบพิธีกร คุณศุภรัตน์ นาคบุญนำ	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
ออกเสียงดี ชัดเจน	3	6	9	42.86
น้ำเสียงไพเราะ	1	3	4	19.05
บุคลิกภาพโดยรวมดี	1	2	3	14.29
ลีลาการอ่านข่าวดี	1	1	2	9.52
เป็นผู้ประกาศข่าวที่มี ชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก	1	2	3	14.29
รวม	7	14	21	100.00

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณศุภรัตน์ นาคบุญนำ ได้ให้เหตุผลว่า ออกเสียงดี ชัดเจน มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 42.86) รองลงมาได้แก่ น้ำเสียงไพเราะ (ร้อยละ 19.05) ส่วนเหตุผลที่ชื่นชอบเพราะบุคลิกภาพโดยรวมดี และเป็นผู้ประกาศข่าวที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 14.29) ตามด้วยเหตุผลที่ชื่นชอบเพราะลีลาการอ่านข่าวดี (ร้อยละ 9.52)

ตารางที่ 4.13

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามเหตุผลที่ชื่นชอบ พิธีกร ได้แก่ รศ.ชงทอง จันทรางศุ

เหตุผลที่ชื่นชอบพิธีกร รศ.ชงทอง จันทรางศุ	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
การออกเสียงดี ชัดเจน	1	1	2	15.38
มีความรู้เกี่ยวกับงานพระราชพิธี	4	4	8	61.54
ใช้คำราชาศัพท์ถูกต้อง	1	1	2	15.38
มีความน่าเชื่อถือ	0	1	1	7.69
รวม	6	7	13	100.00

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ รศ.ชงทอง จันทรางศุ ได้ให้เหตุผลว่า เพราะมีความรู้เกี่ยวกับงานพระราชพิธี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 61.54) รองลงมาคือ การออกเสียงดี ชัดเจน และใช้คำราชาศัพท์ถูกต้อง ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 15.38) ลำดับต่อมาเหตุผลที่มีความน่าเชื่อถือมีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.69)

ตารางที่ 4.14

จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามเหตุผลที่ชื่นชอบพิธีกร ได้แก่ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง

เหตุผลที่ชื่นชอบพิธีกร คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
การออกเสียงดี ชัดเจน	3	4	7	53.85
น้ำเสียงไพเราะ	0	1	1	7.69
ลีลาการอ่านข่าวดี	2	0	2	15.38
บุคลิกภาพโดยรวมดี	0	3	3	23.08
รวม	5	8	13	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง ได้ให้เหตุผลว่า การอ่านออกเสียงดี ชัดเจน มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 53.85) รองลงมาคือบุคลิกภาพโดยรวมดี (ร้อยละ 23.08) ลีลาการอ่านดี (ร้อยละ 15.38) และน้ำเสียงไพเราะ (ร้อยละ 7.69)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ได้แก่ คุณกัณตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา พลตรีประพาศ สกุนตนาถ คุณรัตนันณี กังวาลไกลและคุณธนพร ทวีพาณิชย์ ซึ่งมีจำนวนค่อนข้างน้อย แต่เนื่องจากกลุ่มตัวอย่าง 1 คน ได้ให้เหตุผลที่ชื่นชอบตัวพิธีกร 1 คนเช่นกัน ผู้วิจัยจึงสรุปเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นว่าในตารางเดียวกัน ดังตารางที่ 4.15 ดังนี้

ชื่อพิธีกรงานพระราชพิธี	เหตุผลที่ชอบ
1. คุณกันตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา	ออกเสียงชัดเจน น้ำเสียงดี บุคลิกน่าเชื่อถือ ใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง
2. พลตรีประภาศ สกุนตนาถ	มีความรู้ในงานพระราชพิธี ใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง
3. คุณรัตนมณี กังวาลไกล	ออกเสียงชัดเจน ยิ้มแย้ม ใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง
4. คุณชนพร ทวีพาณิชย์	บุคลิกภาพดี

ตารางที่ 4.15 : ตารางแสดงเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

สำหรับคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ระบุชื่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีที่ไม่ชอบพร้อมเหตุผล ปรากฏว่า ไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่ให้คำตอบว่า ไม่ชอบพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น สำหรับความชื่นชอบพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ผู้วิจัยจึงจำแนกลักษณะของช่วงอายุ การศึกษา และอาชีพ เพื่อแยกแยะให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในกลุ่มใดบ้างที่ชื่นชอบพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีท่านใด โดยแสดงผลตั้งแต่ตารางที่ 4.16 – 4.27

ตารางที่ 4.16

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามช่วงอายุที่ชื่นชอบคุณจักรภพ เพ็ญแข

ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ คุณจักรภพ เพ็ญแข	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20	1	1	2	8.33
20 – 29	5	4	9	36.11
30 – 39	5	2	7	25.00
40 – 49	5	0	5	13.89
50 ขึ้นไป	2	2	4	16.67
รวม	18	9	27	100.00

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณจักรภพ เพ็ญแข จะอยู่ในช่วงอายุ 20 - 29 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 36.11) รองลงมาคือช่วงอายุ 30 -39 ปี (ร้อยละ 25) ช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 16.67.) และช่วงอายุ 40-49 ปี (ร้อยละ 13.89) ส่วนช่วงอายุต่ำกว่า 20ปี มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 8.33)

ตารางที่ 4.17

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับการศึกษา ที่ชื่นชอบคุณจักรภพ เพ็ญแข

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ที่ชื่นชอบ คุณจักรภพ เพ็ญแข	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	0	1	1	5.56
มัธยมศึกษา	1	1	2	8.33
ปวช. หรือ ปวส.	6	0	6	16.67
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	8	7	15	61.11
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0	3	8.33
รวม	18	9	27	100.00

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณจักรภพ เพ็ญแข จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด (ร้อยละ 61.11) รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับ ปวช.หรือ ปวส. (ร้อยละ 16.67) ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 5.56)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.18
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามอาชีพ ที่ชื่นชอบคุณจักรภพ เพ็ญแข

อาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ คุณจักรภพ เพ็ญแข	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	2	2	4	16.67
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4	1	5	16.67
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	7	3	10	36.11
ธุรกิจส่วนตัว	4	2	6	22.22
แม่บ้าน/เกษียณอายุ	1	1	2	8.33
รวม	18	9	27	100.00

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณจักรภพ เพ็ญแข จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชนมากที่สุด (ร้อยละ 36.11) รองลงมาได้แก่ ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 22.22) อันดับต่อมาคือ เป็นนักเรียนนักศึกษาและข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 16.67) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแม่บ้าน/เกษียณอายุ มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 8.33)

ตารางที่ 4.19
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามช่วงอายุ ที่ชื่นชอบคุณสุภรัตน์ นาคบุญนำ

ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ ชื่นชอบ คุณสุภรัตน์ นาคบุญนำ	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20	2	0	2	14.29
20 – 29	2	9	11	46.43
30 – 39	1	2	3	14.29
40 – 49	1	1	2	10.71
50 ขึ้นไป	1	2	3	14.29
รวม	7	14	21	100.00

จากตารางที่ 4.19 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ คุณสุภรัตน์ นาคบุญนำ จะอยู่ในช่วงอายุ ระหว่าง 20-29 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 46.43) รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 20 ปี ช่วงอายุ 30-39 ปี และ อายุ 50 ปีขึ้นไป มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 14.29) และช่วงอายุ 40-49 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 10.71)

ตารางที่ 4.20

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับการศึกษา ที่ชื่นชอบคุณสุภรัตน์ นาคบุญนำ

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ที่ชื่นชอบ คุณสุภรัตน์ นาคบุญนำ	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	0	1	1	3.57
มัธยมศึกษา	1	4	5	21.43
ปวช. หรือ ปวส.	4	2	6	35.71
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	1	7	8	32.14
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0	1	7.14
รวม	7	14	21	100.00

จากตารางที่ 4.20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณสุภรัตน์ นาคบุญนำ จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับ ปวช.หรือ ปวส. มากที่สุด (ร้อยละ 35.71) รองลงมาคือจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 32.14) ตามด้วยจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา(ร้อยละ 21.43) และจบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 7.14) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 3.57)

ตารางที่ 4.21
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามอาชีพ ที่ชื่นชอบคุณสุภรัตน์ นาคบุญนำ

อาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ คุณสุภรัตน์ นาคบุญนำ	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	2	4	6	28.57
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2	1	3	17.86
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	1	3	4	17.86
ธุรกิจส่วนตัว	2	2	4	21.43
แม่บ้าน/เกษียณอายุ	0	4	4	14.29
รวม	7	14	21	100.00

จากตารางที่ 4.21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณสุภรัตน์ นาคบุญนำ จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพนักเรียนนักศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 28.57) รองลงมาได้แก่อาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 21.43) ลำดับต่อมาคือประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 17.86) และประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน (ร้อยละ 17.86) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพแม่บ้าน /เกษียณอายุ มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 14.29)

ตารางที่ 4.22
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามช่วงอายุ ที่ชื่นชอบ รศ. ชงทอง จันทรางศุ

ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ ชื่นชอบ รศ. ชงทอง จันทรางศุ	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20	0	0	0	0.00
20 – 29	0	1	1	7.14
30 – 39	1	3	4	29.76
40 – 49	1	1	2	15.48
50 ขึ้นไป	4	2	6	47.62
รวม	6	7	13	100.00

จากตารางที่ 4.22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ รศ. ชงทอง จันทรางศุ จะอยู่ในช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป มากที่สุด (ร้อยละ 47.62) รองลงมาคือช่วงอายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 29.76) ช่วงอายุ 40-49 ปี (ร้อยละ 15.48) และช่วงอายุ 20-29 ปี (ร้อยละ 7.14) ส่วนช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.00)

ตารางที่ 4.23

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับการศึกษา ที่ชื่นชอบ รศ. ชงทอง จันทรางศุ

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ที่ชื่นชอบ รศ. ชงทอง จันทรางศุ	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	0	0	0	0
มัธยมศึกษา	1	1	2	15.48
ปวช. หรือ ปวส.	1	1	2	15.48
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	4	4	8	61.90
สูงกว่าปริญญาตรี	0	1	1	7.14
รวม	6	7	13	100.00

จากตารางที่ 4.23 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ รศ. ชงทอง จันทรางศุ จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด (ร้อยละ 61.90) รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 15.48) ตามด้วยจบการศึกษาระดับ ปวช.หรือ ปวส. (ร้อยละ 15.48) และจบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 7.14) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.00)

ตารางที่ 4.24

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามอาชีพ ที่ชื่นชอบ รศ. ชงทอง จันทรางศุ

อาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ รศ. ชงทอง จันทรางศุ	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	0	0	0	0.00
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2	4	6	45.24
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	3	1	4	32.14
ธุรกิจส่วนตัว	1	1	2	15.48
แม่บ้าน/เกษียณอายุ	0	1	1	7.14
รวม	6	7	13	100.00

จากตารางที่ 4.24 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ รศ. ชงทอง จันทรางศุ จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจมากที่สุด (ร้อยละ 45.24) รองลงมา ได้แก่ อาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน (ร้อยละ 32.14) ลำดับต่อมาคือประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 15.48) และประกอบอาชีพแม่บ้าน/เกษียณอายุ (ร้อยละ 7.14) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพนักเรียนนักศึกษา มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.00)

ตารางที่ 4.25

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามช่วงอายุ ที่ชื่นชอบ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง

ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ ชื่นชอบ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20	0	1	1	6.25
20 – 29	0	1	1	6.25
30 – 39	3	3	6	48.75
40 – 49	1	2	3	22.5
50 ขึ้นไป	1	1	2	16.25
รวม	5	8	13	100

จากตารางที่ 4.25 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง จะอยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 48.75) รองลงมาคือช่วงอายุ 40-49 ปี (ร้อยละ 22.50) ช่วงอายุ 50ปีขึ้นไป (ร้อยละ 16.25) และช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี และอายุ 20-29 ปี มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 6.25)

ตารางที่ 4.26

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับการศึกษา ที่ชื่นชอบ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ที่ชื่นชอบ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	0	2	2	12.50
มัธยมศึกษา	1	0	1	10.00
ปวช. หรือ ปวส.	1	1	2	16.25
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	3	5	8	61.25
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0	0	0.00
รวม	5	8	13	100.00

จากตารางที่ 4.26 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด (ร้อยละ 61.25) รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับ ปวช.หรือ ปวส. (ร้อยละ 16.25) ตามด้วยจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 12.50) และจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 10.00) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.00)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.27
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามอาชีพ ที่ชื่นชอบ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง

อาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	0	2	2	12.50
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1	2	3	22.50
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	4	2	6	52.50
ธุรกิจส่วนตัว	0	1	1	6.25
แม่บ้าน/เกษียณอายุ	0	1	1	6.25
รวม	5	8	13	100.00

จากตารางที่ 4.27 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชนมากที่สุด (ร้อยละ 52.50) รองลงมาได้แก่อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 22.50) ประกอบอาชีพนักเรียนนักศึกษา (ร้อยละ 12.50) และประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและแม่บ้าน/เกษียณอายุ มีจำนวนน้อยที่สุดเท่ากัน (ร้อยละ 6.25)

ทัศนคติของผู้ชมต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

จากการที่ผู้วิจัยได้นำ รายชื่อของงานพระราชพิธีประจำ รัฐพิธีและพิธี ที่มีการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย จำนวน 6 รายการ มาสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยผลที่ได้นั้นผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูล เป็นจำนวนและร้อยละ ดังแสดงตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28

จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
ทัศนคติที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

รายการถ่ายทอดสด งานพระราชพิธี	ชอบชม		ไม่ชอบชม		ไม่ได้ชม		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. พระราชพิธีพืชมงคล	75	75.00	22	22.00	3	3.00	100
2. พระราชพิธีเสด็จฯ ถวายผ้ากฐิน	81	81.00	12	12.00	7	7.00	100
3. พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตน ฯ	68	68.00	30	30.00	2	2.00	100
4. คณะบุคคลเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล	72	72.00	24	24.00	4	4.00	100
5. พิธีถวายเครื่องราชสักการะ ฯ	88	88.00	11	11.00	1	1.00	100
6. งานสโมสรสันนิบาต	53	53.00	38	38.00	9	9.00	100

จากตารางที่ 4.28 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งชอบ การถ่ายทอดสดพิธีถวายเครื่องราชสักการะ และจุดเทียนชัยถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ ณ ท้องสนามหลวง มากที่สุด (ร้อยละ 88) รองลงมา คือพระราชพิธีเสด็จฯถวายผ้าพระกฐิน โดยกระบวนพยุหยาตราชลมารค (ร้อยละ 81) และพระราช พิธีพืชมงคล จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ (ร้อยละ 75) ลำดับถัดมาได้แก่ คณะบุคคลต่างๆ เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล ณ ศาลาดุสิดาลัย (ร้อยละ 72) ตามด้วย พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวน สนามของทหารรักษาพระองค์ (ร้อยละ 68) และงานสโมสรสันนิบาต ณ สนามหน้าตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล (ร้อยละ 53)

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างไม่ชอบชม การถ่ายทอดสดงานสโมสรสันนิบาต ณ สนามตึก ไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล มากที่สุด (ร้อยละ 38) รองลงมาคือพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวน สนามของทหารรักษาพระองค์ (ร้อยละ 30) ลำดับต่อมาได้แก่ คณะบุคคลต่างๆเข้าเฝ้าฯ ถวายพระ พรชัยมงคล ณ ศาลาดุสิดาลัย (ร้อยละ 24) พระราชพิธีพืชมงคล จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ (ร้อย ละ 22) พระราชพิธีเสด็จฯถวายผ้าพระกฐิน โดยกระบวนพยุหยาตราชลมารค (ร้อยละ 12) และพิธี ถวายเครื่องราชสักการะและจุดเทียนชัยถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ ณ ท้องสนามหลวง (ร้อยละ 11)

สำหรับรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีที่กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ชม คือ การถ่ายทอดสดงานสโมสรสันนิบาต ณ สนามศุภชลาศัย ไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล มากที่สุด (ร้อยละ 9) รองลงมาคือพระราชพิธีเสด็จถวายผ้าพระกฐิน โดยกระบวนการพยุหยาตราชลมารค (ร้อยละ 7) , คณะบุคคลต่างๆ เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล ณ ศาลาศิวลาภ (ร้อยละ 4) พระราชพิธีพืชมงคล จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ (ร้อยละ 3) พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ (ร้อยละ 2) ลำดับต่อมาได้แก่พิธีถวายเครื่องราชสักการะ และจุดเทียนชัยถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ ณ ท้องสนามหลวง (ร้อยละ 1)

ทั้งนี้เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยได้จำแนกลักษณะของ เพศ ช่วงอายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแยกแยะให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มใดบ้าง ที่ชอบชมหรือไม่ชอบชม การถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี รายการใด

โดยจะแสดงผลข้อมูลตามตารางที่ 4.29 – 4.34 ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.29
จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติ
ที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีพืชมงคลฯ

ทัศนคติต่อรายการ ข้อมูลส่วนบุคคล	ชอบชม	ไม่ชอบชม	ไม่ได้ชม
เพศ			
ชาย	39	11	2
หญิง	36	11	1
อายุ			
ต่ำกว่า 20 ปี	3	2	0
20-29 ปี	21	5	0
30-39 ปี	24	8	1
40-49 ปี	8	5	1
50 ปีขึ้นไป	19	2	1
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	3	2	0
มัธยมศึกษา	11	4	0
ปวช. / ปวส.	22	3	0
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	32	11	3
สูงกว่าปริญญาตรี	4	2	0
อาชีพ			
นักเรียน / นักศึกษา	11	5	0
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	16	2	0
ลูกจ้างบริษัท	23	6	3
ธุรกิจส่วนตัว	17	7	0
แม่บ้าน / เกษียณอายุ	8	2	0
รายได้ต่อเดือน			
ต่ำกว่า 6,000 บาท	12	5	0
6,001-10,000 บาท	13	4	0
10,001-20,000 บาท	33	3	2
20,001-30,000 บาท	13	5	0
มากกว่า 30,000 บาท	4	5	1

จากตารางที่ 4.29 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชอบชมการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีพืชมงคลฯ จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชาย (ร้อยละ 39) มีช่วงอายุ 30 – 39 ปี (ร้อยละ 24) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 32) ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างบริษัท (ร้อยละ 23) และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท(ร้อยละ 33)

โดยเหตุผล ที่กลุ่มตัวอย่างชอบชมรายการ เนื่องจากเนื้อหาของรายการที่เป็นประเพณีโบราณหาชมได้ยาก มีคุณค่าควรอนุรักษ์ให้อนุชนรุ่นหลังได้รับชม อีกทั้งยังเป็นพิธีกรรมเสี่ยงทายที่น่าสนใจ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ชอบชม การถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีพืชมงคลฯ จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 11) มีช่วงอายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 8) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 11) ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 7) และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 6,000 บาท , 20,001 – 30,000 บาทและมากกว่า 30,000 บาท มีจำนวนอย่างละเท่าๆกัน(ร้อยละ 5)

โดยเหตุผล ที่กลุ่มตัวอย่างไม่ชอบชมรายการ เนื่องจากความยาวของรายการ รวมถึง การเป็นพระราชพิธีประจำที่มีรายละเอียดเหมือนกันทุกปี ไม่มีรูปแบบรายการที่น่าสนใจและไม่มีมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับผู้ชมบางกลุ่ม

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ชมรายการนั้น จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชาย(ร้อยละ 2) มีช่วงอายุ 30-39 ปี , 40-49 ปีและ 50 ปีขึ้นไป จำนวนอย่างละเท่าๆกัน (ร้อยละ 1) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 3) ประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัท (ร้อยละ 3)และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท(ร้อยละ 2)

ตารางที่ 4.30
จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติ
ที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดพระราชพิธีเสด็จถวายผ้าพระกฐินฯ

ทัศนคติต่อรายการ ข้อมูลส่วนบุคคล	ชอบชม	ไม่ชอบชม	ไม่ได้ชม
เพศ			
ชาย	39	8	3
หญิง	42	4	4
อายุ			
ต่ำกว่า 20 ปี	3	2	1
20-29 ปี	18	5	3
30-39 ปี	22	2	1
40-49 ปี	13	1	1
50 ปีขึ้นไป	19	2	1
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	6	0	0
มัธยมศึกษา	13	3	1
ปวช. / ปวส.	17	6	2
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	39	3	4
สูงกว่าปริญญาตรี	6	0	0
อาชีพ			
นักเรียน / นักศึกษา	11	4	1
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	15	2	1
ลูกจ้างบริษัท	27	4	1
ธุรกิจส่วนตัว	20	1	3
แม่บ้าน / เกษียณอายุ	8	1	1
รายได้ต่อเดือน			
ต่ำกว่า 6,000 บาท	11	5	1
6,001-10,000 บาท	14	1	2
10,001-20,000 บาท	31	3	4
20,001-30,000 บาท	16	2	0
มากกว่า 30,000 บาท	9	1	0

จากตารางที่ 4.30 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชอบชมการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีเสด็จฯ ถวาย
ผ้าพระกฐิน จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง (ร้อยละ 42) มีช่วงอายุ 30 – 39 ปี (ร้อยละ 28) จบการ
ศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 39) ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างบริษัท (ร้อยละ 27) และ
มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท(ร้อยละ 31)

โดยเหตุผล ที่กลุ่มตัวอย่างชอบชมรายการ เนื่องจากเป็นพระราชพิธีที่หาชมได้ยาก และม
ีความสวยงามเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ชอบชม การถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีเสด็จฯถวายผ้าพระกฐิน
จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 8) มีช่วงอายุ 20 - 29 ปี (ร้อยละ 5) จบการศึกษาระดับ
ปวช.หรือ ปวส. (ร้อยละ6) เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาและลูกจ้างบริษัทเอกชน (ร้อยละ 4) นอกจากนี้
นี้ยังมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 6,000 บาท (ร้อยละ 5)

โดยเหตุผล ที่กลุ่มตัวอย่างไม่ชอบชมรายการ เนื่องจากความยาวของรายการที่ค่อนข้างจะ
นาน

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ชมรายการนั้น จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง (ร้อยละ4) มี
ช่วงอายุ 20-29 ปี (ร้อยละ 3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 4) ประกอบอาชีพ
ธุรกิจส่วนตัวบริษัท (ร้อยละ3)และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท(ร้อยละ4)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.31
จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติ
ที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนฯ

ทัศนคติต่อรายการ ข้อมูลส่วนบุคคล	ชอบชม	ไม่ชอบชม	ไม่ได้ชม
เพศ			
ชาย	40	9	1
หญิง	28	21	1
อายุ			
ต่ำกว่า 20 ปี	2	4	0
20-29 ปี	20	4	1
30-39 ปี	18	13	1
40-49 ปี	10	5	0
50 ปีขึ้นไป	18	4	0
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	4	2	0
มัธยมศึกษา	12	5	0
ปวช. / ปวส.	18	8	0
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	29	14	2
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1	0
อาชีพ			
นักเรียน / นักศึกษา	10	6	0
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	13	4	1
ลูกจ้างบริษัท	24	8	0
ธุรกิจส่วนตัว	15	8	1
แม่บ้าน / เกษียณอายุ	6	4	0
รายได้ต่อเดือน			
ต่ำกว่า 6,000 บาท	10	7	0
6,001-10,000 บาท	11	4	2
10,001-20,000 บาท	25	13	0
20,001-30,000 บาท	16	2	0
มากกว่า 30,000 บาท	6	4	0

จากตารางที่ 4.31 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชอบชมการถ่ายทอดสด พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนฯ จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชาย (ร้อยละ 40) มีช่วงอายุ 20 – 29 ปี (ร้อยละ 20) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 29) ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างบริษัท (ร้อยละ 24) และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท(ร้อยละ 25)

โดยเหตุผล ที่กลุ่มตัวอย่างชอบชมรายการ เนื่องจากเป็นพิธีที่ยิ่งใหญ่แสดงให้เห็นถึงความสามัคคี ความพร้อมเพรียงมีระเบียบวินัยของทหารรักษาพระองค์ ในการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ อีกทั้งยังประกอบด้วยภาพและการแต่งกายที่สวยงาม

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ชอบชม การถ่ายทอดสดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนฯ จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 21) มีช่วงอายุ 30 - 39 ปี (ร้อยละ 13) จบการศึกษาระดับ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 14) ประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชนและธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 8) นอกจากนี้ยังมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 13)

โดยเหตุผล ที่กลุ่มตัวอย่างไม่ชอบชมรายการ เนื่องจาก ไม่มีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับผู้ชมบางกลุ่ม อีกทั้งความยาวของรายการที่ค่อนข้างจะนานจึงทำให้รายการไม่น่าสนใจ

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ชมรายการนั้น จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิง (ร้อยละ1) มีช่วงอายุ 20-29 ปี , 30 – 39 ปี (ร้อยละ 1) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 2) ประกอบอาชีพข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ,ธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ1)และมีรายได้ต่อเดือน 6,001 – 10,000 บาท(ร้อยละ2)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.32
จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติ
ที่มีต่อรายการถ่ายทอดคณะบุคคลเข้าเฝ้าฯถวายพระพรชัยมงคล

ทัศนคติต่อรายการ ข้อมูลส่วนบุคคล	ชอบชม	ไม่ชอบชม	ไม่ได้ชม
เพศ			
ชาย	33	14	3
หญิง	39	10	1
อายุ			
ต่ำกว่า 20 ปี	2	2	2
20-29 ปี	18	7	1
30-39 ปี	20	11	0
40-49 ปี	12	2	1
50 ปีขึ้นไป	20	2	0
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	5	1	0
มัธยมศึกษา	14	2	1
ปวช. / ปวส.	15	9	1
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	37	9	0
สูงกว่าปริญญาตรี	1	3	2
อาชีพ			
นักเรียน / นักศึกษา	9	5	2
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	15	2	1
ลูกจ้างบริษัท	25	6	1
ธุรกิจส่วนตัว	14	10	0
แม่บ้าน / เกษียณอายุ	9	1	0
รายได้ต่อเดือน			
ต่ำกว่า 6,000 บาท	9	6	2
6,001-10,000 บาท	15	2	0
10,001-20,000 บาท	30	8	0
20,001-30,000 บาท	9	7	2
มากกว่า 30,000 บาท	9	1	0

จากตารางที่ 4.32 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชอบชมการถ่ายทอด งานคณะบุคคลต่างๆเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลฯ จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง (ร้อยละ 39) มีช่วงอายุ 30 – 39 ปี และ อายุ 50 ปีขึ้นไป(ร้อยละ 20) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 37) ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างบริษัท (ร้อยละ 25) และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท(ร้อยละ 30)

โดยเหตุผล ที่กลุ่มตัวอย่างชอบชมรายการ เนื่องจาก ความรักและเคารพเทิดทูน ในสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้ง มีความสนใจในพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงให้ข้อคิดที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ชอบชม การถ่ายทอดงานคณะบุคคลต่างๆเข้าเฝ้าฯถวายพระพรชัยมงคล จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 14) มีช่วงอายุ 30 - 39 ปี (ร้อยละ 11) จบการศึกษาระดับ ปวช.หรือปวส.และปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 9) ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 10) นอกจากนี้ยังมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 8)

โดยเหตุผล ที่กลุ่มตัวอย่างไม่ชอบชมรายการ เนื่องจาก ความยาวของรายการที่ค่อนข้างจะนาน

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ชมรายการนั้น จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชาย (ร้อยละ3) มีช่วงอายุ ต่ำกว่า20 ปี (ร้อยละ 2) จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 2) เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา (ร้อยละ2)และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 6,000 บาทและ 20,001 – 30,000 บาท (ร้อยละ2)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.33
จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติ
ที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดพิธีถวายเครื่องราชสักการะฯ

ทัศนคติต่อรายการ ข้อมูลส่วนบุคคล	ชอบชม	ไม่ชอบชม	ไม่ได้ชม
เพศ			
ชาย	41	8	1
หญิง	47	3	0
อายุ			
ต่ำกว่า 20 ปี	5	1	0
20-29 ปี	24	1	0
30-39 ปี	27	3	1
40-49 ปี	13	3	0
50 ปีขึ้นไป	19	3	0
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	6	0	0
มัธยมศึกษา	17	0	0
ปวช. / ปวส.	22	3	1
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	39	6	0
สูงกว่าปริญญาตรี	4	2	0
อาชีพ			
นักเรียน / นักศึกษา	15	1	0
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	16	2	0
ลูกจ้างบริษัท	27	5	0
ธุรกิจส่วนตัว	21	2	1
แม่บ้าน / เกษียณอายุ	9	1	0
รายได้ต่อเดือน			
ต่ำกว่า 6,000 บาท	16	1	0
6,001-10,000 บาท	15	2	0
10,001-20,000 บาท	37	1	0
20,001-30,000 บาท	15	3	0
มากกว่า 30,000 บาท	5	4	1

จากตารางที่ 4.33 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชอบชม การถ่ายทอดพิธีถวายเครื่องราชสักการะฯ จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง (ร้อยละ 47) มีช่วงอายุ 30 – 39 ปี (ร้อยละ 27) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 39) ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างบริษัท (ร้อยละ 27) และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท(ร้อยละ 37)

โดยเหตุผล ที่กลุ่มตัวอย่างชอบชมรายการ เนื่องจาก เป็นกิจกรรมที่ประชาชนทุกหมู่เหล่า จัดพิธีร่วมกันเพื่อถวายพระพรและแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อีกทั้งยังมีการจุดเทียนและดอกไม้ไฟซึ่งเป็นภาพที่สวยงาม

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ชอบชม การถ่ายทอดพิธีถวายเครื่องราชสักการะฯ จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 8) มีช่วงอายุ 30 - 39 ปี,อายุ 40 – 49 ปีและ 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 3) จบการศึกษาระดับ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 6) ประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัท (ร้อยละ 5) นอกจากนี้ยังมีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 30,000 บาท(ร้อยละ 4)

โดยเหตุผล ที่กลุ่มตัวอย่างไม่ชอบชมรายการ เนื่องจาก รูปแบบรายการที่เหมือนกันทุกปี และเป็นงานที่ไม่มีพระมหากษัตริย์เสด็จฯ

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ชมรายการนั้น จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชาย (ร้อยละ1) มีช่วงอายุ 30 - 39 ปี (ร้อยละ 1) จบการศึกษาระดับปวช.หรือปวส. (ร้อยละ 1) ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ1)และมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท (ร้อยละ 1)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.34
จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติ
ที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดงานสโมสรสันนิบาต

ทัศนคติต่อรายการ ข้อมูลส่วนบุคคล	ชอบชม	ไม่ชอบชม	ไม่ได้ชม
เพศ			
ชาย	26	20	4
หญิง	27	18	5
อายุ			
ต่ำกว่า 20 ปี	1	4	1
20-29 ปี	11	11	4
30-39 ปี	13	14	4
40-49 ปี	10	5	0
50 ปีขึ้นไป	18	4	0
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	6	0	0
มัธยมศึกษา	10	5	2
ปวช. / ปวส.	12	12	1
ปริญญาตรี / เทียบเท่า	24	16	6
สูงกว่าปริญญาตรี	1	5	0
อาชีพ			
นักเรียน / นักศึกษา	6	8	2
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	11	5	2
ลูกจ้างบริษัท	15	16	0
ธุรกิจส่วนตัว	13	8	4
แม่บ้าน / เกษียณอายุ	8	1	1
รายได้ต่อเดือน			
ต่ำกว่า 6,000 บาท	6	7	4
6,001-10,000 บาท	9	5	3
10,001-20,000 บาท	26	10	2
20,001-30,000 บาท	8	10	0
มากกว่า 30,000 บาท	4	6	0

จากตารางที่ 4.34 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชอบชม การถ่ายทอดสดงานสโมสรร้านนิบาต จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง (ร้อยละ 27) มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 18) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 24) ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างบริษัท (ร้อยละ 15) และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท(ร้อยละ 26)

โดยเหตุผล ที่กลุ่มตัวอย่างชอบชมรายการ เนื่องจาก เป็นงานที่ได้เห็นบุคคลสำคัญๆระดับประเทศตลอดจนทูตานุทูตมาร่วมงาน และแต่งกายเต็มยศรวมถึงสถานที่ ที่มีการตกแต่งอย่างสวยงาม

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ชอบชม การถ่ายทอดสดงานสโมสรร้านนิบาต จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 20) มีช่วงอายุ 30 - 39 ปี (ร้อยละ 14) จบการศึกษาระดับ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 16) ประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัท (ร้อยละ 16) นอกจากนี้ยังมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท และ 20,001 – 30,000 บาท(ร้อยละ 10)

โดยเหตุผล ที่กลุ่มตัวอย่างไม่ชอบชมรายการ เนื่องจาก รูปแบบของรายการที่ค่อนข้างเน้นในเรื่องของรัฐบาลและการจัดเลี้ยงมากกว่า อีกทั้งไม่มีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับผู้ชมบางกลุ่ม

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ชมรายการนั้น จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง (ร้อยละ 5) มีช่วงอายุ 20 – 29 ปี และ 30 - 39 ปี (ร้อยละ 4) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 6) ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 4) และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 6,000 บาท (ร้อยละ 4)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.35
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
เหตุผลที่ชอบชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

เหตุผลที่ชอบชมการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
1. เป็นพระราชพิธีที่สำคัญ	9	7	16	16.00
2. สนใจเนื้อหาในงานพระราชพิธี	17	16	33	33.00
3. สนใจภาพพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์	17	12	29	29.00
4. มีความสวยงาม	7	15	22	22.00
รวม	50	50	100	100.00

จากตารางที่ 4.35 พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลที่ชอบชมการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีเนื่องจากสนใจเนื้อหาในงานพระราชพิธี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 33) รองลงมาได้แก่ สนใจภาพพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ (ร้อยละ 29) ลำดับต่อมาคือ มีความสวยงาม (ร้อยละ 22) และเป็นพระราชพิธีที่สำคัญ (ร้อยละ 16)

ตารางที่ 4.36

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
เหตุผลที่ไม่ชอบชมการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

เหตุผลที่ไม่ชอบชมการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
1. รูปแบบของรายการ	9	11	20	20.00
2. เวลา	7	9	16	16.00
3. เนื้อหารายการ	13	16	29	29.00
4. ไม่มีพระมหากษัตริย์เสด็จฯ	4	1	5	5.00
รวม	33	37	70	70.00

จากตารางที่ 4.36 พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลที่ไม่ชอบชมการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีเพราะเนื้อหาในรายการมากที่สุด (ร้อยละ 29) รองลงมาคือ รูปแบบของรายการ (ร้อยละ 20) ตามมาด้วยเหตุผลในเรื่องของเวลา (ร้อยละ 16) และไม่มีพระมหากษัตริย์เสด็จฯ (ร้อยละ 5)

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีว่า รู้สึกเฉยๆ (ร้อยละ 30.00) คือ รับชมได้แต่ไม่ค่อยสนใจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.37

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
เหตุผลที่ไม่ได้ชมการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

เหตุผลที่ไม่ได้ชมการถ่ายทอด สดงานพระราชพิธี	จำนวน		รวม	
	ชาย	หญิง	จำนวน	ร้อยละ
1. ช่วงเวลา	7	11	18	40.91
2. ความยาวของรายการ	7	3	10	22.73
3. ไม่รู้ว่ามีถ่ายทอด	3	9	11	25.00
4. เปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อน	1	4	5	11.36
รวม	18	27	44	100.00

จากตารางที่ 4.37 พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลที่ไม่ได้ชมการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีเนื่องจากช่วงเวลาไม่สะดวกในการชมมากที่สุด (ร้อยละ40.91) รองลงมาคือ ไม่ทราบว่ามี การถ่ายทอดสด (ร้อยละ22.73) ลำดับต่อมาคือ ความยาวของรายการ (ร้อยละ25.00) และแค่เปิดโทรทัศน์ทิ้งไว้เป็นเพื่อน (ร้อยละ11.36)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 5 พฤติกรรมการรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์เป็นอย่างไร

การสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความถี่ในการรับชมโทรทัศน์ ชม./วัน ช่วงเวลาที่ชมรายการโทรทัศน์ ความบ่อยครั้งในการชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ลักษณะการรับชมรายการ เหตุผลที่ทำให้รับชมรายการ ซึ่งจะแสดงผลที่ได้ตามตารางที่ 5.1-5.8

ตารางที่ 5.1

จำนวนและร้อยละของคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามเวลาที่รับชมรายการโทรทัศน์ในแต่ละวัน

ช่วงเวลาที่รับชมรายการโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
1 ชั่วโมงหรือน้อยกว่า	7	7.00
2-3 ชั่วโมง	49	49.00
3-5 ชั่วโมง	33	33.00
มากกว่า 5 ชั่วโมง	11	11.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 5.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างชมรายการโทรทัศน์ในแต่ละวัน 2-3 ชั่วโมง มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 49) รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่รับชมรายการโทรทัศน์ 3-5 ชั่วโมง (ร้อยละ 33) ในแต่ละวัน รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่รับชมรายการโทรทัศน์ มากกว่า 5 ชั่วโมง (ร้อยละ 11) และ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่รับชมรายการโทรทัศน์ 1 ชั่วโมงหรือน้อยกว่า มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.2

จำนวนและร้อยละของคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามช่วงเวลาในการรับชมรายการโทรทัศน์ในแต่ละวัน

ช่วงเวลาที่รับชมรายการโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
05.30 – 12.00 น.	1	1.00
12.01 – 18.00 น.	5	5.00
18.01 – 22.00 น.	76	76.00
หลัง 22.00 น.	18	18.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 5.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลา 18.01-22.00 น. มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 76) รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลา หลัง 22.00 น. (ร้อยละ 18) และกลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลา 12.01-18.00 น. (ร้อยละ 5) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลา 05.30 – 12.00 น. มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1)

ตารางที่ 5.3

จำนวนและร้อยละของคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามความบ่อยครั้งในการชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

ความบ่อยครั้งในการชมรายการ	จำนวน	ร้อยละ
ชมบ่อยมาก	4	4.00
ชมบ่อย	33	33.00
ชมบ้าง	48	48.00
ไม่ค่อยได้ชม	15	15.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 5.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี โดยมีลักษณะชมบ้าง มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 48) รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่ชมบ่อย (ร้อยละ 33) และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ค่อยได้ชม (ร้อยละ 15) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ชมบ่อยมาก มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4)

ตารางที่ 5.4
จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง แสดงความบ่อยครั้งในการชมรายการ
จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

ข้อมูลส่วนบุคคล	ชมบ่อยมาก	ชมบ่อย	ชมบ้าง	ไม่ค่อยได้ชม
เพศ				
ชาย	2	13	21	14
หญิง	2	20	27	1
อายุ				
ต่ำกว่า 20 ปี	0	1	3	2
20-29 ปี	0	7	14	4
30-39 ปี	2	6	17	8
40-49 ปี	1	8	5	1
50 ปีขึ้นไป	1	11	9	0
ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา	0	6	0	2
มัธยมศึกษา	1	6	7	4
ปวช./ปวส.	2	7	11	5
ปริญญาตรี/เทียบเท่า	1	12	29	1
สูงกว่าปริญญาตรี	0	2	1	3
รายได้ต่อเดือน				
ต่ำกว่า 6,000 บาท	0	3	10	4
6,001-10,000 บาท	2	4	10	1
10,001-20,000 บาท	0	19	18	1
20,001-30,000 บาท	2	4	6	6
มากกว่า 30,000 บาท	0	3	4	3

จากตารางที่ 5.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีโดยมีลักษณะชมบ่อยมาก เป็นเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 2) มีช่วงอายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 2) จบการศึกษาระดับปวช. หรือ ปวส. (ร้อยละ 2) เป็นผู้มีรายได้ต่อเดือน 6,001-10,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 2)

กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการโดยมีลักษณะชมบ่อย เป็นเพศหญิงมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 20) มีอายุ 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 11) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 12) และมีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 19)

กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการโดยมีลักษณะชมบ้าง เป็นเพศหญิง มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 27) มีช่วงอายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 17) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 29) และมีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 18)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการโดยมีลักษณะไม่ค่อยได้ชม เป็นเพศชาย มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 14) มีช่วงอายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 8) จบการศึกษาระดับปวช. หรือ ปวศ. (ร้อยละ 5) และมีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท

ตารางที่ 5.5

จำนวนและร้อยละของคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามลักษณะการรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

ลักษณะการรับชมรายการ	จำนวน	ร้อยละ
ชมตลอดทั้งรายการ	21	21.00
ชมบางช่วงของรายการ	51	51.00
ชมเฉพาะภาพพระมหากษัตริย์	20	20.00
เปิดโทรทัศน์ทิ้งไว้เป็นเพื่อน	8	8.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 5.5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่รับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ในลักษณะชมบางช่วงของรายการ มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 51) รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่รับชมรายการโดย ชมตลอดทั้งรายการ (ร้อยละ 21) และกลุ่มตัวอย่างที่ชมเฉพาะภาพพระมหากษัตริย์ (ร้อยละ 20) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการแบบเปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อนมีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 8)

ตารางที่ 5.6
จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง แสดงลักษณะการรับชมรายการ
จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

ข้อมูลส่วนบุคคล	ชมตลอดทั้งรายการ	ชมบางช่วงของรายการ	ชมเฉพาะภาพพระมหากษัตริย์	เปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อน
เพศ				
ชาย	10	28	10	2
หญิง	11	23	10	6
อายุ				
ต่ำกว่า 20 ปี	1	4	1	0
20-29 ปี	4	13	4	5
30-39 ปี	5	18	6	2
40-49 ปี	4	7	4	0
50 ปีขึ้นไป	7	9	5	1
ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา	3	2	1	0
มัธยมศึกษา	2	9	5	1
ปวช./ปวส.	7	9	8	1
ปริญญาตรี/เทียบเท่า	9	26	5	6
สูงกว่าปริญญาตรี	0	5	1	0
รายได้ต่อเดือน				
ต่ำกว่า 6,000 บาท	2	9	5	1
6,001-10,000 บาท	6	5	3	3
10,001-20,000 บาท	9	17	9	3
20,001-30,000 บาท	3	12	2	1
มากกว่า 30,000 บาท	1	8	1	0

จากตารางที่ 5.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีโดยมีลักษณะชมตลอดทั้งรายการ เป็นเพศหญิงมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 11) มีอายุ 50 ปีขึ้นไป(ร้อยละ 7) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี/เทียบเท่า (ร้อยละ 9) มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 9)

กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการโดยมีลักษณะชมแค่บางช่วงของรายการ เป็นเพศชายมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 28) มีช่วงอายุ 30-39 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 18) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 26) และมีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 17)

กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการโดยมีลักษณะชมเฉพาะภาพพระมหากษัตริย์ เป็นเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 10) มีช่วงอายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 6) จบการศึกษาระดับปวช. หรือปวส. (ร้อยละ 8) และมีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 9)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการโดยมีลักษณะเปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อน เป็นเพศหญิงมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 6) มีช่วงอายุ 20-29 ปี (ร้อยละ 5) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 6) เป็นผู้ที่มีรายได้ 6,001-10,000 บาท และ 10,001-20,000 บาท จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 3)

ตารางที่ 5.7

จำนวนและร้อยละของคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาเหตุที่ทำให้รับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

สาเหตุที่ทำให้รับชมรายการ	จำนวน	ร้อยละ
มีความตั้งใจที่จะดู	60	60.00
จากที่ผู้อื่นเปิดชม	5	5.00
เปิดเจอโดยบังเอิญ	13	13.00
เพราะมีทุกช่อง	22	22.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 5.7 กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีด้วยความตั้งใจที่จะดูมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 60) รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่ชมเพราะมีทุกช่อง (ร้อยละ 22) และกลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการโดยเปิดเจอโดยบังเอิญ (ร้อยละ 13) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการเพราะผู้อื่นเปิดชม มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 5)

ตารางที่ 5.8
จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง แสดงสาเหตุในการรับชมรายการ
จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

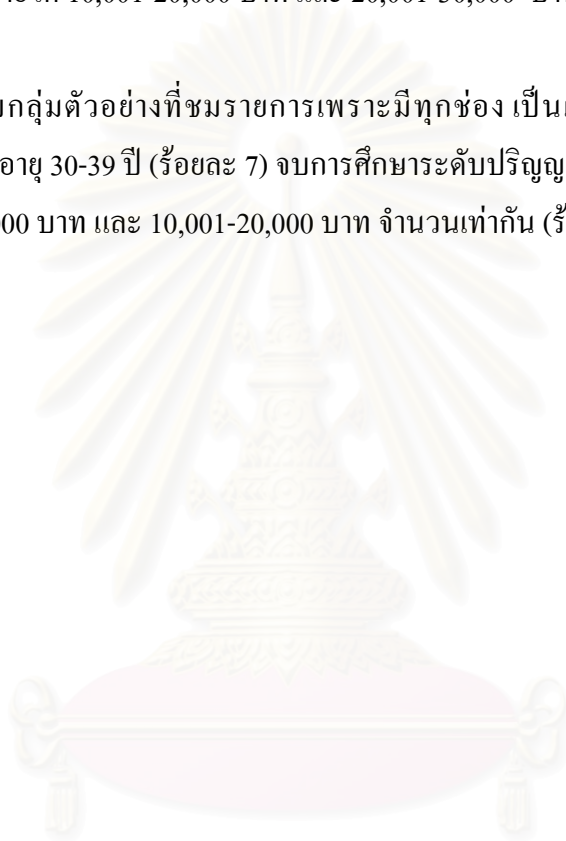
ข้อมูลส่วนบุคคล	มีความตั้งใจดู	จากที่ผู้อื่นเปิดชม	เปิดเจอโดยบังเอิญ	เพราะมีทุกช่อง
เพศ				
ชาย	29	3	9	9
หญิง	31	2	4	13
อายุ				
ต่ำกว่า 20 ปี	1	0	0	4
20-29 ปี	14	3	5	6
30-39 ปี	17	1	5	7
40-49 ปี	10	1	0	4
50 ปีขึ้นไป	18	0	3	1
ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา	5	0	0	1
มัธยมศึกษา	12	1	2	3
ปวช./ปวส.	16	0	5	3
ปริญญาตรี/เทียบเท่า	24	3	4	15
สูงกว่าปริญญาตรี	3	1	2	0
รายได้ต่อเดือน				
ต่ำกว่า 6,000 บาท	6	1	3	7
6,001-10,000 บาท	12	2	0	3
10,001-20,000 บาท	27	0	4	7
20,001-30,000 บาท	10	2	4	2
มากกว่า 30,000 บาท	5	0	2	3

จากตารางที่ 5.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี เพราะมีความตั้งใจที่จะดู เป็นเพศหญิงมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 31) มีอายุ 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 18) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี/เทียบเท่า (ร้อยละ 24) และมีรายได้ 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 27)

กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการเพราะผู้อื่นเปิดชม เป็นเพศชายมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 3) มีช่วงอายุ 20-29 ปี (ร้อยละ 3) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี/เทียบเท่า (ร้อยละ 3) และมีรายได้ 6,001-10,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 2)

กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการเพราะเปิดเจอโดยบังเอิญ เป็นเพศชายมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 9) มีช่วงอายุ 20-29 ปี และ 30-39 ปี จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 5) จบการศึกษาระดับปวช. หรือ ปวส. (ร้อยละ 5) รายได้ 10,001-20,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท มีจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 4)

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการเพราะมีทุกช่อง เป็นเพศหญิง มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 13) มีช่วงอายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 7) จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 15) มีรายได้ต่ำกว่า 6,000 บาท และ 10,001-20,000 บาท จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 7)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ รวมถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกและคุณสมบัติของพิธีกร กระบวนการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ทักษะและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ตลอดจนพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ โดยผลการวิจัยนอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการดังกล่าวแล้ว ยังสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกร รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจก้าวเข้าสู่อาชีพพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ได้อีกด้วย

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลแบบสหวิธีวิทยาการ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากเทปบันทึกภาพการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้บริหารที่มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกพิธีกรและพิธีกรของแต่ละสถานี รวมถึงพิธีกรรับเชิญที่เป็นผู้เชี่ยวชาญการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กับผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านงานพิธีกร ทำงานเกี่ยวกับสื่อโทรทัศน์ และอาจารย์ทางด้านนิเทศศาสตร์ รวมทั้งการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร

จากงานวิจัย ผู้วิจัยจะขอเสนอการสรุปผลการวิจัยตามปัญหาคำถามวิจัยดังต่อไปนี้

ปัญหาคำถามวิจัยข้อที่ 1 สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์เป็นอย่างไร

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์สามารถสรุปผลเกี่ยวกับสถานภาพของพิธีกรได้ว่า ผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่นี้ได้ คือ ผู้ที่เป็นพิธีกรที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดสดของสถานีโทรทัศน์โดยตรง หรือเป็นผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์ และพิธีกรที่มีอาชีพอื่น แต่มีความเชี่ยวชาญในงานพระราชพิธีนั้น และสามารถให้

คำราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ซึ่งส่วนใหญ่พิธีกรจะมีอายุโดยเฉลี่ย 30 ปีขึ้นไป เนื่องจากต้องอาศัยการสั่งสมประสบการณ์ในการทำงานทางด้านรายการถ่ายทอดสด หรือเป็นผู้ช่วยพิธีกรมาก่อน และต้องมีภาพลักษณ์ของความน่าเชื่อถือ มีบุคลิกภาพที่สุภาพเรียบร้อย

นอกจากนี้ ส่วนหนึ่งของผู้ที่ก้าวเข้าสู่อาชีพพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ เป็นผู้ที่จบการศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์หรือด้านสื่อสารมวลชน ซึ่งค่อนข้างจะมีความรู้ และทักษะต่างๆในการเป็นพิธีกร รวมถึงมีความเข้าใจในงานด้านสื่อสารมวลชนมาก่อน ในขณะที่อีกส่วนของผู้ที่มาเป็นพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี คือ ผู้ที่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านสื่อสารมวลชนมาโดยตรงแต่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับสื่อโทรทัศน์ และมาค้นพบความสามารถของตัวเองในการเป็นพิธีกรในภายหลัง เพราะฉะนั้น คุณสมบัติและทักษะความสามารถของพิธีกร นับเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาผู้ที่จะก้าวเข้ามาสู่อาชีพพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

สำหรับบทบาทของพิธีกร พบว่า จากรูปแบบการนำเสนอรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ที่เป็นการบรรยายเหตุการณ์ (Commentary) โดยสามารถสร้างลักษณะรายการถ่ายทอดของทางราชการ (found) ซึ่งมีทั้งความน่าเชื่อถือและความศักดิ์สิทธิ์จริงจังพร้อมกันไป ดังนั้นบทบาทของพิธีกร จึงคล้ายกับเป็นผู้นำเสนอเรื่องราวที่สำคัญ 2 ประการ คือ เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธี และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธี และพิธีสำคัญการนำเสนอมีทั้งลักษณะของการให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ขั้นตอนและลำดับเหตุการณ์ตลอดจนเกร็ดความรู้ภูมิหลังเกี่ยวกับพระราชพิธีนั้น

ในขณะที่ บทบาทของพิธีกรในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ พบว่าเป็นการตอกย้ำ ถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อประเทศชาติและประชาชน โดยบทบาทสำคัญของพิธีกร ได้แก่ การเลือกสรรเนื้อหาที่เป็นลักษณะเจาะลึกถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพิธีมากกว่าข้อมูลพื้นฐานทั่วไป เพื่อแสดงให้เห็นว่าพิธีกรมีการเตรียมตัวในการแสวงหาข้อมูลและเลือกสรรข้อมูลมาใช้บรรยายล่วงหน้า ในส่วนของการใช้ภาษาพบว่ามีการใช้ภาษาสุภาพเป็นทางการ รวมถึงการเลือกสรรถ้อยคำที่สละสลวยเพื่อโน้มน้าวจิตใจของผู้ชมให้ตระหนักถึงความสำคัญของพระราชพิธีและสถาบันพระมหากษัตริย์ และนอกจากนั้น ถ้อยคำของผู้บรรยายจะมีลักษณะเป็นการเล่าเรื่องมากกว่าเป็นการอ่าน มีจังหวะจะโคนเหมาะสมกับน้ำเสียงที่ชัดเจน และมีความต่อเนื่อง โดยตลอด รวมทั้งอุดมการณ์ของผู้บรรยายที่ล้วนมีจิตสำนึกที่ดีและมีความเต็มใจที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บรรยายรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

นอกจากนี้ บทบาทของพิธีกร ยังเกี่ยวเนื่องกับกระบวนการทำงานซึ่งเป็นหน้าที่ของพิธีกร โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ 1. ช่วงก่อนการถ่ายทอดสด ที่พิธีกรจะต้องทำหน้าที่ค้นคว้าหาข้อมูลและประสานการทำงานกับผู้ร่วมงานในส่วนต่างๆ 2. ช่วงระหว่างการถ่ายทอดสด โดยพิธีกรจะเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์รวมทั้งถ่ายทอดมรดกทางสังคมไปยังอนุชนรุ่นต่อไป 3. ช่วงหลังการถ่ายทอดสด ซึ่งพิธีกรจะได้รับรู้ผลตอบกลับจากผู้ชมหรือหัวหน้าผู้บังคับบัญชา ในส่วนของข้อผิดพลาดหรือคำชมต่างๆ เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการทำงานต่อไป

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรและคุณสมบัติของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ เป็นอย่างไร

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ พบว่า มีกระบวนการและขั้นตอนที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน เป็นขั้นตอนเริ่มต้นในการกำหนดรูปแบบเนื้อหาของรายการเพื่อให้ทราบทิศทางในการทำงานและทรัพยากรต่างๆ ที่จะต้องใช้ รวมถึงคุณสมบัติและจำนวนของพิธีกรที่ต้องการ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาผู้ที่จะมาทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีนั้น
2. การสรรหาพิธีกร โดยสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องได้มีวิธีการสรรหาพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี 3 ทางคือ การพิจารณาจากผู้ที่มีประสบการณ์เป็นพิธีกรถ่ายทอดสดของสถานี การพิจารณาจากผู้ประกาศ ที่อ่านข่าวในพระราชสำนักและการสรรหาพิธีกรรับเชิญที่เป็นผู้เชี่ยวชาญการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี
3. การคัดเลือกพิธีกร เป็นขั้นตอนการพิจารณาคัดเลือกโดยหลักเกณฑ์ที่ใช้จะดูจากบุคลิกภาพที่ดี มีทักษะในการใช้ภาษา น้ำเสียงดี รู้จังหวะในการพูด และมีความรู้ทางด้านราชศัพท์ นอกจากนี้ จะต้องเป็นพิธีกรที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการรายงานข่าวหรือการถ่ายทอดที่เป็นรายการสดมาก่อน

4. การฝึกฝนพัฒนาพิธีกร เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่จะเป็นพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี ก่อนที่จะสามารถไปปฏิบัติงานจริงจะต้องมีการฝึกฝนด้วยการติดตามและศึกษาดูงานเป็นผู้ที่ช่วยพิธีกร

สำหรับคุณสมบัติของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ นับเป็นสิ่งสำคัญที่จะบอกได้ว่า พิธีกรคนนั้นสามารถทำรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีได้หรือไม่หรือพิธีกรคนนี้จะเป็นพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ที่ประสบความสำเร็จได้ สิ่งเหล่านี้เกิดจากความสามารถและคุณสมบัติส่วนตัว ที่พิธีกรแต่ละคนมี รวมถึงภาพลักษณ์ของที่น่าเชื่อถือที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ จะต้องมี

ประสบการณ์จากการเป็นพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์จะทำให้พิธีกรแต่ละคนได้เรียนรู้และมองเห็นคุณสมบัติสำคัญที่มีความจำเป็นต่อการทำหน้าที่พิธีกร ในหัวข้อหลักๆ ที่สำคัญคือ มีความสนใจในเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานพระราชพิธี การมีความรู้รอบตัวดี มีทักษะและความสามารถทางการสื่อสาร นอกจากนั้น พิธีกรจะต้องเป็นผู้ที่พูดจาชัดเจน มีน้ำเสียงและบุคลิกที่เหมาะสม รวมถึงการมีปฏิภาณไหวพริบแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ และที่สำคัญต้องมีความรู้เรื่องคำราชาศัพท์และมีใจรักในการทำงาน

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 กระบวนการทำงานตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ มีอะไรบ้าง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยทำให้ทราบว่า กระบวนการทำงานของพิธีกรจะเริ่มจากการค้นคว้าหาข้อมูล โดยตรวจสอบความหมายกำหนดการก่อน ศึกษารายละเอียดต่างๆ ของงาน เตรียมพร้อมทั้งในเรื่องของข้อมูล คำราชาศัพท์ รวมทั้งการแต่งกายให้เหมาะสม จากนั้นพิธีกรจะต้องเตรียมข้อความที่จะพูดเปิดรายการ ซึ่งอาจเป็นการท่องจำหรือพูดตามความเข้าใจและเมื่อไปถึงสถานที่จัดงาน พิธีกรจะต้องไปดูสถานที่ถ่ายทอดสด เพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจนตลอดจนตรวจสอบอุปกรณ์ที่ใช้ในการบรรยาย และอาจไปติดต่อประสานงานกับผู้กำกับรายการ ให้จับภาพที่สำคัญเพื่อพิธีกรจะได้บรรยายให้ตรงกับข้อมูลที่เตรียมมาได้

ในกรณีที่มิพธีกรรับเชิญมาเป็นผู้ร่วมบรรยาย ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีข้อมูลเกี่ยวกับงานนั้นเป็นอย่างดี ดังนั้น จึงต้องมีการแบ่งหน้าที่กันระหว่างพธีกรของสถานีกับพธีกรรับเชิญที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้การบรรยายราบรื่น ไม่พูดชนหรือแทรกข้อมูลเดียวกัน

นอกจากนี้ ในการถ่ายทอดสดแต่ละครั้ง พธีกรจะต้องติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ถ่ายทอดสดของสถานีโทรทัศน์ ได้แก่ ผู้กำกับรายการ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการลำดับภาพ และรูปแบบของรายการ รองลงมาคือผู้กำกับเวที ซึ่งเป็นผู้ที่คอยช่วยพธีกรในการประสานหาข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ภายในงาน รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างพธีกร กับผู้กำกับรายการในการถ่ายทอดสด นอกจากนี้พธีกรยังต้องติดต่อสื่อสารกับช่างเสียง ซึ่งเป็นผู้ควบคุมอุปกรณ์ที่ใช้ในการบรรยาย รวมทั้งเจ้าหน้าที่กล้อง ซึ่งเป็นผู้ถ่ายภาพที่ปรากฏในรายการ

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของพธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ แบ่งเป็น 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยที่เกิดจากตัวพธีกรเองที่ไม่มีความรู้หรือข้อมูลเพียงพอที่จะบรรยาย นอกจากนี้พธีกรอาจตื่นเต้นและเกร็ง ไม่มีสมาธิในการทำงาน เนื่องจากเป็นพระราชพิธีที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งการที่ต้องทำงานกับผู้ร่วมบรรยายที่ไม่คุ้นเคย ก็อาจมีปัญหาในการแบ่งข้อมูลและการรับส่งกันในระหว่างบรรยาย

2. ปัจจัยที่เกิดจากภายนอกได้แก่ หรือมีการเปลี่ยนแปลงหมายกำหนดการทำให้เสด็จฯ ไม่ตรงเวลา พธีกรจะต้องแก้ไขสถานการณ์ ไม่ให้เกิดเสียงเงิบในจอโทรทัศน์ สถานที่สำหรับนั่งบรรยายไม่สะดวกในการทำงานเนื่องจากอยู่ห่างจากบริเวณพิธีมากเกินไป ทำให้พธีกรไม่เห็นบรรยากาศจริง เพื่อคาดเดาสถานการณ์และหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้ ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานอาจเกิดจากอุปกรณ์ เทคนิคสำหรับการบรรยาย เช่น หูฟังหรือจอภาพไม่ชัดเจน และเสียงรบกวนรอบข้าง รวมถึงการค้นคว้าขอข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่ยุ่งยากและหลายสถานที่

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 4 ทักษะและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ เป็นอย่างไร

สรุปผลการวิจัย

ทักษะและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี

ทักษะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้านพิธีกร ผู้ทำงานเกี่ยวกับสื่อโทรทัศน์ และอาจารย์ทางด้านนิเทศศาสตร์ พบว่า พิธีกรควรมีการเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับงานให้มีมิติที่ลึกและน่าสนใจมากขึ้น รวมทั้งการแบ่งบทบาทระหว่างพิธีกรหญิง และพิธีกรชายให้เท่ากัน ซึ่งพิธีกรหญิงอาจซักถามข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในงานพระราชพิธีเพื่อเพิ่มบทบาทให้กับตนเอง นอกจากนี้ พิธีกรจะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี แต่งกายให้สุภาพเรียบร้อยหรือแต่งชุดไทยให้ดูเหมาะสมกับงานพระราชพิธี สำหรับสิ่งสำคัญในการปรากฏตัวให้ผู้ชมเห็นในช่วงเปิดรายการพิธีกรควรมีความรู้ในเรื่องมุกตลก ลักษณะการยื่นและพูดให้ดูเป็นธรรมชาติ ไม่ควรถือสคริปต์ที่เป็นแผ่นกระดาษจะดูไม่เป็นทางการ สำหรับจังหวะในการพูดไม่ควรเร็วมากและต้องออกเสียง ร , ล ให้ชัดเจนรวมทั้งการมีความรู้เกี่ยวกับคำราชาศัพท์ และใช้ได้อย่างดีเนื่องจากถ้าพูดผิดหรือใช้ไม่ถูกต้องจะทำให้ภาพของพิธีกรลดลงไป

นอกจากนั้น ทักษะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติโดยทั่วไปต่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ในระดับดี โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าพิธีกรมีทักษะในการใช้ภาษาออกเสียงในการสื่อสาร และมีน้ำเสียงที่เหมาะสมมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอีกว่าพิธีกรมีบุคลิกภาพและการแต่งกายเหมาะสม อีกทั้งยังมีความรู้เกี่ยวกับงานพระราชพิธี และใช้คำราชาศัพท์ถูกต้อง ส่วนการแสดงความคิดเห็นว่าเป็นผู้ประกาศข่าวทางโทรทัศน์นั้น กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในระดับปานกลาง

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างยังให้ข้อเสนอแนะว่าพิธีกรควรเป็นผู้เชี่ยวชาญงานพระราชพิธีมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องของความระมัดระวังในการใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้อง และการออกเสียงให้ชัดเจน มีน้ำเสียงไพเราะน่าฟัง ซึ่งจำนวนใกล้เคียงกับข้อเสนอที่ว่าพิธีกรควรเป็นผู้ประกาศข่าวที่รู้จักและมีชื่อเสียง

จากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสอดคล้องกัน โดยให้ความสำคัญในเรื่องของความรู้ความสามารถของพิธีกรในการบรรยาย ให้ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับงานพระราชพิธี รวมถึงทักษะในการใช้ภาษา, น้ำเสียง และการใช้ราชาศัพท์มากกว่าการให้ความสนใจในตัวของพิธีกรที่ต้องเป็นผู้ประกาศข่าว

สำหรับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้านพิธีกร ผู้ทำงานเกี่ยวกับสื่อโทรทัศน์ และอาจารย์ทางด้านนิเทศศาสตร์ พบว่า

การคัดเลือกพิธีกรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานพระราชพิธีมาทำหน้าที่จะเหมาะสมกว่าการให้ผู้ประกาศข่าวของสถานีมาทำหน้าที่พิธีกรงานพระราชพิธี เนื่องจากจะมีลักษณะของการรายงานข่าวที่พูดไปตามสคริปต์ ซึ่งถึงแม้ผู้ประกาศข่าวจะมีทักษะในการออกเสียงที่ชัดเจน น้ำเสียงดี แต่จะไม่มีประสบการณ์ทางด้านกรอกรายการที่ต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ และที่สำคัญต้องรู้จังหวะในการบรรยายให้เหมาะสม โดยการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีไม่จำเป็นต้องให้ผู้ประกาศข่าวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักมาเรียกร้องหรือดึงดูความสนใจจากผู้ชม เนื่องจากเป็นรายการที่ไม่ได้ถ่ายทอดสดบ่อย และผู้ชมมักจะได้อินแต่เสียงบรรยายของพิธีกร อาจทำให้จดจำพิธีกรในรายการไม่ได้ เพราะให้ความสำคัญในงานพระราชพิธีที่สำคัญมากกว่า นอกจากนี้พิธีกรไม่ควรจะมีภาพของความบันเทิงมากเกินไป จะทำให้ดูไม่น่าเชื่อถือ เพราะภาพลักษณ์ของพิธีกรเป็นสิ่งสำคัญ

นอกจากนี้ ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อพิธีกร หลังจากรับชมเทปบันทึกภาพการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ชื่นชอบคุณจักรภพ เพ็ญแข ในเรื่องของกรแสดงภูมิรู้มากเกินไป ไม่ควรอธิบายละเอียดในทุกอิริยาบถ จนทำให้ผู้ชมรู้สึกว่าตนเองโง่ หรือการใช้ น้ำเสียงแบบครู่ที่กำลังสอนหนังสือ สำหรับในส่วนของกรบรรยาย พบว่า คุณชนพร ทวีพาณิชย์ ค่อนข้างพูดผิดบ่อย และพูดเร็วเกินไป นอกจากนั้นบางครั้งยังใช้คำราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง และบรรยายความสคริปต์มากไป

ในช่วงต้นที่เห็นพิธีกรพูดเปิดรายการ กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง เนื่องจากลักษณะการพูดที่เป็นธรรมชาติและไม่ยิ่นเกร็ง ดูแข็งเหมือนพิธีกรคนอื่น ๆ ส่วนคุณญาดา ยมะกานนท์ จะพูดเร็วเกินไป ไม่แบ่งจังหวะในการพูดจนดูเหมือนลน และขาดความมั่นใจในการเตรียมพร้อม

นอกจากนี้ คุณกันตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา เวลาพูดจะเล่นมือมากเกินไป คุณไม่เป็นทางการ สำหรับทัศนคติโดยรวมต่อพิธีกรอยู่ในระดับที่ดีในเรื่องของบุคลิกภาพและการแต่งกายที่เหมาะสม รวมทั้งการมีสีหน้าที่ยิ้มแย้มของพิธีกร แต่ก็ไม่สนับสนุนให้ผู้ประกาศข่าว หรือดารามีภาพของความบันเทิง เช่น ความตลก หรือเซ็กซี่มาทำหน้าที่พิธีกร เพราะเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง

ในขณะที่ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างรู้จักและจำชื่อพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ที่ เป็นผู้ประกาศข่าวมากที่สุด ได้แก่ คุณศุภรัตน์ นาคบุญนำ รองลงมาคือ ผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญงานพระราชพิธี ได้แก่ คุณจักรภพ เพ็ญแข ลำดับต่อมาคือ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง (ไอทีวี) ซึ่งเป็นผู้ประกาศข่าวที่เป็นที่รู้จัก ตามมาด้วย รศ.ชงทอง จันทรางศุ ผู้เชี่ยวชาญงานพระราชพิธี ในขณะที่พิธีกรคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นผู้ประกาศข่าว หรือผู้เชี่ยวชาญที่มีชื่อเสียง กลุ่มตัวอย่างจึงไม่รู้จักหรือจำชื่อของพิธีกรไม่ได้ ทำให้มีกลุ่มตัวอย่างรู้จักเป็น จำนวนค่อนข้างน้อย ได้แก่ คุณณฐดา ยมะกานนท์ รองลงมาคือ คุณกันตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา , พลตรีประภาส สกุนตนาถ และคุณรัตน์มณี กังวาลไกล (ช่อง 5) โดยกลุ่มตัวอย่างรู้จัก คุณธนพร ทวีพาณิชย์ (ช่อง 9) มีจำนวนน้อยที่สุด

สำหรับพิธีกรงานพระราชพิธีที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบ ได้แก่ คุณจักรภพ เพ็ญแข มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ คุณศุภรัตน์ นาคบุญนำ ส่วนคุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง และ รศ. ชงทอง จันทรางศุ มีจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบเท่า ๆ กัน ในขณะที่พิธีกรที่ไม่ได้เป็นผู้ประกาศข่าวทางโทรทัศน์ มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบมีจำนวนน้อยเช่นกัน ได้แก่ คุณกันตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา พลตรีประภาส สกุนตนาถ คุณรัตน์มณี กังวาลไกล และคุณธนพร ทวีพาณิชย์ ส่วนคุณณฐดา ยมะกานนท์ (ช่อง 3) ไม่มีกลุ่มตัวอย่างแสดงความประทับใจหรือชื่นชอบเป็นพิเศษ

ทั้งนี้สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะชื่นชอบพิธีกรที่ เป็นผู้ประกาศข่าวที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับ อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มตัวอย่างอีกจำนวนหนึ่ง (ร้อยละ 21) ที่จำชื่อของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีที่ตนชื่นชอบไม่ได้ รวมทั้งไม่ได้มีความรู้สึกว่าจะชื่นชอบ หรือไม่ชอบพิธีกรคนใด นอกจากนี้ จากผลการวิจัยยังสรุปได้ว่า

- เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบคุณจักรภพ เพ็ญแข เนื่องจากมีความรู้ และให้ข้อมูลดี มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือน้ำเสียงดี มีการเน้นคำ และบุคลิกภาพโดยรวมดี นอกจากนั้นยังออกเสียงชัดเจน และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก โดยกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณจักรภพ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่

อายุ 20 – 29 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชนมากที่สุด

- เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ คุณศุภรัตน์ นาคบุญนำ เนื่องจากการออกเสียงดี ชัดเจน มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือน้ำเสียงไพเราะ นอกจากนั้นยังมีบุคลิกภาพโดยรวมดี และเป็นผู้ประกาศข่าวที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักรวมถึงความชื่นชอบจากลีลาการอ่านข่าวดี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณศุภรัตน์ นาคบุญนำ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุ 20 – 29 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และเป็นนักเรียน/นักศึกษา มากที่สุด

- เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบ รศ.รงทอง จันทรางศุ เนื่องจากมีความรู้เกี่ยวกับงานพระราชพิธี มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือการใช้คำราชาศัพท์ถูกต้อง และการออกเสียงดี ชัดเจน นอกจากนั้น ยังมีความน่าเชื่อถือ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบ รศ.รงทอง จันทรางศุ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และประกอบอาชีพ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มากที่สุด

- เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบ คุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง เนื่องจากการออกเสียงดี ชัดเจน มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือบุคลิกภาพโดยรวมดี ลีลาการอ่านดี และมีน้ำเสียงไพเราะ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณสายสวรรค์ ขยันยิ่ง ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุ 30 – 39 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชนมากที่สุด

- เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบคุณกัญตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา เนื่องจากการออกเสียงที่ชัดเจน น้ำเสียงดี มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ และใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณกัญตชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา จะมีอายุ 30 – 39 ปี จบการศึกษาระดับ ปวช. หรือ ปวส. และเป็นนักเรียน/นักศึกษา ข้าราชการและลูกจ้างบริษัทเอกชน อย่างละเท่า ๆ กัน

- เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบพลตรีประภาส สกุนตนาค เนื่องจากการมีความรู้ในงานพระราชพิธีและใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบพลตรีประภาส เป็นผู้ที่มีอายุ 40 – 49 ปี และ 50 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชนมากที่สุด

- เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณรัตนมณี กังวาลไกล เนื่องจากออกเสียงชัดเจน มีใบหน้ายิ้มแย้ม และใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณรัตนมณี กังวาลไกล จะมีอายุ 20 – 29 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และเป็นนักเรียน/นักศึกษา

- เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณชนพร ทวีพาณิชย์ เนื่องจากมีบุคลิกภาพที่ดี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบคุณชนพร ทวีพาณิชย์ จะมีอายุ 30 – 39 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว

จากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไปที่ชื่นชอบพิธีกร คุณจักรภพ เพ็ญแข มากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้และให้ข้อมูลต่าง ๆ ดี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อโทรทัศน์ เห็นว่าคุณจักรภพ แสดงภูมิรู้ และให้รายละเอียดต่าง ๆ มากเกินไป จากจุดนี้แสดงให้เห็นว่าคุณจักรภพ เพ็ญแข อาจเป็นพิธีกรที่ถูกชื่นชอบ และถูกใจในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นว่า ไม่ควรนำผู้ประกาศข่าวมาทำหน้าที่พิธีกรบรรยายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี แต่ควรเป็นพิธีกรเฉพาะหรือผู้เชี่ยวชาญงานพระราชพิธี เนื่องจากไม่ได้เป็นรายการที่มีการถ่ายทอดบ่อย ดังนั้นจึงอาจส่งผลให้ผู้ชมไม่สามารถจดจำพิธีกรผู้บรรยายได้

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไป จะชื่นชอบพิธีกรที่เป็นผู้ประกาศข่าวค่อนข้างมีจำนวนมากกว่าพิธีกรที่ไม่ได้เป็นผู้ประกาศข่าวซึ่งนอกจากจะเป็นเหตุผลในเรื่องของบุคลิกภาพ และทักษะทางการใช้ภาษาแล้วสิ่งสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกชื่นชอบพิธีกรก็เพราะความรู้จกคุ้นเคย และความน่าเชื่อถือของพิธีกรในงานพระราชพิธีนั้น เนื่องจากเห็นเป็นประจำทางโทรทัศน์

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้แสดงทัศนคติ เนื่องจากเหตุผลที่จดจำชื่อพิธีกรไม่ได้แล้ว ก็ยังคงคาดคิดว่าพิธีกรได้ถูกจัด หรือต้องผ่านการคัดเลือกมาอย่างดีแล้ว จึงสามารถทำหน้าที่นี้ได้เป็นอย่างดี

ทัศนคติ และทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

สรุปผลการวิจัย

ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบรายการไม่ค่อยน่าสนใจ เพราะควรจะมีการเก็บภาพบรรยากาศต่าง ๆ ภายในงาน เพื่อมานำเสนอให้สอดคล้องกับข้อมูลที่พิธีกรกำลัง

บรรยาย เช่น กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพราะเป็นสิ่งที่ผู้ชมอยากรู้หรือมีการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญในงาน นอกจากนั้น รูปแบบรายการควรจะมีเนื้อหาที่มากกว่าการถ่ายทอดสดภาพเหตุการณ์ แต่ควรจะมีภาพเรื่องราวของสิ่งต่าง ๆ ที่สำคัญที่ใช้ประกอบในพระราชพิธี จะดูตื่นเต้นและน่าสนใจ เป็นการนำเสนอวัฒนธรรม มีเรื่องราวประวัติความเป็นมาเพื่อเพิ่มสีสัน ซึ่งควรจะมีการเตรียมงานล่วงหน้า ไม่ใช่แค่ตัวพิธีกรที่นำเสนอ และเนื่องจากเป็นงานพระราชพิธีที่สำคัญ จึงควรที่จะต้องถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง โดยช่วงเวลาและความยาวของรายการเป็นสิ่งที่กำหนดไม่ได้ขึ้นอยู่กับจารีตประเพณี ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องจึงควรมีการประชุมสัมพันธ์รายการ และช่วงเวลาก่อนวันถ่ายทอดสดและพยายามเน้นให้เห็นความสำคัญของรายการ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจและติดตามรับชม

สำหรับทัศนะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่ารายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์เป็นรายการที่น่าสนใจ และน่าติดตามชม มีจำนวนมากที่สุด ในขณะที่มีทัศนะเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยมีจำนวนใกล้เคียงกัน ในเรื่องของช่วงเวลาและความยาวของรายการว่าเหมาะสม ควรถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง และการมีสารคดีหรือการสัมภาษณ์ประกอบ

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังให้ข้อเสนอแนะต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีเกี่ยวกับรูปแบบของรายการมีจำนวนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยต้องการให้นำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ในรายการที่น่าสนใจ รองลงมาคือเรื่องของเวลา และความยาวของรายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้สั้นและกระชับขึ้น ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่าต้องการชมแต่ภาพของพระมหากษัตริย์เท่านั้น

ในส่วนของทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีความชื่นชอบในเรื่องมุมมองกล้องของภาพที่สวยงาม และมีการพัฒนาใช้เทคนิคในการถ่ายภาพมากขึ้น แต่จะไม่ชื่นชอบการนำเสนอภาพของผู้ที่อยู่ในบริเวณงานที่ดูไกลาหล่วนวาย หรืออากัปกิริยาที่ไม่เหมาะสม ก็ไม่ควรตัดภาพออกอากาศ เนื่องจากอาจมีการถ่ายทอดไปยังต่างประเทศ

สำหรับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไป พบว่า ชื่นชอบการถ่ายทอดสดพิธีถวายเครื่องราชสักการะ และจุดเทียนชัยถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ ณ ท้องสนามหลวง มีจำนวนมากที่สุด และ รายการถ่ายทอดสดที่กลุ่มตัวอย่างไม่ชอบชมที่มีจำนวนมากที่สุด ก็งานสโมสรสันนิบาต

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ชอบชมการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีช่วงอายุ 30 – 39 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างบริษัท และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ชอบการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชาย มีช่วงอายุ 30 – 39 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างบริษัท และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาทและ 20,001 – 30,000 บาท

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ โดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชาย มีช่วงอายุ 20 – 29 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้ให้เหตุผลที่ชอบชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี เนื่องจากความสนใจเนื้อหาของรายการมีจำนวนมากที่สุด โดยมีจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายที่ติดตามชมรายการเพราะความสนใจชมภาพพระมหากษัตริย์ที่เป็นเหตุผลรองลงมา นอกจากนี้ยังมีเหตุผลที่ชอบชม เพราะความสวยงามของบรรยากาศ และเนื่องจากเป็นพระราชพิธีที่สำคัญอีกด้วย

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างได้ให้เหตุผลที่ไม่ค่อยชอบชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ เนื่องจากเนื้อหาของรายการ มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ เหตุผลเรื่องรูปแบบของรายการที่ไม่น่าสนใจ ช่วงเวลาและความยาวของรายการไม่เอื้อต่อการรับชม และในงานที่ไม่มีพระมหากษัตริย์เสด็จฯ แต่ทั้งนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างอีกจำนวนหนึ่งที่ให้เหตุผลต่อการรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ว่ารับชมแล้ว แต่ก็ไม่ได้สนใจมาก คือรู้สึกเฉย ๆ

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ชมการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ เนื่องจากเหตุผลเรื่องช่วงเวลาของการถ่ายทอดสด ที่ไม่สะดวกในการรับชมมากที่สุด รองลงมาได้แก่เหตุผลที่ไม่ทราบว่ามีกรถ่ายทอดสด รวมทั้งเหตุผลเกี่ยวกับความยาวของรายการ และแค่เปิดโทรทัศน์ทิ้งไว้เป็นเพื่อน

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 5 พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ เป็นอย่างไร

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 – ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 100 คน แบ่งเป็นเพศชาย 50 คน เพศหญิง 50 คน ส่วนใหญ่มีอายุ 30 – 39 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า โดยเป็นลูกจ้างบริษัทเอกชน มากที่สุด และมีรายได้ 10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน

ตอนที่ 2 – พฤติกรรมการรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธี โดยมีลักษณะรับชมบ้าง คือแล้วแต่โอกาส ไม่ได้รับชมเป็นประจำทุกครั้งที่มีการถ่ายทอดสด โดยเฉพาะหญิง จะมีความบ่อยครั้งในการรับชมรายการมากกว่าเพศชาย ที่ไม่ค่อยได้ชม ส่วนกลุ่มอายุของผู้ที่ชมรายการบ่อยมาก จะอยู่ในช่วงอายุ 30 – 39 ปี , 40 – 49 ปี และ 50 ปีขึ้นไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 50 ปีขึ้นไปไม่มีจำนวนของผู้ที่ไม่ค่อยได้ชมรายการ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่าง อายุต่ำกว่า 20 ปีและ 20 – 29 ปี ไม่มีจำนวนของผู้ที่ชมรายการบ่อยมากเช่นกัน

ในส่วนของการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ชมบ่อยมากจะมีการศึกษาในระดับตั้งแต่ มัธยมศึกษา, ปวช. หรือ ปวส. จนถึงปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ค่อยได้ชมจะมีกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่รับชมรายการที่บ่อยกว่า

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ชมบ่อยมากจะมีรายได้ต่อเดือน 6,001 – 10,000 บาทและ 20,001 – 30,000 บาท โดยไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาทเลย ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่รับชมรายการบ่อยครั้งน้อยกว่า

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะชมเฉพาะบางช่วงของรายการเท่านั้น คือไม่ได้ชมตลอดทั้งรายการตั้งแต่ต้นจนจบ โดยเฉพาะหญิงจะมีลักษณะการชมรายการอย่างต่อเนื่องและนานกว่า

เพศชาย ที่ส่วนใหญ่จะเปิดโทรศัพท์ทิ้งไว้เป็นเพื่อนเท่านั้น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปจะมีลักษณะการชมแบบตลอดทั้งรายการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อายุต่ำกว่า 20 ปี จะมีจำนวนการชมตลอดทั้งรายการน้อยที่สุด

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาจะชมตลอดทั้งรายการมากที่สุด ซึ่งไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ชมบางช่วงหรือเปิดโทรศัพท์ทิ้งไว้เป็นเพื่อนจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาทจะชมเพียงแค่บางช่วงของรายการมากที่สุด

อย่างไรก็ตามสาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรศัพท์นั้น เนื่องจากมีความตั้งใจที่จะดูมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือสาเหตุที่มีการถ่ายทอดทางสถานีโทรศัพท์ทุกช่อง โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงจำนวนมากว่าเพศชาย ส่วนกลุ่มตัวอย่างตั้งใจที่จะดูมีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวนมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความตั้งใจที่จะดูมีจำนวนน้อยที่สุด โดยส่วนใหญ่รับชมรายการเพราะมีทุกช่อง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา พบว่ามีความตั้งใจที่จะดูมีจำนวนมากที่สุดในขณะที่สาเหตุที่ชมเพราะมีทุกช่องนั้นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามีจำนวนมากที่สุด

โดยสาเหตุของการชมรายการเนื่องจากมีความตั้งใจที่จะดู พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาทมีจำนวนน้อยที่สุด ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท มีความตั้งใจที่จะดูมีจำนวนมากที่สุด

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะรับชมรายการ โทรศัพท์ในแต่ละวัน 2 – 3 ชั่วโมง และช่วงเวลาที่ได้รับชมรายการ โทรศัพท์มากที่สุดคือช่วงเวลา 18.01 – 22.00 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่กลับจากการทำงานและภาระกิจต่าง ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้ทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ อาจมีการคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดรายการต่าง ๆ ของสถานีมาก่อน โดยการเรียนรู้ติดตามศึกษาดูการทำงานของผู้พิธีกรหลักในการเป็นผู้ช่วยพิธีกร เนื่องจากการพูดของพิธีกรจะแตกต่างจากการพูดของผู้ประกาศข่าว มักจะคุ้นเคยกับการพูดแบบอ่านจากต้นฉบับที่ได้เขียนไว้เรียบร้อยแล้ว ทำให้เป็นการพูดที่ไม่เป็นธรรมชาติ จะเป็นการอ่านมากกว่าการบรรยาย ทำให้เกิดความน่าเบื่อ ในขณะที่พิธีกรจะมีทักษะในเรื่องของการพูดทางโทรทัศน์ที่มีลักษณะสนทนากับผู้ฟัง ด้วยน้ำเสียงปกติ แตกต่างจากการพูดส่วนตัว คือการใช้คำสุภาพ และสิ่งที่สำคัญคือ พิธีกรถ่ายทอดสดจะรู้จักจังหวะในการบรรยายให้สอดคล้องกับภาพ และสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ เพราะเป็นรายการสด ความผิดพลาดต่าง ๆ อาจเกิดขึ้นได้ ดังนั้น พิธีกรจึงต้องเตรียมจิตใจในเรื่องของความมั่นใจ ระวังความตื่นเต้น และมีสมาธิ เพราะถ้าพิธีกรมีความกังวลหรือเตรียมตัวไม่พร้อมก็จะส่งผลให้การทำงานผิดพลาดได้

สำหรับการเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับพระราชพิธีนั้น ๆ มาร่วมบรรยายด้วยก็เพื่อผู้ฟังได้ทราบข้อมูลในส่วนนั้น ๆ อย่างถูกต้องชัดเจน มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น โดยการบรรยายของผู้เชี่ยวชาญ จะเป็นการพูดที่เป็นธรรมชาติเช่นกัน เนื่องจากผู้พูดสามารถปรับหรือยืดหยุ่นเนื้อหาให้เข้ากับสถานการณ์ได้

2. ผู้ที่ทำหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีได้นั้น จะต้องผ่านการพิจารณาคัดเลือกเป็นอย่างดี และได้รับความไว้วางใจเป็นอย่างยิ่ง จากผู้บริหารสถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง เนื่องจากงานพระราชพิธีเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างสูง เพราะเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ การเตรียมงานในส่วนต่าง ๆ จะบกพร่องหรือผิดพลาดไม่ได้ โดยเฉพาะพิธีกรที่เสมือนหน้าด่าน หรือแนวหน้าของการทำงานที่ห้ามผิดพลาด ดังนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่พิธีกรงานพระราชพิธีของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องจึงมีจำนวนน้อย เพราะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพ มีทักษะทางด้านการใช้ภาษาและน้ำเสียงที่ดี ซึ่งส่วนใหญ่จะมอบหมายหน้าที่พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีให้กับผู้ประกาศข่าวที่อ่านข่าวในพระราชสำนัก เนื่องจากผู้ประกาศข่าวที่สามารถอ่านข่าวในพระราชสำนักได้นั้น ต้องผ่านการพิจารณาคัดเลือกทั้งในเรื่องของบุคลิกภาพ การออกเสียงและน้ำเสียงมาก่อน และที่สำคัญจะมีความคุ้นเคยในการใช้คำราชาศัพท์ที่ต้องระมัดระวังในการใช้ให้ถูกต้องแม่นยำ

เนื่องจากคนไทยเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้สูงสุด ภาษาที่ใช้จึงมีรูปแบบต่างออกไปเมื่อใช้ในกรณีเฉพาะที่เรียกว่าทำเนียบภาษา (register) ที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ได้ใช้แทนความหมายของการใช้ถ้อยคำที่มีชั้นหรือวรรณะ มีระดับถ้อยคำตามความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลที่ทำการสื่อสารมีกาละและเทศะ มีการใช้ต่างกันตามหน้าที่ สถานการณ์ วัตถุประสงค์และแวดวงอาชีพ ซึ่งพิธีกรจะต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านภาษา และหมั่นฝึกฝนพูดหรือเขียนอยู่เป็นประจำ เพราะเมื่อก้าวเป็นข้อความต่อเนื่อง ราชศัพท์ยิ่งเพิ่มความยากในการใช้ขึ้นอีก เพราะลักษณะของประโยคและถ้อยคำที่ใช้ไม่เป็นไปตามกฎไวยากรณ์ของภาษาไทยปกติ นอกจากนั้นยังมีการใช้ภาษาต่างไปตามชั้นของราชวงศ์อีกด้วย ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับภาษาศาสตร์กับสังคมนี้ได้สอดคล้องกับปัจจัยสำคัญในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

3. กระบวนการทำงานของพิธีกรตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน พบว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคและทักษะการเป็นพิธีกร โดยการเตรียมพร้อมหรือการทำงานบ้านล่วงหน้าของพิธีกรนับเป็นสิ่งที่ตัวของพิธีกรเองจะต้องเป็นผู้จัดเตรียม เนื่องจากพิธีกรคือผู้ที่ดำเนินรายการในการถ่ายทอดสดเพื่อออกอากาศทางโทรทัศน์ ตั้งแต่เริ่มจนจบรายการ ดังนั้นพิธีกรจะต้องรู้ขั้นตอนหรือรายละเอียดทั้งหมดของงานล่วงหน้า สามารถพูดตามลำดับขั้นตอนของงานได้อย่างเหมาะสมจนจบ ดูบรรยากาศของงานเพื่อหาสิ่งเพิ่มเติมหรือตัดทอนบางสิ่งบางอย่างออกไป หากพิธีกรจะต้องให้ผู้ชมเห็นตัวก็ต้องแต่งกายให้เหมาะกับโอกาสแต่ละงาน บุคลิกภาพจะต้องดี มีไหวพริบ สามารถแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และควรมาถึงงานก่อนเวลาเริ่มงานตามที่ระบุไว้ในหมายกำหนดการ เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ต้องการจากสถานที่จริงอีกครั้ง รวมถึงรายนามของผู้ร่วมพิธีในบริเวณงานหรือสิ่งของประกอบต่าง ๆ ที่อาจปรากฏภาพบนจอโทรทัศน์อีกด้วย

นอกจากนี้ พิธีกรจะต้องสามารถประสานงานกับเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้กำกับรายการที่มีการอธิบายลำดับของภาพในการถ่ายทอด ผู้กำกับเวทีที่ต้องสื่อสารกันด้วยสัญญาณมือในช่วงระหว่างบรรยายที่ไม่สามารถพูดหรืออธิบายได้อย่างละเอียด รวมถึงผู้ร่วมบรรยายที่ต้องมีการแบ่งสัดส่วนของข้อมูล และให้สัญญาณในการพูดของแต่ละคน ตลอดจนการตรวจสอบอุปกรณ์ที่ใช้ในการบรรยาย เช่น ไมโครโฟน และหูฟัง เพื่อไม่ให้ความผิดพลาดของอุปกรณ์มาส่งผลต่อการพูดที่ผิดพลาด

โดยพิธีกรจะต้องเป็นผู้ที่บรรยายเหตุการณ์ตลอดจนเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพระราชพิธีและพิธีสำคัญจากบริเวณพิธีให้ผู้ชมทางบ้านรับทราบ โดยต้องใช้ความสามารถในการถ่ายทอด

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจเหมือนได้อยู่ในเหตุการณ์นั้นแล้วพิธีกรมีหน้าที่สำคัญในการเพิ่มมูลค่าให้กับการถ่ายทอดที่มากกว่าการบรรยายเพียงแค่ภาพที่ปรากฏให้เห็น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารและบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน ที่ว่าพิธีกรเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเลือกที่จะถ่ายทอดอะไรให้กับผู้ชม และวิธีการจัดรูปแบบของสาร โดยบทบาททางวิชาชีพของพิธีกรจะเปิดโอกาสให้เขาได้เผยแพร่ค่านิยมของตัวเองเองด้วย นอกจากนี้ มัลเดสกี ก็ว่าบุคลิกภาพจะมีผลต่อพฤติกรรมของผู้ส่งสาร เนื่องจากพิธีกรบางคนอาจใช้วิธีการแสดงความคิดหรือแสดงความรู้สึกจริงในการประสานสัมพันธ์ส่วนตัวต่าง ๆ ของสังคมให้รวมตัวกันอยู่ได้ และการถ่ายทอดมรดกทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อทำให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรมไปยังอนุชนรุ่นต่อ ๆ ไป

4. จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในเรื่องความรู้ความสามารถของพิธีกรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านงานพระราชพิธีหรือพิธีสำคัญ ซึ่งจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพดี มีความสามารถทางด้านการสื่อสาร การออกเสียงชัดเจน น้ำเสียงน่าฟัง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้คำราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้อง ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจสามารถสร้างความประทับใจต่อพิธีกรคนใดคนหนึ่งได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องภาพลักษณ์และงานพระราชพิธี โดย Kenneth E. Boulding (1956) ที่กล่าวว่า ภาพลักษณ์เป็นความรู้แลความรู้สึกของคนเราที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เราสร้างขึ้นเองจากการสะสมเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่ได้ประสบและมักตีความหมายหรือให้ความหมายแก่สิ่งนั้น ด้วยตัวของเราเอง

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีที่จัดขึ้นตามลัทธิประเพณีเพื่อความขลัง และเป็นงานที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงพระกรุณาให้จัดทำขึ้นตามลัทธิประเพณี รวมถึงการเสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานในพิธี อันสอดคล้องกับ Daniel J. Boorstin (1970) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับภาพว่าเป็นการจำลองเหตุการณ์ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ มีการเสนอซ้ำต่อเนื่องกัน ความน่าสนใจอยู่ที่ความกำกวมของเหตุการณ์ที่ถูกนำเสนอ และเป็นการคาดเดาสิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคต จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ภาพลักษณ์จึงเป็นความดีเลิศไม่ใช่ของจริง ดังเคราะห์ขึ้นจากองค์ประกอบหลายอย่าง เพื่อสร้างความประทับใจให้เกิดแต่สาธารณชน นอกจากนี้ภาพลักษณ์ยังถูกสร้างขึ้นให้น่าเชื่อถือ เข้าใจง่าย ไม่เกินจริง เป็นที่ยอมรับของประชาชนสามารถตอบสนองเป้าหมายและดึงดูดความรู้สึก เป็นสิ่งที่อยู่ในระหว่างจินตนาการกับความเป็นจริงและมีความคลุมเครือเพื่อให้ผู้ชมตีความหมายตามความคาดหวังของตัวเอง

5. พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการของกลุ่มตัวอย่าง สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องทัศนคติของผู้รับสาร ที่กล่าวว่า ทัศนคติ คือปฏิกิริยาทางอารมณ์ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า ไม่ว่าจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความคิด ความเชื่อและส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ทำให้บุคคลปฏิบัติต่างกัน เช่นเดียวกับการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ในแต่ละงานที่ผู้ชมได้แสดงทัศนคติออกมา ไม่ว่าจะเป็นความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ต่อรูปแบบของรายการ เนื้อหาและเวลาของรายการ อันส่งผลต่อพฤติกรรมกรับชมหรือการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ชมต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์” เป็นการศึกษาถึงสถานภาพของพิธีกร ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ รวมถึงบทบาทของพิธีกร คุณสมบัติ และกระบวนการทำงาน นอกจากนี้ยังเป็นการถ่ายทอดทัศนะของผู้ชม เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสร้างความรู้ ความเข้าใจในวงกว้างที่แตกต่างและหลากหลายต่อไป ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากขึ้น เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน แม่นยำ และมีความลึกซึ้ง
2. ควรจะศึกษากับพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ให้ครบหมดทุกคน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อการเปรียบเทียบข้อมูลให้มากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมศิลปากร. พระราชพิธีในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯสยามิน
ทราธิราชบรมนาถบพิตร. กรุงเทพมหานคร : บริษัทกราฟิค ฟอรัม (ไทยแลนด์) จำกัด,
2543.

กัณฑ์ชาติ เกษมสันต์ ณ อยุธยา. พิธีกรงานพระราชพิธี. สัมภาษณ์ , 6 กุมภาพันธ์ 2547.

จักรภพ เพ็ญแข . โฆษกสำนักนายกรัฐมนตรี. สัมภาษณ์ , 23 มีนาคม 2547 .

จิตติมา หลอมทอง. กระบวนการฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาการพูดและการเมืองโรงเรียนการเมือง
พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาท
วิทยาและสื่อสารการ แสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ฉัตรวรุณ ตันนะรัตน์. การพูดเฉพาะอาชีพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รามคำแหง, 2517.

ช่อผกา วิริยานนท์. กระบวนการสร้างและรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538.

ญาดา ยมะกานนท์. พิธีกรฝ่ายผลิตรายการสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3. สัมภาษณ์, 14 กุมภาพันธ์
2546.

ณิมา ราษิดี . ผู้อำนวยการฝ่ายรายการสถานีโทรทัศน์ไอทีวี . สัมภาษณ์ , 3 มีนาคม 2547 .

ดำรง หังสพฤกษ์. อดีตหัวหน้าชุดผู้กำกับเวทีสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 . สัมภาษณ์,
19 กุมภาพันธ์ 2546.

ถาวร ช่วยประสิทธิ์. แขวะออกทีวี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บริษัทพี. วาทินพับลิเคชั่น จำกัด,
2531.

ชงทอง จันทร์รางสุ. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม. สัมภาษณ์ , 5 มีนาคม 2546.

ชนพร ทวีพาณิชย์ . พิธีกรงานพระราชพิธี องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์ ,
18 มกราคม 2547 .

นิคมจิตร มโนธรรม. การทำงานของบุคลากรด้านการจัดรายการยุคนับเบิกของสถานีวิทยุโทรทัศน์
ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน ภาควิชา
การสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

นิตยา กาญจนวรรณ. พูดจาภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์, 2545.

นิตินาฏ กมลพันธ์ฤกษ์. การวิเคราะห์การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ทางสถานี
วิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสาร
มวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลง
กรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

- บุญศรี ปราบณศักดิ์. คู่มือพิธีกรรมอโศก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (ม.ล.). ภาษาไทย วิชาที่ถูกลืม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2523.
- บุญฤทธิ์ แผลมหลวง. บทบาทของรายการถ่ายทอดพระราชพิธีและพิธีสำคัญของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยต่อการธำรงรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ในวโรกาสเฉลิมฉลองพระชนมพรรษาครบ 60 ปี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ประพาส สกุนตนาถ. ที่ปรึกษาผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก. สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2546.
- ปอรัรัมย์ ยอดเพชร. การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างพิธีกรรมและวิทยากรรายการสุขภาพทางโทรทัศน์ในเชิงชาติพันธุ์ วรรณนาแห่งการสื่อสาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวารสารศาสตร์ และสื่อสารการศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- เปลื้อง ณ นคร. ภาษาวรรณนา วิวัฒนาการและวิบัติของภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: เบลโล่การพิมพ์(1988)จำกัด, 2542.
- พฤทธิ์ อุปถัมภานนท์. พิธีกรรมพระราชพิธี. สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2547
- พัชรนันท์ เต็ดแก้ว. การศึกษาเปรียบเทียบการรับชมรายการโทรทัศน์ประเภทสาระความรู้และสาระบันเทิงการจดจำได้และการนำไปใช้ประโยชน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- ไพฑูริย์ นิมิपाल. หน้าจอตโทรทัศน์ ใน ครอบรอบ 45 ปี ททบ. 5, หน้า 60-62. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2546.
- ไพโรจน์ เทวินบูรานวงษ์. กระบวนการในการประกอบอาชีพนักจัดรายการวิทยุของรายการวิทยุยอดนิยมในเครือข่ายเอ-ไทม์มีเดียจำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาสื่อสารมวลชน ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- มัลลิกา คณานุรักษ์. เทคนิคการเป็นพิธีกรที่ดี. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์, 2545.
- เมตตา วิวัฒนานุกูล. หลักการสัมภาษณ์ในวงการบริหารการสื่อสารมวลชนและการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- รัตน์มณี กังวาลไกล. พิธีกรรมพระราชพิธี สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก. สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2546.
- วิโรจน์ กิจกุลอนันต์เอก. พัฒนาการและศักยภาพของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยในการถ่ายทอดกีฬา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาสื่อสารมวลชน ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

- ศรสวรรค์ ภู่วิจิตร. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในชีวิตและผลงานของคุณเอกชัยนพจินดาในฐานะนักสื่อสารมวลชนด้านกีฬา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาสื่อสารมวลชน ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ศันสนีย์ วัฒนานุกูล. หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการโทรทัศน์องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2547.
- ศิริวรรณ จารุจรณ. รองหัวหน้าศูนย์ผลิตรายการ ฝ่ายรายการสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5. สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2546.
- ศุกลมาน เขียม โอภาส. บทบาทการสื่อสารเชิงอวัจนะของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวาริชวิทยา ภาควิชาวาริชวิทยาและสื่อสารการ แสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ศุภรัตน์ นาคบุญนำ. พิธีกรงานพระราชพิธี สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7. สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2547.
- สนมพร ฉิมเฉลิม. กระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สมคิด ชีรศิลป์. การผลิตรายการโทรทัศน์ กรุงเทพมหานคร: บริษัทประชาชนจำกัด, 2525.
- สมชาย อิงครักษ์. หัวหน้าชุดผู้กำกับรายการสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก. สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2546.
- สมรักษ์ ณรงค์วิชัย. หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3. สัมภาษณ์, 16 มกราคม 2547.
- สวนิต ยมาภัยและถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. หลักการพูดขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : ศรีเอทีพี พับลิชชิง จำกัด, 2535.
- สายสวรรค์ ขยันยิ่ง. พิธีกรงานพระราชพิธี สถานีโทรทัศน์ไอทีวี. สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2547.
- สำนักพระราชวัง. รวมเรื่องและข้อปฏิบัติเกี่ยวกับราชสำนัก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2533.
- สินีทรส์ สิทธิรักษ์. กำเนิดโทรทัศน์ไทย (พ.ศ.2493-2500). ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- สุกัญญา สมไพบูลย์. เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการพูดในที่สาธารณะ. (ม.ป.ท.,ม.ป.ป.)
- สุกัญญา สมไพบูลย์. เอกสารประกอบโครงการฝึกอบรมบุคลิกภาพ การเสริมสร้างภาพลักษณ์และพัฒนาบุคลิกภาพ(ทักษะในการสร้างประสิทธิภาพของเสียง). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาวาริชวิทยาและสื่อสารการ แสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- สุบัตินิต สุวรรณนพ. ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7. สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2547.

แสงสุรย์ ลดาวัลย์, ม.ร.ว. พระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมัยกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร :
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2527.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ. ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2541.

เอกสารประกอบการฝึกอบรมเส้นทางสู่พิธีกรมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร:ภาควิชาวาทยุทธศาสตร์และสื่อ
สารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2546.

ภาษาอังกฤษ

Andrews, J.R. Essentials of Public Communication . (n.p.):1979.

Boorstin ,Daniel J. The Image : a guide to pseude-eventss in America . 1sted New York
:Altheneum ,1973.

Boulding ,Kenneth E. The Image : Knowledge in Life and Society. 1sted Ann Arbor :The
University of Michigan,1956.

Fletcher, L. How to speak Like a Pro. (n.p.):1983.

Irvine,W. The Thai-Yuan “mad man” and the modrenising, developing Thai nation as bounded
entities under threst : A study in the replication of a single image. Doctoral Thesis. the
school of oriental and African Studies. University of London,1982.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

ตัวอย่างภาพพิธีกรเปิดรายการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์

การถ่ายทอดสดพระราชพิธีพืชมงคล จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ
ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

(8 พ.ค. 46)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การถ่ายทอดสดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตน และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์
ณ ลานพระราชวังดุสิต

(2 ธ.ค. 46)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การถ่ายทอคณະบุคคลต่าง ๆ เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล

ณ ศาลาศิวาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต

(4 ธ.ค. 46)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การถ่ายทอดสดพิธีถวายเครื่องราชสักการะ
และจุดเทียนชัยถวายราชสดุดี เฉลิมพระเกียรติ
ณ ท้องสนามหลวง

(5 ธ.ค. 46)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การถ่ายทอดสดงานสโมสรสันนิบาต

ณ สนามหน้าตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล

(7 ธ.ค. 46)

สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

ข้อมูลผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อย

<u>กลุ่มที่ 1</u>	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ
1. พลตรีศรุต นาควัชระ	ชาย	52 ปี	ปริญญาโท	ที่ปรึกษาผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ กองทัพบก
2. อวยพร พานิช	หญิง	52 ปี	รองศาสตราจารย์	อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ทักษกานต์ ดวงรัตน์	ชาย	37 ปี	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย์
4. บงกช อักษรดี	หญิง	33 ปี	ปริญญาโท	หัวหน้าชุดควบคุมการ ผลิตรายการสถานีวิทยุ โทรทัศน์กองทัพบก
5. เพ็ญพรรณ สุวรรณรังษี	หญิง	32 ปี	ปริญญาโท	ผู้ดำเนินรายการ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีโกล บอลเน็ตเวิร์ค
<u>กลุ่มที่ 2</u>				
6. สุรพล วิรุฬห์รักษ์	ชาย	60 ปี	ศาสตราจารย์ ดร.	คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. สมบัติ ภู่อภิรมย์	หญิง	70 ปี	ปริญญาตรี	อดีตนุการ โทรทัศน์รวมการเฉพาะ กิจแห่งประเทศไทย
8. วิภูษณ์ญ เวียงอำพล	หญิง	34 ปี	ปริญญาโท	หัวหน้าชุดสร้างสรรค์การ ผลิตสถานีวิทยุโทรทัศน์ กองทัพบก
9. สุกลมาน เอี่ยมโสภาสดิษฐ์	หญิง	31 ปี	ปริญญาโท	อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. ปริขรรค์ เกียรติประจักษ์	ชาย	29 ปี	ปริญญาตรี	ผู้ดำเนินรายการ และ ฟรีเซ็นเตอร์

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามเรื่อง

ทัศนคติและทัศนคติของผู้ชม ที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์
และพฤติกรรมการรับชมรายการของคนกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่านหรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ 1.ชาย 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
  1. ต่ำกว่า 20 ปี 2. 20 – 29 ปี 3. 30 – 39 ปี 4. 40 – 49 ปี
  5. 50 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
  1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษา 3. ปวช.หรือ ปวส. 4. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
  5. สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ
  1. นักเรียน/นักศึกษา 2. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
  3. ลูกจ้างบริษัทเอกชน/ธนาคาร 4. ประกอบธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ
  5. แม่บ้าน/เกษียณอายุ/อื่นๆ.....
5. รายได้ต่อเดือน
  1. ต่ำกว่า 6,000 บาท 2. 6,001 – 10,000 บาท 3. 10,001 – 20,000 บาท
  4. 20,001 – 30,000 บาท 5. มากกว่า 30,000 บาท

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

6. ในแต่ละวัน ท่านดูโทรทัศน์โดยเฉลี่ยวันละกี่ชั่วโมง
  1. 1 ชั่วโมงหรือน้อยกว่า 2. 2 – 3 ชั่วโมง 3. 3 – 5 ชั่วโมง 4. มากกว่า 5 ชั่วโมง
7. ช่วงเวลาใดที่ท่านชมรายการโทรทัศน์มากที่สุด
  1. 05.00 – 12.00 น. 2. 12.01 – 18.00 น. 3. 18.01 – 22.00 น. 4. หลัง 22.00 น.
8. ท่านรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์บ่อยครั้งเพียงใด
  1. บ่อยมาก 2. บ่อย 3. ชมบ้าง 4. ไม่ค่อยได้ชม
9. ส่วนใหญ่แล้วท่านจะชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ในลักษณะใด
  1. ชมตลอดทั้งรายการ 2. ชมแค่บางช่วงของรายการ
  3. ชมเฉพาะภาพพระมหากษัตริย์ 4. เปิดโทรทัศน์ทิ้งไว้เป็นเพื่อน
10. ท่านรับชมรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ เนื่องจากเหตุผลใด
  1. มีความตั้งใจที่จะดู 2. จากที่ผู้อื่นเปิดชม
  3. เปิดเจอโดยบังเอิญ 4. มีทุกช่อง

ส่วนที่ 3 ทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสด งานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

ทัศนคติที่มีต่อพิธีกรหรือผู้บรรยายรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
11. พิธีกรในรายการมีความรู้เกี่ยวกับงานพระราชพิธี และใช้คำราชาศัพท์ถูกต้อง					
12. มีทักษะในการใช้ภาษา , การออกเสียงในการสื่อสารและมีน้ำเสียงที่เหมาะสม					
13. มีบุคลิกภาพและการแต่งกายเหมาะสม					
14. ควรเป็นผู้ประกาศข่าวของทางสถานีโทรทัศน์					

15. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ สำหรับพิธีกรหรือผู้บรรยาย .....

.....

ทัศนคติที่มีต่อรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
16. เป็นรายการที่น่าสนใจและน่าติดตาม					
17. ช่วงเวลาและความยาวของรายการเหมาะสม					
18. ควรถ่ายทอดสดทางสถานีวิทยุโทรทัศน์					
19. ควรมีสารคดี , ภาพพิธีกรหรือการสัมภาษณ์ประกอบ					

20. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ สำหรับรายการถ่ายทอดสด งานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ .....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4ทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อพิธีกรและรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

21. พิธีกรหรือผู้บรรยายรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีที่ท่านรู้จัก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. รศ.ชงทอง	จันทรางศุ	☐ 6. คุณญาดา	ยมะกานนท์	(ช่อง 3)
☐ 2. คุณจักรภพ	เพ็ญแข	☐ 7. คุณรัตน์มณี	กังวานไกล	(ช่อง 5)
☐ 3. พล.ต.ประพาส	สกุนตนาถ	☐ 8. คุณศุภรัตน์	นาคบุญนา	(ช่อง 7)
☐ 4. คุณกันตชาติ	เกษมสันต์ ณ อยุธยา	☐ 9. คุณธนพร	ทวีพานิชย์	(ช่อง 9)
☐ 5. คุณสายสวรรค์	ขยันยิ่ง	☐ 10. อื่น ๆ	โปรดระบุชื่อ	

22. (จากข้อ 21) พิธีกรหรือผู้บรรยายรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

ที่ท่านชอบที่สุด (โปรดระบุชื่อ).....

เพราะเหตุใดท่านจึงชอบ.....

23. (จากข้อ 21) พิธีกรหรือผู้บรรยายรายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์

ที่ท่านไม่ชอบ (โปรดระบุชื่อ).....

เพราะเหตุใดท่านจึงไม่ชอบ.....

24. รายการถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ที่ท่าน ชอบ/ไม่ชอบ/ไม่ได้ชม เพราะเหตุใด

ชอบ   ไม่ชอบ

☐	☐	1. พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ (ช่วงเดือน พ.ค.)
☐	☐	2. พระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้ากฐินโดยกระบวนพยุหยาตราชลมารค
☐	☐	3. พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ (2 ธ.ค.)
☐	☐	4. คณะบุคคลต่าง ๆ เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา (4 ธ.ค.)
☐	☐	5. พิธีถวายเครื่องราชสักการะและจุดเทียนชัยถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ ณ ท้องสนามหลวง (5 ธ.ค.)
☐	☐	6. งานสโมสรสันนิบาต ณ สนามหน้าตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล

25. เพราะเหตุใดจึงเป็นรายการที่ชื่นชอบ.....

เพราะเหตุใดจึงเป็นรายการที่ท่านไม่ชอบ.....

เพราะเหตุใดท่านจึงไม่ได้ชมรายการดังกล่าว.....

ภาคผนวก ง.

ศูนย์ผลิตรายการ

วันที่ 149/145

* 5/1/45 เวลา 13.00 น. บันทึกข้อความ

ฝ่ายจัดการ ททบ.	
รับที่	07070
รับที่	30 โทร
รับที่	1300

ส่วนราชการ ทน.ททบ.

ที่ โทร. ๒๒๗/๔๕

วันที่ ๕ ต.ค.๔๕

เรื่อง ผลการประชุมเตรียมพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์

เรียน ผอ.ททบ.(ผ่าน รอง ผอ.ททบ.(๑))

อ้างถึง อนุมัติ ผอ.ททบ.ท้ายหนังสือ พล.๑ รอ.ที่ กท ๐๔๘๑.๑/๒๗๕๑ ลง ๗ ต.ค.๔๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาคำสั่ง พล.รือ.ที่ ๔๑๖/๔๕ ลง ๔ ต.ค.๔๕

๒. สำเนาคำสั่ง กอว.ตปภ.๔๕ ทภ.๑ ลับมาก

๑. ตามอ้างถึง ผอ.ททบ.ได้กรุณาอนุมัติให้ ทน.ททบ.จัดผู้แทนเข้าร่วมประชุมเตรียมการในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ประจำปี ๒๕๔๕ ทน.ททบ.ได้มอบหมายให้ พ.อ.บัลลังก์ อรุณฤกษ์ วิศวกร ทท.ทน.ททบ.เป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุม ดังนี้

๑.๑ ณ บก.พล.๑ รอ. โดยมี มทภ.๑ เป็นประธานใน ๑๗ ต.ค.๔๕ เวลา ๑๐๐๐-๑๒๐๐

๑.๒ ณ บก.ทภ.๑ โดยมี รอง มทภ.๑ เป็นประธานใน ๑๗ ต.ค.๔๕ เวลา ๑๔๐๐-๑๖๐๐

๒. ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

๒.๑ วันพิธี วันจันทร์ที่ ๒ ต.ค.๔๕ เวลา ๑๖๔๐ เป็นต้นไป(รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๑ ผนวก ค. หน้า ๗) ใช้เวลารวมประมาณ ๒ ชั่วโมง

๒.๒ การแสดงก่อนเวลาโดย ทร. ชื่อชุดแสดงว่า "การแสดงดนตรีสนามประกอบทำอาหารและรำไทย" ระยะเวลาประมาณ ๒๔ นาที เริ่มการแสดงเวลาประมาณ ๑๖๐๐

๒.๓ รายละเอียดการปฏิบัติและลำดับพิธี ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

๒.๔ กำหนดการซ้อมใหญ่ใน ๑๗ และ ๒๔ พ.ย.๔๕ โดย ททบ.ต้องจัด นชต.เข้าร่วมรับฟังคำชี้แจงด้วยทุกครั้ง

* ๒.๕ ภารกิจของ ททบ.มีดังนี้

๒.๕.๑ การถ่ายทอดสด

๒.๕.๑.๑ ในวันจันทร์ที่ ๒ ต.ค.๔๕ เวลายังไม่กำหนดแน่นอน

๒.๕.๑.๒ จัดระบบโทรทัศน์วงจรปิดพร้อมเครื่องรับโทรทัศน์

๒.๕.๑.๓ ส่งผังติดตั้งกล้องโทรทัศน์ให้ ทภ.๑ และ พล.๑ รอ. ก่อน ๗ พ.ย.๔๕

๒.๕.๑.๔ ส่งรายชื่อผู้ปฏิบัติงานให้ ทภ.๑ และ พล.๑ รอ. ก่อน ๗ พ.ย.๔๕

๒.๕.๒ การ รปภ.

๒.๕.๒.๑ จัดกล้องชุดเล็กสนับสนุน ครภ.บก.สูงสุดอย่างน้อย ๑ ชุด

๒.๕.๒.๒ จัดเครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์สำหรับกล้องชุดเล็ก ณ กอ.ตปภ.

๒.๕.๒.๓ จัดเครื่องรับโทรทัศน์ติดตั้ง ณ กอ.ตปภ. อย่างน้อย ๓ เครื่อง

รายละเอียดจุดติดตั้งจะแจ้งให้ทราบใน ๗ พ.ย.๔๕

- ๒.๕.๓ รายละเอียดอื่น ๆ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑,๒
  - ๓. ทน.ททบ.พิจารณาแล้ว เห็นควรดำเนินการดังนี้
    - ๓.๑ ทน.ททบ.ดำเนินการตามข้อ ๒.๔
    - ๓.๒ ทน.ททบ.,รทททบ.ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๒.๕
    - ๓.๓ สน.ททบ.สนับสนุนยานพาหนะ
    - ๓.๔ สป.ททบ.,กง.ททบ.สนับสนุนงบประมาณและเบิกจ่าย
    - ๓.๕ นชต.ททบ.ให้การสนับสนุนเมื่อได้รับการประสาน
    - ๓.๖ ทน.ททบ.สำเนาแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ
- จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา หากเห็นเป็นการสมควรกรุณาอนุมัติตามเสนอในข้อ ๓

พ.อ.
 (เกษม อากาศวิภาต)
 ทผ.ทน.ททบ.

อนุมัติตามข้อ ๓

พ.ท.
 พ.อ.
 ๒๓ ๑ ๑ ๕๕

สำเนาถูกต้อง เสนอ รทททบ.

พ.ท.
 (ประเสริฐ เหมะรังคะ)
 รอง ทน.ชก.ทน.ททบ.
 ค.ค.๕๕

ใจดี ๒๕ กทท.

- ๕ ไร่ ๑๐ ไร่
- ๕ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่

พ.อ. ๕

๕ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่

๕ ไร่ ๑๐ ไร่ ๕๕

- ททบ ๕ ไร่ ๑๐ ไร่

นาง
 (กวิศ บัญญัติ)
 หัวหน้าศูนย์ผลิตราชการ
 พ.ค.๕๕

๕ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่
 ๕ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่
 ๕ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่

พ.อ. ๕

๕ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่

๕ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่ ๑๐ ไร่

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ: พล.๑ รอ. (ผกร.๓ โทร.๐ ๒๒๘๑ ๕๑๕๕, โทร.ทบ.๕๑๐๔๕)

ที่ กท ๐๔๘๑.๑/ ๓๓๑๕ วันที่ ๒๒ พ.ย.๕๕

เรื่อง ขอส่งประวัติหน่วยงานสนามและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหาร
รักษาพระองค์ เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ประจำปี ๒๕๕๕

เรียน ผอ.สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประวัติหน่วยและรายละเอียดเกี่ยวกับพิธีฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พล.๑ รอ. ได้รับมอบหมายพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตน และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ฯ

ในวันที่ ๒ ธ.ค.๕๕ อันเป็นการถวายความจงรักภักดี และเชิดชูพระเกียรติ นั้น

พล.๑ รอ. จึงขอความร่วมมือท่าน ในการออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ของท่าน เพื่อให้
ประชาชนและส่วนราชการต่างๆ ได้รับทราบ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

พ.อ.

(รณยุทธ ฤทธิภักษ์)

รอง ผบ.พล.๑ รอ. ทำการแทน

ผบ.พล.๑ รอ.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์ผลิตรายการ

บพ. 1622/45

วันที่ ๒๑ ธ.ค. ๕๕ เวลา 12:33 น.

คำสั่งสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก
ที่ ๕๗๕๗ ๒๕๕๕

ฝ่ายจัดรายการ ททบ.
วันที่ 08263
รับ 3/12/55
เลข 1530

เรื่อง การถ่ายทอดสดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ ประจำปี ๒๕๕๕

เนื่องด้วย ททบ. จะทำการถ่ายทอดสดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษา
พระองค์ ประจำปี ๒๕๕๕ ณ บริเวณลานพระราชวังดุสิต ในวันจันทร์ที่ ๒ ธ.ค. ๕๕ เวลา ๑๕๓๐-จบพิธี จึงให้
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ดังนี้

๑. พ.อ.วันชัย เวย์วัฒน์ เป็นผู้อำนวยการถ่ายทอด

๒. รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

๒.๑ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานภายนอก ททบ. ตามผนวก ก

๒.๒ วัน เวลา เดินทางไป วันที่ ๒ ธ.ค. ๕๕ เวลา ๐๙๐๐

๒.๓ วัน เวลา เดินทางกลับ วันที่ ๒ ธ.ค. ๕๕ เวลา ๒๐๐๐

๒.๔ รก.ททบ. สัญญาบัตร ๑๑ นาย ต่ำกว่าสัญญาบัตร ๒๒ นาย

๒.๕ ทน.ททบ. สัญญาบัตร ๑๔ นาย ต่ำกว่าสัญญาบัตร ๑๔ นาย

๒.๖ สน.ททบ. สัญญาบัตร นาย ต่ำกว่าสัญญาบัตร ๑๔ นาย

๓. อุปกรณ์ที่นำไปปฏิบัติงาน

๓.๑ รถถ่ายทอดโทรทัศน์นอกสถานที่(OB-3) ๑ คัน

๓.๒ รถถ่ายทอดโทรทัศน์นอกสถานที่(OB-4) ๑ คัน

๓.๒ กล้องโทรทัศน์ ๑๐ ตัว

๓.๔ รถยนต์ ๔ คัน

๓.๕ รถยนต์บรรทุกเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ๒ คัน

๓.๖ ไมโครเวฟ ๓ ชุด

๔. ประเภทการขนส่งยานพาหนะ ททบ. หมายเลข ๕๔-๐๙๒๙, ๕๔-๐๙๓๐, ๕๔-๐๙๓๑, ๕๔-๐๙๓๒, ๕๔-๐๙๓๓,

๕๔-๐๙๓๔, ๕๔-๐๙๓๕, ๕๔-๐๙๓๖, ๕๔-๐๙๓๗, ๕๔-๐๙๓๘, ๕๔-๐๙๓๙, ๕๔-๐๙๔๐, ๕๔-๐๙๔๑, ๕๔-๐๙๔๒, ๕๔-๐๙๔๓, ๕๔-๐๙๔๔, ๕๔-๐๙๔๕, ๕๔-๐๙๔๖, ๕๔-๐๙๔๗, ๕๔-๐๙๔๘, ๕๔-๐๙๔๙, ๕๔-๐๙๕๐

๕. ให้เบิกจ่ายเบี่ยงเส้นทางระเบียบ ททบ. ว่าด้วย การจ่ายเบี่ยงเส้นทางและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
ไปปฏิบัติงานในราชอาณาจักรชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๕๑ ลง ๒๑ ก.พ. ๕๑ และตามคำสั่ง ททบ. ที่ ๔๐๑/๒๕๕๐
ลง ๖ ต.ค. ๕๐

๖. ให้สนับสนุนเบี่ยงเส้นทางเจ้าหน้าที่, ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับรถดับเพลิงที่ใช้ในการติดตั้งระบบ
ไมโครเวฟ จำนวน ๕,๐๐๐.-บาท

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการได้ตั้งแต่วันที่ ๒ ธ.ค. ๕๕ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ ธ.ค. ๕๕ พุศ. จ. ก. ย. น. พ.ศ. ๒๕๕๕
รับคำสั่ง ผอ.ททบ. *พรหม - ไม้*

สำเนาถูกต้อง

เสนอ รก.ททบ.

ท.ท. *[Signature]*

(ประเสริฐ เหมะรุ่งตะ)

รอง ทน.สก. ทน.ททบ.

กวิ ๕.๑.๕๕

พล.ต. *[Signature]*

(ชรินทร์ มั่งกรดิน)

รอง ผอ.ททบ.(๑)

๑.ทราบ

[Signature]

นาย

กวิชัย บุญยั้ง

ท.ท. *[Signature]*

๑๑ พล.ร.ท. ททบ. ท.ท.
ท.ท. ททบ.

๒ ธ.ค. ๕๕

.....

ผนวก ก

รายชื่อเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานวันจันทร์ที่ ๒ ธ.ค.๕๕

๑.	พ.อ.วันชัย	เวทย์วัฒน์	ผู้อำนวยการถ่ายทอด
๒.	พ.อ.พจนเจตน์	มีปิ่น	ผู้ควบคุม
๓.	พ.ต.ชูชาติ	พิมพ์ประเสริฐ	"
๔.	พ.ต.ประสพสุข	โชติวิสุทธิ์	นายช่าง(หน.งาน)
๕.	นายมนัส	แสงแก้ว	"
๖.	นายสมนึก	สุขแจ่ม	ช่างปรับภาพ
๗.	นายบรรลือศักดิ์	อ่อนน้อม	"
๘.	นายถิเรวิทย์	วงษ์น้อย	"
๙.	นายชัยรัตน์	บัวจมะ	"
๑๐.	นายธีระวุฒิ	เที่ยงตรง	"
๑๑.	นายศักดิ์สิทธิ์	มีสมพร	"
๑๒.	นายสิทธิธา	สมัชชานนท์	ช่างเสียง
๑๓.	ร.ต.ปิยะ	ธรรมมะ	"
๑๔.	นายระพิน	ใจดี	"
๑๕.	นายเอกกมล	มลิวัลย์	"
๑๖.	นายไพรัช	บุตรสาธรรม	"
๑๗.	นายสมศักดิ์	เทพาราชกูร์	ช่างเทปโทรทัศน์
๑๘.	นายเสรีศักดิ์	ชาญณรงค์	"
๑๙.	จ.ส.อ.ชายธง	สุวรรณศุก	"
๒๐.	นายวันชัย	เนตรจ้อย	ช่างการกำลัง
๒๑.	นายชัชชัย	วิชนิทร	"
๒๒.	นายรงค์รัตน์	อิศรางกูร ณ อยุธยา	"
๒๓.	นายเอกอัมรินทร์	สุถาวร	"
๒๔.	นายสมาน	จันทพา	"
๒๕.	นายธนัญชัย	มโนศิลป์	"
๒๖.	นายถาวร	สถิตย์วัฒนานนท์	นายช่างไมโครเวฟ
๒๗.	นายเกริกฤทธิ์	กาญจนบุรพิภพ	ช่างไมโครเวฟ
๒๘.	นายสุชาติ	สุภาวิมล	"
๒๙.	นายนิธิพัฒน์	ทองหล่อ	"
๓๐.	จ.ส.อ.สมพงษ์	คลองโป่ง	"
๓๑.	นายสัญญาชัย	เพิ่มพูล	"
๓๒.	นายอักรพล	เพ็งปัญญา	"
๓๓.	นายเกรียงไกร	กิจบำรุง	"
๓๔.	พ.อ.บัลลังก์	อรุณฤกษ์	เจ้าหน้าที่ประสานงาน
๓๕.	นายยุทธนา	ตันสุวรรณ	ผู้กำกับรายการ(หน.งาน)
๓๖.	จ.ส.อ.อชิพัฒน์	ภูมลี	ผู้ช่วยผู้กำกับรายการ
๓๗.	จ.ส.อ.ปิติชัย	ชัยชิตาพร	"
๓๘.	ร.ท.สุรัตน์	บุญนาค	ผู้กำกับเวที

ผนวก ก

รายชื่อเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานวันจันทร์ที่ ๒ ธ.ค.๕๕

๑. พ.อ.วันชัย	เวทย์วิวัฒนะ	ผู้อำนวยการถ่ายทอด
๒. พ.อ.พวงเจตน	มีปิ่น	ผู้ควบคุม
๓. พ.ต.ชูชาติ	พิมพ์ประเสริฐ	-
๔. พ.ต.ประสพสุข	โชติวิสุทธิ์	นายช่าง(หน.งาน)
๕. นายมนัส	แสงแก้ว	-
๖. นายสมนึก	สุขแจ่ม	ช่างปรับภาพ
๗. นายบรรลือศักดิ์	อ่อนน้อม	-
๘. นายถิเรวิทย์	วงษ์น้อย	-
๙. นายชัยรัตน์	บัวจมะ	-
๑๐. นายธีระวุฒิ	เที่ยงตรง	-
๑๑. นายศักดิ์สิทธิ์	มีสมพร	-
๑๒. นายสิทธิธา	สมัชชานนท์	ช่างเสียง
๑๓. ร.ต.ปิยะ	ธรรมมะ	-
๑๔. นายระพีณ	ใจดี	-
๑๕. นายเอกกมล	มลิวลัย	-
๑๖. นายไพรัช	บุตรสาธรรม	-
๑๗. นายสมศักดิ์	เทพาราชบุรี	ช่างเทปโทรทัศน์
๑๘. นายเสรีศักดิ์	ชาญณรงค์	-
๑๙. จ.ส.อ.ชายธง	สุวรรณศุก	-
๒๐. นายวันชัย	เนตรจ้อย	ช่างการกำลัง
๒๑. นายชัชชัย	วิชนินทร	-
๒๒. นายรงค์รัตน์	อิศรางกูร ณ อยุธยา	-
๒๓. นายเอกอัมรินทร์	ตุถาวร	-
๒๔. นายสมาน	จันทพา	-
๒๕. นายชนัญชัย	มโนศิลป์	-
๒๖. นายถาวร	สถิตย์พัฒนานนท์	นายช่างไมโครเวฟ
๒๗. นายเกริกฤทธิ์	กาญจนบุรพิภพ	ช่างไมโครเวฟ
๒๘. นายสุชาติ	สุภาวิมล	-
๒๙. นายนิธิพัฒน์	ทองหล่อ	-
๓๐. จ.ส.อ.สมพงษ์	คลองไผ่	-
๓๑. นายสัญญาชัย	เพิ่มพูล	-
๓๒. นายอัศวพล	เพ็งปัญญา	-
๓๓. นายเกรียงไกร	กิจบำรุง	-
๓๔. พ.อ.บัลลังก์	อรุณฤกษ์	เจ้าหน้าที่ประสานงาน
๓๕. นายบุษนา	ตันสุวรรณ	ผู้กำกับรายการ(หน.งาน)
๓๖. จ.ส.อ.อชิพัฒน์	ภูมลี	ผู้ช่วยผู้กำกับรายการ
๓๗. จ.ส.อ.ปิติชัย	ชัยชิตาทร	-
๓๘. ร.ท.สุรัตน์	บุญนาถ	ผู้กำกับเวที

• ๒ •

๓๙. นายสุนทร	พรหมทองดี	ผู้กำกับเวที
๔๐. จ.ส.อ. สมควร	ปรงสิงห์	ผู้ช่วยผู้กำกับเวที
๔๑. จ.ส.อ. สัมพันธ์	ยิ้มเลี้ยง	เจ้าหน้าที่กล้อง
๔๒. นายชนวัฒน์	รอดประสิทธิ์	-
๔๓. นายประสงค์	ศรีสังวาลย์	-
๔๔. นายไสว	สร้อยสว่าง	-
๔๕. จ.ส.อ. ประภาส	มีสุวรรณ	-
๔๖. นายชิตชัย	เรืองดาราทพงษ์	-
๔๗. นายเสกสรรค์	บางเขย	-
๔๘. นายชรินทร์	สุขสมบูรณ์	-
๔๙. นายสมาน	นิลภณี	-
๕๐. นายสมศักดิ์	จังหวัด	-
๕๑. จ.ส.อ. นิตย	บุหงางาม	-
๕๒. จ.ส.อ. ณัฐสิทธิ์	เหล่าเทิดเกียรติ	-
๕๓. ส.อ. วิชัย	เถาว์ทิพย์	-
๕๔. จ.ส.อ. ไกรเทพ	นกเดือน	-
๕๕. ส.อ. สิริชัย	ห้างไทยสงค์	-
๕๖. จ.ส.อ. เทวา	ชุ่มมี	เจ้าหน้าที่แสง
๕๗. จ.ส.อ. ชัยยะ	แก้วแววน้อย	-
๕๘. นายทองดี	ศรีแย้ม	-
๕๙. นายเมธี	นนทสุข	-
๖๐. จ.ส.อ. พรชัย	วงษ์หรรษา	เจ้าหน้าที่ศิลปกรรม
๖๑. นายวรรณชัย	กุดทิง	-
๖๒. นายสมทรง	วิรุณภักดิ์	-
๖๓. นายอนุชา	คำภักดิ์	-
๖๔. นายอานนท์	ตรีอุบล	-
๖๕. พล.ต. ประพาศ	สกุณตนาถ	โฆษก
๖๖. น.ส. สุชาดา	สุขะตุงคะ	-
๖๗. ร.ท. ทนุญกรทิพย์	ต่อบุญ	เจ้าหน้าที่สร้างสรรค์การผลิต
๖๘. จ.ส.อ. สมชาย	ประกอบกุล	พลซ้บรตหมายเลข ๕๔-๐๕๒๕
๖๙. จ.ส.อ. อุดมชัย	เพชรหับ	พลซ้บรตหมายเลข ๕๔-๐๕๓๐
๗๐. จ.ส.อ. วันชัย	ช่อนกลาง	พลซ้บรตหมายเลข ๕๔-๐๕๓๒
๗๑. จ.ส.ต. วีระพล	กฤษไชโร	พลซ้บรตหมายเลข ๕๔-๐๕๓๓
๗๒. จ.ส.อ. บุญทิง	กาภิกุล	พลซ้บรตหมายเลข ๕๑-๓๗๘๒
๗๓. ส.อ. พิเศษ	ส่วนบุญ	-
๗๔. นายไพบุลย์	พิมานกุล	พลซ้บรตหมายเลข อบ-๕๔๑๑
๗๕. นายมนตรี	เงินเนย	พลซ้บรตหมายเลข ๕๔-๐๕๓๖
๗๖. นายกัมพล	สิงห์โตแก้ว	พลซ้บรตหมายเลข ๕๔-๐๕๓๗

- ๓ -

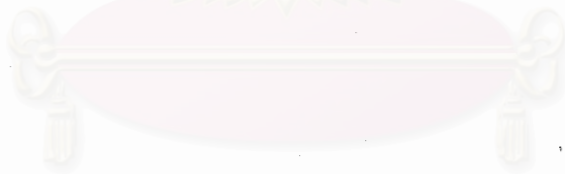
๗๗. จ.ส.อ.ปลองพล	น้ำใจดี	พลขับรตหมายเลข ๙๔-๐๙๓๘
๗๘. นายมังกร	กุมภวา	พลขับรตหมายเลข ๐๒-๗๓๓๕
๗๙. นายกิติพงษ์	ชูชื่น	พลขับรตหมายเลข ๙๖-๙๓๕๕
๘๐. ส.อ.ธีรพจน์	พุ่มสุวรรณ	พลขับรตหมายเลข ๙๖-๙๓๕๒
๘๑. นายปัญญา	คะตะประกา	พลขับรตหมายเลข ๙๔-๐๙๓๔

 ตรวจถูกต้อง

พ.ท.

(ประเสริฐ เหมะรังคะ)

รอง ทน.ชก.ทน.ททบ.

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ที่	503/46
วันที่	29 ต.ค. 46
เวลา	16.00 น.

ส่วนราชการ กร.ทบ. (กองปฏิบัติการจิตวิทยา โทร. ๔๗๕๔๓)

ที่ กท ๐๔๐๑/๗ ๙๓๖๖/๖๖ วันที่ ๑๔ ต.ค.๔๖

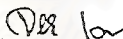
เรื่อง การถ่ายทอดสดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ ประจำปี ๒๔๔๖

เรียน ประธานสถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือ กท.ทบ.ด่วนมาก ที่ ต่อ กท ๐๔๐๑/๒๖๗๒๑ ลง ๙ ต.ค.๔๖

๑. ด้วย ผบ.ทบ. (รอง เสธ.ทบ. รับคำสั่งฯ) สั่งการให้ กร.ทบ. ประธานสถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ในการถ่ายทอดสดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ ประจำปี ๒๔๔๖ ณ บริเวณพระลานพระราชวังดุสิต ใน ๒ ธ.ค.๔๖ เวลา ๑๗๐๐ โดยขอให้เริ่มถ่ายทอดตั้งแต่การแสดงก่อนเวลา จนกระทั่งเสร็จพิธีฯ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

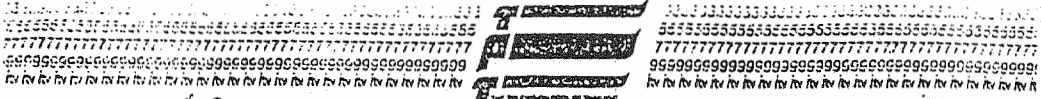
๒. กร.ทบ. จึงใคร่ขอรับการสนับสนุนจากสถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ในการถ่ายทอดสดพิธีดังกล่าว และกรุณาแจ้งผลการพิจารณาให้ กร.ทบ. ทราบ ภายใน ๒๗ ต.ค.๔๖
จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา

พล.ต.

(จिरชัย เดชดำรง)

จก.กร.ทบ.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์บริการ
 วันที่ ๒๙/๑๐/๔๖
 วันที่ ๓๑/๑๐/๔๖ เวลา ๑๓.๑๐
 ที่ โทร. ๗๖๓/๒๕๔๖

THE TELEVISION POOL OF THAILAND
 ATV-5 Paholyothin Road, Bangkok 10400, Thailand.
 Tel. / Fax. : (662) 279-0430, (662) 279-7992

ฝ่ายคราอกร ททบ.
 ๐๘๖๕๐
 ๓๐/๑๐/๔๖
 ๑๕๑๕

๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๖

เรื่อง การถึงถ่ายทอดสดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณคน และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ ประจำปี ๒๕๔๖
 เรือน ประธาน ททบ.

๑. กองทัพบก ขอรับการสนับสนุนจาก ททบ. ในการถ่ายทอดสดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณคน และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ ประจำปี ๒๕๔๖ ณ บริเวณลานพระราชวังดุสิต กทม. ในวันอังคารที่ ๒ ต.ค. ๔๖ ตั้งแต่การแสดงก่อนเวลา จนเสร็จสิ้นพิธี
๒. ททบ. พิจารณาแล้วเห็นควรดำเนินการดังนี้
  - ๒.๑ มอบภารกิจให้ ททบ.๕ เป็นสถานีแม่ข่ายในการดำเนินการถ่ายทอดสด ในวันอังคารที่ ๒ ต.ค. ๔๖ ตั้งแต่เวลา ๑๖.๐๐ น. จนเสร็จสิ้นพิธีฯ (เวลาประมาณ ๑๘.๓๐ น.)
  - ๒.๒ สถานีสมาชิก ททบ., ททบ.๑๑ และสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม TGN รับสัญญาณ ออกอากาศจาก ททบ.๕

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา หากเห็นสมควรกรุณาพิจารณาอนุมัติ ในข้อ ๒

- อำนวย นิมิต

พล.อ.
 (ปรีชา เปรมท้าว)
 ประธาน ททบ.
 ๓๐ ต.ค. ๔๖

พ.อ. *(Signature)*
 (อนันต์ นันท) - อำนวยการบริหาร
 กษานุการบริหาร ททบ. โทร: ๒๕๖๖/๓๓๓๓

พ.อ. *(Signature)*
 (วิรัช บุดุกักดี) - ผู้อำนวยการบริหาร
 โทร: ๒๕๖๖/๓๓๓๓

พ.อ. *(Signature)*
 (อำนวยการบริหาร) - โทร: ๒๕๖๖/๓๓๓๓

พ.อ. *(Signature)*
 (อำนวยการบริหาร) - โทร: ๒๕๖๖/๓๓๓๓

พ.อ. *(Signature)*
 (อำนวยการบริหาร) - โทร: ๒๕๖๖/๓๓๓๓

ศูนย์ผลิตรายการ
รับที่ 1450144
วันที่ 11/12/46 เวลา 14.10

Handwritten signature

103
48046
16/10

คำสั่งสถานวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก
ที่ ๑๐๙๗ / ๒๕๔๖

เรื่อง การถ่ายทอดสดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ ประจำปี ๒๕๔๖

เนื่องด้วย ททบ. จะทำการถ่ายทอดสดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษา
พระองค์ ประจำปี ๒๕๔๖ ณ บริเวณลานพระราชวังดุสิต ในวันอังคารที่ ๒ ธ.ค. ๔๖ เวลา ๑๖๐๐-จบพิธี จึงให้
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ดังนี้

๑. พ.อ.เกษม อากาศวิภาต เป็นผู้อำนวยการถ่ายทอด
๒. รายละเอียดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
  - ๒.๑ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานภายนอก ททบ. ตามผนวก ก
  - ๒.๒ วัน เวลา เดินทางไป วันที่ ๒ ธ.ค. ๔๖ เวลา ๑๐๐๐
  - ๒.๓ วัน เวลา เดินทางกลับ วันที่ ๒ ธ.ค. ๔๖ เวลา ๒๐๐๐
  - ๒.๔ รก.ททบ.สัญญาบัตร ๒๕ นาย ต่ำกว่าสัญญาบัตร ๑๐ นาย
  - ๒.๕ ทน.ททบ.สัญญาบัตร ๑๔ นาย ต่ำกว่าสัญญาบัตร ๒๖ นาย
  - ๒.๖ สน.ททบ.สัญญาบัตร - นาย ต่ำกว่าสัญญาบัตร ๑๓ นาย
๓. อุปกรณ์ที่นำไปปฏิบัติงาน
  - ๓.๑ รถถ่ายทอดโทรทัศน์นอกสถานที่(OB-3) ๑ คัน
  - ๓.๒ รถถ่ายทอดโทรทัศน์นอกสถานที่(OB-4) ๑ คัน
  - ๓.๒ กล้องโทรทัศน์ ๑๐ ตัว
  - ๓.๔ รถยนต์ ๘ คัน
  - ๓.๕ รถยนต์บรรทุกเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ๒ คัน
  - ๓.๖ ไมโครเวฟ ๓ ชุด
  - ๓.๗ รถดับเพลิง ๒ คัน
  - ๓.๘ รถดาวเทียม ๑ คัน

๔. ประเภทการขนส่งยานพาหนะ ททบ.หมายเลข ๔๔-๐๘๒๘,๔๔-๐๘๓๐,๔๔-๐๘๓๒,๔๔-๐๘๓๓,
๔๑-๓๗๘๒,๔๔-๐๘๓๖,๔๔-๐๘๓๗,๔๔-๐๘๓๘,๕๗-๓๕๐๓,๕๗-๖๘๕๕,๕๗-๘๖๖๒,๕๗-๖๘๑๐,๔๔-๐๘๓๑

๕. ให้เบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงตามระเบียบ ททบ. ว่าด้วย การจ่ายเบี้ยเลี้ยงและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
ไปปฏิบัติงานในราชอาณาจักรชั่วคราว พ.ศ.๒๕๔๑ ลง ๒๑ ก.พ.๔๑ และตามคำสั่ง ททบ.ที่ ๘๐๑/๒๕๔๐
ลง ๖ ต.ค.๔๐

๖. ให้สนับสนุนเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่,ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับรถดับเพลิงที่ใช้ในการติดตั้งระบบ
ไมโครเวฟ จำนวน ๕,๐๐๐.-บาท

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการได้ตั้งแต่วันที่ ๒ ธ.ค.๔๖ เป็นต้นไป

11714 - 11/12/46
และดำเนินการ

สำเนาถูกต้อง
ส่ง ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๖
รับคำสั่ง ผอ.ททบ.
นาย (ประเสริฐ เหมะรังคะ) รอง ทน.ชก.ททบ.
หัวหน้าศูนย์ผลิตรายการ
๑๑ ธค ๔๖

พล.ต. อัง-ณ
(ชรินทร์ มังกรดิน)
รอง ผอ.ททบ.(๑)

พ.ศ. ๑๑/๑๒/๔๖
รอง ผอ.ททบ.ทั้งหมด
พล.รท.ททบ.
๑๑ ธค ๔๖

ผ.นวก ก
 รายชื่อเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานวันอังคารที่ ๒ ธ.ค.๕๖

๑. พ.อ.เกษม	อากาศวิภาต	ผู้อำนวยการถ่ายทอด
๒. พ.อ.สมพงศ์	ลิมปิโชติกุล	ผู้ควบคุม
๓. นายวิรัตน์	สุขประเสริฐ	.
๔. พ.ต.ประสพสุข	โชติวิสุทธิ์	นายช่าง(หน.งาน)
๕. นายวิทยา	ธรรมประเสริฐ	.
๖. นายสมนึก	สุขแจ่ม	ช่างปรับภาพ
๗. นายณัฐวิทย์	วงษ์น้อย	.
๘. นายธีระวุฒิ	เที่ยงตรง	.
๙. นายชัยรัตน์	บัวจระมะ	.
๑๐. ร.ต.ปิยะ	ธรรมมะ	.
๑๑. นายชัยวัฒน์	นันทจติ	.
๑๒. นายศุภชัย	อุทัยะกุล	.
๑๓. นายสมศักดิ์	เทพาราชบุรี	ช่างเสียง
๑๔. นายวิลาศ	นิลสระคู	.
๑๕. นายไพรัช	บุตรสาธรรม	.
๑๖. นายเอกกมล	มลิวลัย	.
๑๗. นายเสรีศักดิ์	ชาญณรงค์	.
๑๘. นายนรา	บรรลิตชิตกุล	.
๑๙. นายเฉลิมชัย	พงศ์ดี	ช่างเทปโทรทัศน์
๒๐. จ.ส.อ.อนุชิต	ล้ำน้อย	.
๒๑. นายจรีน	รอดนิล	ช่างการกำลัง
๒๒. นายสิทธิพันธ์	พฤกษา	.
๒๓. นายชัชชัย	สุวรรณวิช	.
๒๔. นายถนอมพล	เรือนาค	.
๒๕. นายพัฒนไชย	รอดกรกุล	.
๒๖. นายกัมพล	ศรีณรงค์	.
๒๗. นายสง่า	สุวรรณะ	.
๒๘. นายเอกอัมรินทร์	สุดาว	.
๒๙. นายวิทยา	รุ่งโรจน์ทัศนิก	นายช่างไมโครเวฟ
๓๐. นายสมมิตร	ประมูล	ช่างไมโครเวฟ
๓๑. นายอัศวพล	เพ็งปัญญา	.
๓๒. จ.ส.อ.บุญส่ง	โกสุหัน	.
๓๓. นายเกรียงไกร	กิจบำรุง	.
๓๔. นายจักรพงศ์	คงอินทร์	.
๓๕. นายสัญญาชัย	เพิ่มพูล	ช่างไมโครเวฟ
๓๖. นายจรวุญ	ผดุงสันต์	.
๓๗. พ.ต.นิพัฒน์	เล็กฉลาด	เจ้าหน้าที่ประสานงาน

๓๘. พ.ต.วิวัฒน์	ช่างหุ่น	นายช่างดาวเทียม
๓๙. จ.ส.อ.ศักดิ์ดา	กิจทรัพย์	ช่างดาวเทียม
๔๐. จ.ส.ท.สุชาติ	ชลอปัญญาศิลป์	"
๔๑. จ.ส.ท.บุญเหลือ	พลน้อย	"
๔๒. นายยุทธนา	ตันสุวรรณ	ผู้กำกับรายการ(ทง.งาน)
๔๓. จ.ส.อ.อธิพัฒน์	ภูมลี	ผช.ผู้กำกับรายการ
๔๔. จ.ส.อ.ปิติชัย	ชัยชิตาทร	"
๔๕. นายสมชาย	ชนะประโคน	ผู้กำกับเวที
๔๖. ร.ท.สุรัตน์	บุญนาค	"
๔๗. ส.อ.สมยศ	ศิริสมบัติ	"
๔๘. นายชาญวุฒิ	ยวงแก้ว	เจ้าหน้าที่กล้อง
๔๙. นายสมศักดิ์	จังหวัด	"
๕๐. นายธนวัฒน์	รอดประสิทธิ์	"
๕๑. นายวรินทร์	สุขสมบูรณ์	"
๕๒. นายสมรรถมนต์	คุณวัฒน์	"
๕๓. จ.ส.อ.นิตย์	บุหงางาม	"
๕๔. จ.ส.อ.ประภาส	มีสุวรรณ	"
๕๕. นายอนุชา	กลุ่มบุญเรือง	"
๕๖. นายประสงค์	ศรีสังวาลย์	"
๕๗. นายเสกสรรค์	บางเขย	"
๕๘. เถยสมาน	นิลมนี	"
๕๙. นายสุรสิทธิ์	มุกดาห์	"
๖๐. จ.ส.อ.ณัฐสิทธิ์	เหล่าเทิดเกียรติ	"
๖๑. ส.อ.วิชัย	ถาวรทิพย์	"
๖๒. ส.อ.สิริชัย	ห้างไทยสงค์	"
๖๓. นายชิตชัย	เรืองดาราพงษ์	"
๖๔. จ.ส.อ.ไกรเทพ	นกเถื่อน	"
๖๕. จ.ส.อ.ชัยยะ	แก้วแว่นน้อย	เจ้าหน้าที่แสง
๖๖. จ.ส.อ.พรเทพ	คำพงษ์	"
๖๗. จ.ส.อ.เทวา	ชุ่มมี	"
๖๘. ส.อ.สถาพร	สืบจากเทียม	"
๖๙. นายวรรณชัย	กุดทิง	เจ้าหน้าที่ศิลปกรรม
๗๐. นายนิกร	เหล่านอก	"
๗๑. นายวุฒิไกร	ชันไกล์	"
๗๒. นายอนุชา	คำภักดี	"
๗๓. จ.ส.อ.พรชัย	วงษ์หรรษา	"
๗๔. พล.ต.ประพาส	สกุณตนาถ	โฆษก
๗๕. น.ส.สุรस्थาน์	สุขะตุงคะ	"
๗๖. จ.ส.อ.สุนัน	ปณิตาพะโต	เจ้าหน้าที่กราฟฟิก

- ๓ -

๗๗. นายวิฑูล	ศรีวิชัย	พลชัยบรรดหมายเลข ๕๔-๐๕๓๐
๗๘. จ.ส.อ.ปลองพล	น้ำใจดี	พลชัยบรรดหมายเลข ๕๔-๐๕๒๕
๗๙. นายกิติพงษ์	ชูชื่น	พลชัยบรรดหมายเลข ๕๔-๐๕๓๒
๘๐. นายรุ่ง	พูลผล	พลชัยบรรดหมายเลข ๕๔-๐๕๓๓
๘๑. ส.อ.พิเศษ	ส่วนบุญ	พลชัยบรรดหมายเลข ๕๑-๓๗๘๒
๘๒. จ.ส.อ.วิทย์	คงกล้า	พลชัยบรรดหมายเลข ๕๑-๓๗๘๓
๘๓. จ.ส.อ.วันชัย	ช่อนกลาง	พลชัยบรรดหมายเลข ๕๔-๐๕๓๖
๘๔. จ.ส.อ.ธีระ	เผติมรอด	พลชัยบรรดหมายเลข ๕๔-๐๕๓๗
๘๕. จ.ส.อ.สุธรรม	จันทร์ประยงค์	พลชัยบรรดหมายเลข ๕๔-๐๕๓๘
๘๖. จ.ส.อ.บุญทิ้ง	กาگیกุล	พลชัยบรรดหมายเลข ๕๗-๓๕๐๓
๘๗. นายมังกร	กุ่มภาว	พลชัยบรรดหมายเลข ๕๗-๖๘๕๕
๘๘. จ.ส.ต.ธีระพล	กฤษโร	พลชัยบรรดหมายเลข ๕๘-๖๖๖๒
๘๙. จ.ส.อ.อุดมชัย	เพชรหีบ	พลชัยบรรดหมายเลข ๕๖-๖๕๑๐

 ตรวจถูกต้อง

พ.อ.

(ประพาส เรืองฤทธิ์)

ทน.ตท.ทท.ทท.

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

หมายกำหนดการ

พระราชพิธีมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ปี พ.ศ. 2546

วันพุธที่ 7 พฤษภาคม 2546

เวลา 17.00 น.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเพื่อทรงประกอบพระราชพิธีพืชมงคลฯ ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

วันพฤหัสบดีที่ 8 พฤษภาคม 2546

เวลา 07.30 น.

พระยาแรกนาขึ้นรถยนต์หลวง ออกจากพระบรมมหาราชวัง ไปยังมณฑลพิธีสนามหลวง แล้วเดินนำกระบวนแห่อิสริยยศไปที่โรงพิธีพราหมณ์ พระยาแรกนาคงสัตยาธิษฐานหยิบฝ้านุ่งแต่งกายไว้พร้อม

เวลา 08.30 น.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ไปยังพลับพลาที่ประทับบริเวณมณฑลพิธีสนามหลวง เพื่อเป็นองค์ประธานในงานพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

ฤกษ์พิธีไล่เว้าน

ระหว่างเวลา 08.29 - 09.09 น.

การแต่งกาย

วันพุธที่ 7 พฤษภาคม 2546 แต่งกายเครื่องแบบครึ่งยศ
วันพฤหัสบดีที่ 8 พฤษภาคม 2546 แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ.

ตัวอย่างคำราชาศัพท์ที่ใช้ในการถ่ายทอดสด

ใช้สำหรับ คำสามัญ	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	สมเด็จพระนางเจ้าพระบรม ราชินีนาถ	-สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร -สมเด็จพระบรมราชกุมารี	สมเด็จพระเจ้าฟ้า	พระองค์เจ้า	หม่อมเจ้า
พูด	ตรัส,รับสั่ง	ตรัส,รับสั่ง	ตรัส,รับสั่ง	ตรัส,รับสั่ง	ตรัส,รับสั่ง	ตรัส,รับสั่ง
รายงาน	กราบบังคมทูลพระกรุณา	กราบบังคมทูล	กราบบังคมทูล	กราบทูล	กราบทูล	กราบทูล
เข้าพบ	เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท	เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท	เฝ้าทูลละอองพระบาท	เฝ้า	เฝ้า	เฝ้า
ให้	พระราชทาน	พระราชทาน	พระราชทาน	ประทาน	ประทาน	ประทาน
รู้	ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท	ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท	ทราบฝ่าละอองพระบาท	ทราบฝ่าพระบาท	ทราบฝ่าพระบาท	ทรงทราบ
ดู	ทอดพระเนตร	ทอดพระเนตร	ทอดพระเนตร	ทอดพระเนตร	ทอดพระเนตร	ทอดพระเนตร
แต่งตั้ง	ฉลองพระองค์	ฉลองพระองค์	ฉลองพระองค์	ฉลองพระองค์	ฉลองพระองค์	ฉลององค์
เดิน	ทรงพระดำเนิน	ทรงพระดำเนิน	ทรงพระดำเนิน	ทรงพระดำเนิน	ทรงพระดำเนิน	ทรงดำเนิน
การเดินทางไปมา	เสด็จพระราชดำเนิน	เสด็จพระราชดำเนิน	เสด็จพระราชดำเนิน	เสด็จ	เสด็จ	เสด็จ
ทำบุญ	ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล	ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล	ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล	ทรงบำเพ็ญพระกุศล	ทรงบำเพ็ญพระกุศล	ทรงบำเพ็ญกุศล

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ – นามสกุล	นางสาว อรุณยานี สุขะตุงคะ
วันเดือนปีเกิด	7 มกราคม 2518
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	- สำเร็จการศึกษานิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอกประชาสัมพันธ์ วิชาโทโฆษณา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ - ศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา คณานิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประวัติการทำงาน	- หัวหน้าชุดการแสดงและพิธีกร ศูนย์ผลิตรายการ ฝ่ายรายการ สถานี วิทยุโทรทัศน์กองทัพบก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย